

Briselē, 2023. gada 28. martā
(OR. en)

7911/23

Starpiestāžu lieta:
2021/0425(COD)

ENER 162
ENV 317
CLIMA 165
IND 154
RECH 115
COMPET 286
ECOFIN 293
CODEC 506

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	7557/23
K-jas dok. Nr.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz atjaunīgo gāzu un dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija) – vispārēja pieeja

Pielikumā pievienota Padomes vispārējā pieeja attiecībā uz minēto priekšlikumu, ko Padome (Transports, telekomunikācijas un enerģētika) pieņēma 2023. gada 28. martā.

Ar vispārējo pieeju tiek noteikta Padomes provizoriskā nostāja attiecībā uz šo priekšlikumu, un tā ir pamats tam, lai gatavotos sarunām ar Eiropas Parlamentu.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

**par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz atjaunīgo gāzu un dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo
tirgu**

(Teksts attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 194. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

¹ OV C 211, 19.8.2008., 23. lpp.

² OV C 172, 5.7.2008., 55. lpp.

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK ³ ir vairākkārt būtiski grozīta ⁴. Tā kā ir jāizdara turpmāki grozījumi, skaidrības labad minētā direktīva būtu jāpārstrādā.
- (2) Dabasgāzes iekšējais tirgus, ko Savienībā pakāpeniski ievieš kopš 1999. gada, tiek veidots, lai visiem patērētājiem Eiropas Savienībā būtu izvēles iespējas – neatkarīgi no tā, vai šie patērētāji ir iedzīvotāji vai uzņēmumi, rastos jaunas uzņēmējdarbības izdevības, attīstītos pārrobežu tirdzniecība, tādējādi paaugstinot efektivitāti, panākot konkurētspējīgākas cenas un labāku pakalpojuma kvalitāti, kā arī sniedzot ieguldījumu piegādes drošuma un ilgtspējas pilnveidē.
- (3) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/55/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK ir devušas nozīmīgu ieguldījumu šāda dabasgāzes iekšējā tirgus izveidē.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.).

Sk. III pielikuma A daļu.

- (4) Kā daļu no paketes "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā", ko Komisija ierosināja 2016. gada 30. novembrī, ar Regulu (ES) 2019/943 ⁵ un Direktīvu (ES) 2019/944 ⁶ tika sperts vēl viens solis, lai attīstītu tādu elektroenerģijas iekšējo tirgu, kura centrā ir iedzīvotāji, un sasniegtu Savienības mērķus saistībā ar pārkārtošanos uz tīras enerģijas sistēmu un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu. Dabasgāzes iekšējais tirgus būtu jāveido pēc tādiem pašiem principiem un, jo īpaši, būtu jānodrošina vienāds patērētāju aizsardzības līmenis.
- (5) Savienības mērķis ir samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tāpēc, lai šo mērķi sasniegtu, tā ir pieņēmusi iniciatīvu kopumu, tai skaitā energosistēmas integrācijas stratēģiju (**COM(2020) 299 final**) un ūdeņraža stratēģiju (**COM/2020/301**), kuru Komisija publicēja 2020. gada jūlijā un kurā ir izklāstīts, kā atjaunināt enerģijas tirgus, tai skaitā veikt gāzes tirgu dekarbonizāciju, kā arī Regulu (ES) 2018/1999 un Regulu (ES) 2021/1119. Šai direktīvai būtu jāsekmē šo mērķu sasniegšana, nodrošinot piegādes drošumu un gāzu, tai skaitā ūdeņraža, iekšēja tirgus labu funkcionēšanu.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

- (5.a) Šī direktīva būtu jāskata saistībā ar citiem politikas un likumdošanas instrumentiem, jo īpaši tiem, kas ierosināti saskaņā ar Eiropas zaļo kursu. Daudzi no minētajiem citiem ierosinātajiem instrumentiem, piemēram, Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas paplašināšana, Kopīgo centienu regula, Atjaunojamo energoresursu direktīva, Energoefektivitātes direktīva, *ReFuelEU* iniciatīvas un ierosinātā Enerģijas nodokļu direktīvas pārskatīšana, ir paredzēti, lai stimulētu Savienības ekonomikas dekarbonizāciju un nodrošinātu, ka tā turpina virzību uz klimatneitrālu Eiropas Savienību līdz 2050. gadam, kā noteikts Eiropas Klimata aktā. Tomēr šīs direktīvas galvenais mērķis ir nevis stimulēt pārkārtošanos, bet gan to veicināt un atvieglot, nodrošinot nepārtrauktu efektīvu gāzu tirgu pastāvēšanu.
- (6) Šīs direktīvas mērķis ir veicināt atjaunīgo un mazoglekļa gāzu iekļūšanu energosistēmā, tādējādi dodot iespēju atteikties no fosilās gāzes un ļaujot šīm jaunajām gāzēm iegūt nozīmīgu lomu ES 2030. gada klimata mērķu un 2050. gada klimatneitralitātes sasniegšanā. Šīs direktīvas mērķis arī ir izveidot tādu regulējumu, kurā visiem tirgus dalībniekiem ir iespēja un stimulē nēmt vērā fosilās gāzes lomu pārkārtošanās procesā, kad tiek plānotas darbības, kas palīdzēs izvairīties no slazda efekta, un kura nodrošinās pakāpenisku un savlaicīgu atteikšanos no fosilās gāzes, jo īpaši visos attiecīgajos rūpniecības sektoros un apkures vajadzībām.

(6.a) Virzībā uz to, lai Eiropas Savienība līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti, sagaidāms, ka daudzos gadījumos energotaupība un tieša elektrifikācija būs rentablākais un energoefektīvākais dekarbonizācijas risinājums. Taču joprojām būs vairāki galapatēriņa lietojumi, kuros tas varētu nebūt iespējams vai kur tas varētu radīt augstākas izmaksas. Šādos gadījumos var būt lietderīgi izmantot atjaunīgas vai mazoglekļa gāzes un kurināmos/degvielas, tostarp biometānu un atjaunīgo un mazoglekļa ūdeņradi. Tādējādi paredzams, ka Eiropas zaļā kursa pasākumu kopuma radītie stimuli radīs būtiskas izmaiņas enerģijas pieprasījuma struktūrā kopumā un jo īpaši attiecībā uz gāzēm. Piemēram, ja patlaban telpu apsildei plaši izmanto dabasgāzi, paredzams, ka nākotnē šo pieprasījumu lielā mērā apmierinās citi energonesēji, piemēram, ar elektrificētām telpu apsildes ierīcēm. Sagaidāms, ka nākotnē ūdeņradis galvenokārt tiks izmantots citādi grūti dekarbonizējamās nozarēs. To starpā ir vairāki rūpnieciskie procesi, kā arī transporta veidi, piemēram, tālsatiksmes lielas noslodzes autotransports, aviācija un jūras transports. Tā kā precīzas dekarbonizācijas trajektorijas, energonesēju loma un to izmantošanas gadījumi būs atkarīgi arī no vietējiem izejas punktiem, ieguldījumiem un apstākļiem, tie nebūtu jānosaka detalizēti. Efektīvi tirgi nodrošinās to, ka, ņemot vērā vietējos ieguldījumus un apstākļus, patērētāji, kurus stimulē citi politikas instrumenti, varēs izvēlēties dekarbonizācijas risinājumus, kas ir vispiemērotākie viņu konkrētajam izmantošanas gadījumam.

- (7) ES ūdeņraža stratēģijā ir atzīts, ka, tā kā ES dalībvalstīm ir dažāds atjaunīgā ūdeņraža ražošanas potenciāls, ES tirgum, kurā netiek ierobežota pārrobežu tirdzniecība, ir liela ietekme uz konkurētspēju, pieejamību cenas ziņā un piegādes drošumu. Turklāt tajā uzsvērta, ka virzība uz likvīdu tirgu, kurā ūdeņradis tiek tirgots kā prece, jauniem ražotājiem atvieglotu ienākšanu tirgū, kā arī sekmētu ciešāku integrāciju ar citiem energonesējiem. Tas dotu nozīmīgus cenu signālus, pēc kuriem vadīties, pieņemot lēmumus par investīcijām un darbību. Šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem vajadzētu būt labvēlīgiem attiecībā uz ūdeņraža tirgiem, ūdeņraža tirdzniecību kā precī un likvīdu tirdzniecību no mezgliem, lai dalībvalstis šajā saistībā atklātu un novērstu nepamatotus šķēršļus. Lai arī pastāv atšķirības, esošie noteikumi, ar kuru palīdzību tika izveidotas efektīvas darbības elektroenerģijas un gāzes tirgiem un tirdzniecībai, pieņemamā laikposmā būtu jāpielāgo Savienības ūdeņraža tirgiem.
- (8) Saskaņā ar ES Ūdeņraža stratēģiju sagaidāms, ka atjaunīgs ūdeņradis lielā mērogā tiks izvērsti no 2030. gada, dodot iespēju dekarbonizēt dažas nozares, tai skaitā aviāciju un kuģniecību, kā arī rūpniecības sektorus, kurus ir grūti dekarbonizēt. Visiem galalietotājiem, kam būs savienojums ar ūdeņraža sistēmām, būs tādas patērētāju pamattiesības, kādas ir galalietotājiem, kuriem ir savienojums ar dabasgāzes sistēmu, tai skaitā tiesības mainīt piegādātāju un precīza rēķina informācija. Gadījumos, ja lietotājam ir savienojums ar ūdeņraža tīklu, piemēram, rūpnieciskam lietotājam, tam būs tādas pašas patērētāju aizsardzības tiesības, kādas ir dabasgāzes lietotājam. Tomēr ūdeņraža sistēmai nepiemēro patērētāju noteikumus, ar kuriem paredzēts veicināt mājāsaimniecību dalību tirgū, piemēram, cenu salīdzināšanas instrumenti, aktīvie lietotāji un iedzīvotāju energokopienas.

- (9) Saskaņā ar ES Ūdeņraža stratēģiju ES prioritāte ir attīstīt atjaunīgo ūdeņradi, ko ražo, izmantojot galvenokārt vēja un saules enerģiju. Atjaunīgais ūdeņradis vislabāk sader ar ES klimatneitralitātes un nulles piesārņojuma ilgtermiņa mērķi un integrēto energosistēmu. Tomēr mazoglekļa kurināmie/degvielas (LCF), piemēram, mazoglekļa ūdeņradis (LCH) var būt nozīmīgas enerģētiskajā pārkārtošanā, jo īpaši īstermiņā un ilgtermiņā, lai strauji mazinātu esošo kurināmo/degvielu radītās emisijas, un var veicināt atjaunīgu kurināmo/degvielu, piemēram, atjaunīgā ūdeņraža, ieviešanu tirgū. Lai sekmētu pārkārtošanos, ir jānosaka siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinājumu robežvērtības mazoglekļa ūdeņradim un sintētiskajiem gāzveida kurināmajiem/degvielām. Šīm robežvērtībām būtu jāklūst stingrākām attiecībā uz ūdeņradi, ko ražo iekārtās, kuras sāk darbību pēc 2031. gada 1. janvāra, lai ņemtu vērā tehnoloģiju attīstību un labāk simulētu dinamisko virzību uz ūdeņraža ražošanā radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu. ES Energosistēmas integrācijas stratēģijā ir uzsvērtā nepieciešamība ES mērogā izvērst sertifikācijas sistēmu, kurā būtu ietverti mazoglekļa kurināmie/degvielas, lai dalībvalstis varētu salīdzināt tos ar citiem dekarbonizācijas risinājumiem un apsvērtu to izmantošanu energoresursu struktūrā kā reālu risinājumu. Lai nodrošinātu, ka LCF ir tāda pati dekarbonizācijas ietekme kā citām atjaunīgām alternatīvām, ir svarīgi, ka tie tiek sertificēti, piemērojot līdzīgu metodisko pieeju, kuras pamatā ir to radīto kopējo siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju aprites cikla novērtējums. Tas ļautu ieviest visaptverošu ES mēroga sertifikācijas sistēmu, kurā būtu ietverta visa ES energoresursu struktūra. Ņemot vērā to, ka LCF un LCH nav atjaunīgs kurināmais/degviela, to terminoloģiju un sertifikāciju nevarēja iekļaut pārskatītās Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001 priekšlikumā ⁷. Tāpēc tās tiek iekļautas šajā direktīvā.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

- (10) Līgumā garantētās brīvības Savienības pilsoņiem – *inter alia*, brīva preču aprite, brīvība veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība – ir sasniedzamas vienīgi pilnībā atvērta tirgū, kas ļauj visiem patērētājiem brīvi izvēlēties piegādātājus un visiem piegādātājiem brīvi veikt piegādes lietotājiem.
- (10.a) Attiecībā uz pilnībā atvērtu tirgu dalībvalstīm joprojām vajadzētu būt iespējai plānot savu energoresursu struktūru. Dalībvalstis var izvēlēties stratēģiski slēgt un pielāgot daļu no savas sadales sistēmas, lai pakāpeniski izbeigtu dabasgāzes piegādi mājāsaimniecībām, nolūkā nodrošināt pārkārtošanos uz ilgtspējīgu un efektīvu sistēmu.**
- (11) Šajā direktīvā galvenā nozīme būtu jāpiešķir patērētāju interesēm, un pakalpojuma kvalitātei vajadzētu būt vienai no dabasgāzes **un ūdeņraža** uzņēmumu galvenajām atbildībām. Būtu jāpastiprina un jānodrošina pašreizējās patērētāju tiesības un tiesības uz piekļuvi **[...]energopakalpojumiem [...]**, un aizsardzība pret enerģētisko nabadzību, kā paredzēts paziņojumā par Eiropas sociālo tiesību pīlāru, un būtu jāietver lielāka pārredzamība. Patērētāju aizsardzībai būtu jānodrošina, ka visi patērētāji plašākā Savienības perspektīvā gūst labumu no konkurētspējīga gāzes tirgus. Patērētāju tiesību ievērošana būtu jāīsteno dalībvalstīm vai, ja dalībvalsts tā paredz, regulatīvajām iestādēm.
- (12) Eiropas sociālo tiesību pīlārā ir noteikts, ka enerģija ir viens no pamatpakalpojumiem, kam jābūt pieejamam ikvienam, un aicināts atbalstīt pasākumus tiem, kam tas visvairāk vajadzīgs (20. princips). ANO ilgtspējīgas attīstības 7. mērķis (SDG7) aicina nodrošināt visiem piekļuvi pieejamai, uzticamai, ilgtspējīgai un modernai enerģijai.

- (13) Ir turpmāk jāpilnveido sabiedriskā pakalpojuma saistības un no tām izrietošās kopējās obligātās prasības, lai visiem patērētājiem, jo īpaši neaizsargātiem patērētājiem, nodrošinātu ieguvumus no konkurences un taisnīgām cenām. Sabiedriskā pakalpojuma prasības būtu jāinterpretē valstu līmenī, ņemot vērā situāciju attiecīgajā valstī; dalībvalstīm tomēr būtu jāievēro Savienības tiesību akti.
- (14) Dalībvalstīm ir vajadzīga plaša rīcības brīvība noteikt sabiedriskā pakalpojuma saistības gāzes uzņēmumiem, tiecoties sasniegt vispārējās ekonomiskās interesēs izvirzītos mērķus. Tomēr sabiedriskā pakalpojuma saistības dabasgāzes piegādes cenu noteikšanas veidā ir pašos pamatos tirgu kropļojošs pasākums, kas bieži noved pie tarifu deficīta uzkrāšanās, patērētāju izvēles sašaurināšanas, vājākiem stimuliem energotaupībai un investīcijām energoefektivitātē, zemākiem pakalpojumu standartiem, patērētāju vājākas iesaistīšanās un mazākas apmierinātības, un konkurences ierobežojumiem un mazāka inovatīvu produktu un pakalpojumu klāsta tirgū. Tāpēc dalībvalstīm vajadzētu piemērot citus politikas instrumentus, jo īpaši mērķtiecīgus sociālās politikas pasākumus, lai garantētu iedzīvotājiem dabasgāzes piegādi par pieejamām cenām. Publiskās intervences dabasgāzes piegādes cenu noteikšanā būtu jāveic tikai kā sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, un tai būtu jāpiemēro konkrēti nosacījumi. Pilnībā liberalizēts, labi funkcionējošs dabasgāzes mazumtirgus rosinātu gan cenu, gan ārpuscenu konkurenci esošo piegādātāju starpā un dotu stimulu jaunu dalībnieku ienākšanai tirgū, tādējādi uzlabojot patērētāju izvēles iespējas un apmierinātību.

- (15) Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības dabasgāzes piegādes cenu noteikšanas veidā būtu jāizmanto, neapejot atvērtu tirgu principu, ja ir skaidri noteikti apstākļi un labumguvēji, un tām būtu jānosaka laika ierobežojums. Lai mazinātu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību kropļojošo ietekmi dabasgāzes piegādes cenu noteikšanā, dalībvalstīm, kuras īsteno šādu intervenci, būtu jāievieš papildu pasākumi, tostarp pasākumi, lai novērstu kropļojošu ietekmi cenu noteikšanā vairumtirgos. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka visi tie, kas gūst labumu no regulētām cenām, var gūt labumu no piedāvājumiem, kādi pieejami tirgū, kurā valda konkurence, ja tie izvēlas to darīt. Turklāt tiem būtu tieši un regulāri jāsaņem informācija par piedāvājumiem un ietaupījumiem, kādi pieejami tirgū, kurā valda konkurence, un tiem būtu jāsaņem palīdzība, lai viņi spētu reaģēt uz tirgū balstītiem piedāvājumiem un gūt labumu no tiem.
- (16) Publiskām intervencēm dabasgāzes piegādes cenas noteikšanā nebūtu jāizraisa tieša šķērssubsidēšana starp dažādām lietotāju kategorijām. Saskaņā ar minēto principu cenu sistēmas nedrīkst tieši likt konkrētām lietotāju kategorijām segt izmaksas par cenu intervencēm, kuras ietekmē citas lietotāju kategorijas. **Sabiedrisko pakalpojumu saistībām, nosakot cenas, būtu jāattiecas tikai uz dabasgāzes piegādi, jo nav sagaidāms, ka mājāsaimniecības apkures vajadzībām plaši izmantos ūdeņradi. Ūdeņraža tirgus galvenokārt attieksies uz rūpniecību, kurai nav nepieciešamas šādas publiskās intervences.**

(16.a) Publiskās intervences dabasgāzes piegādes cenu noteikšanā principā ir tirgu izkropļojošs pasākums. Tāpēc šādas intervences var īstenot tikai kā sabiedrisko pakalpojumu saistības, un uz tām attiecas konkrēti nosacījumi. Saskaņā ar šo direktīvu regulētas cenas, tostarp cenas, kas ir zemākas par izmaksām, ir iespējamās enerģētiskās nabadzības skartām un neaizsargātām mājsaimniecībām un pārejas pasākuma veidā – mājsaimniecībām un mikrouzņēmumiem. Krīzes laikā, kad vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības dabasgāzes cenas ievērojami pieaug un tas negatīvi ietekmē ekonomiku kopumā, būtu jāļauj dalībvalstīm uz laiku attiecināt regulēto cenu piemērošanu arī uz MVU. Būtu jāļauj dalībvalstīm uz laiku noteikt regulētas cenas, kas ir zemākas par izmaksām, gan mājsaimniecībām, gan MVU, ja vien tas nerada traucējumus starp piegādātājiem un piegādātājiem tiek kompensētas izmaksas, kas saistītas ar piegādi zem pašizmaksas. Tomēr ir jānodrošina, ka šāds cenu regulējums ir mērķtiecīgs un nerada stimulus palielināt patēriņu. Tāpēc uz šādu cenu regulēšanu būtu jāattiecinā nosacījumi. Minētie nosacījumi būtu jāsapasaņo ar nosacījumiem, ko piemēro regulētām elektroenerģijas cenām un kas izklāstīti [Direktīvā (ES) 2019/944]. Ciktāl šādi pasākumi ir valsts atbalsts, noteikumi par šādiem pasākumiem neskar LESD 107. un 108. panta piemērošanu. Padomei pēc Komisijas priekšlikuma ar īstenošanas lēmumu būtu jānosaka, kad pastāv dabasgāzes cenu krīze. Lēmumā būtu arī jānorāda minētās noteikšanas spēkā esamība, kuras laikā piemēro regulēto cenu pagaidu pagarinājumu, kas var ilgt līdz vienam gadam. Piešķirot īstenošanas pilnvaras Padomei, tiek pienācīgi ņemts vērā politiskais raksturs, kāds ir lēmumam publiskai intervencei dabasgāzes piegādes cenu noteikšanā izmantot paplašinātās iespējas, un tas prasa delikātu līdzsvarošanu starp dažādiem politikas apsvērumiem un šāda lēmuma horizontālo ietekmi uz dalībvalstīm.

- (17) Patērētājiem būtu jādara pieejama skaidra un saprotama informācija par viņu tiesībām saistībā ar enerģētikas nozari. Komisija, apspriežoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp ar dalībvalstīm, regulatīvajām iestādēm, patērētāju organizācijām un dabasgāzes uzņēmumiem, ir sagatavojusi pieejamu, lietotājiem draudzīgu enerģijas patērētāju kontrolsarakstu, kas patērētājiem sniedz praktisku informāciju par viņu tiesībām. Šis enerģijas patērētāju kontrolsaraksts būtu jāatjaunina, jānodrošina visiem patērētājiem, un tam vajadzētu būt publiski pieejamam.
- (18) Dalībvalstīm būtu jāņem vērā tas, ka, lai pārkārtošanās noritētu veiksmīgi, ir jāpastiprina ieguldījumi gāzes nozarē strādājošo izglītībā un prasmēs, tai skaitā saistībā ar infrastruktūras attīstīšanu. Tas saskanētu ar priekšlikumu pārskatīt Energoefektivitātes direktīvu (2021/0203 (COD)).
- (19) Tirgus noteikumiem būtu jāaizsargā un jāpiešķir lietotājiem tiesības izvēlēties mazoglekļa risinājumus, lai jaunas atjaunīgas un mazoglekļa gāzes pilnībā iekļautos enerģētikas pārkārtošanā.
- (20) Dabasgāzei joprojām ir svarīga nozīme enerģijas piegādē, jo mājāsaimniecību no dabasgāzes iegūtās enerģijas patēriņš joprojām ir lielāks nekā elektroenerģijas patēriņš. Lai arī elektrifikācija ir svarīgs zaļās pārkārtošanās elements, tomēr mājāsaimniecību dabasgāzes patēriņš nākotnē joprojām saglabāsies, tai skaitā pieaugs atjaunīgās gāzes patērētais apjoms.
- (21) Tā kā dabasgāzes sektors, arī dabasgāzes mazumtirdzniecības tirgus, nebija iekļauts paketē "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā", saistītie noteikumi par patērētāju iesaistīšanos un aizsardzību nav pielāgoti enerģētikas pārkārtošanas vajadzībām, un šie noteikumi atbilst situācijai, kāda bija pirms vairāk nekā desmit gadiem, kad tika pieņemta trešā enerģētikas pakete.

- (22) Dabāsgāzes tirgū ir vērojama zema lietotāja apmierinātība un iesaistīšanās, kā arī jaunu atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ieviešana norit lēni, un tas viss atspoguļo ierobežoto konkurenci daudzās dalībvalstīs. [...] Dabāsgāzes cenas mājsaimniecību lietotājiem pēdējos desmit gados ir pieaugušas, izraisot to, ka mājsaimniecību lietotāji par patērēto dabāsgāzi maksā divas vai trīs reizes vairāk nekā rūpnieciskie lietotāji.
- (23) Tāpat kā elektroenerģijas nozarē, lai nodrošinātu, ka patērētāji var piedalīties enerģētikas pārkārtošanā un gūt labumu no pieejamākām cenām, labiem pakalpojumu standartiem un iedarbīgām tādu piedāvājumu izvēles iespējām, kas atspoguļo tehnoloģiju attīstību, ir būtiski dabāsgāzes nozarē nodrošināt tirgus elastību un pienācīgu Savienības patērētāju tiesību juridisko sistēmu.
- (24) Pāreja no fosilās gāzes uz atjaunīgām alternatīvām parādīs, vai no atjaunīgiem avotiem iegūta enerģija kļūs par patērētājiem pievilcīgu, nediskriminējošu izvēli, pamatojoties uz patiešām pārredzamu informāciju, ja pārkārtošanās izmaksas tiks sadalītas taisnīgi starp dažādām patērētāju un tirgus dalībnieku grupām.
- (25) Lai novērstu pašreizējos trūkumus gāzes mazumtirdzniecības tirgū, ir jānovērš pastāvošās konkurences problēmas un tehniskie šķēršļi jauniem pakalpojumiem, jāpalielina pakalpojumu līmenis un jāsamazina cenas patērētājiem, vienlaikus nodrošinot enerģētiskās nabadzības skartos un neaizsargātākos patērētājus.

- (26) Lai enerģētikas nozarēs pastāvīgi nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības un spēcīnāšanas līmeni, leģislatīvajam satvaram dekarbonizētās gāzes tirgū ir jāatspoguļo elektroenerģijas tirgus lietotāju aizsardzības un attiecīgā gadījumā tā spēcīnāšanas noteikumi.
- (27) Lai nodrošinātu saskanību un efektivitāti, ar šādu atspoguļošanas pieeju būtu [...] jāaptver visi patērētāju aizsardzības un iespēcīnāšanas noteikumi, ja vien tie ir piemēroti un pielāgojami gāzes tirgum. Šādi būtu jāaptver pamata līgumiskās tiesības, noteikumi par rēķina informāciju, elektroenerģijas piegādātāja maiņu, uzticamu salīdzināšanas instrumentu pieejamību, enerģētiskās nabadzības skarto un neaizsargātāko patērētāju aizsardzību, noteikumi par pienācīgu datu aizsardzību viedajiem skaitītājiem un datu pārvaldību, kā arī noteikumi par efektīvu strīdu alternatīvu izšķīršanu.
- (28) Cenšoties panākt noteikumu saskanību dažādās nozarēs, valsts pārvaldes iestādēm un uzņēmumiem radītais slogs būtu jāierobežo un jānodrošina tā proporcionālitate, palaujoties uz pieredzi, kas gūta saistībā ar paketi "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā".
- (29) Sagaidāms, ka gāzes sektora modernizācija dos būtiskus ekonomiskus **un vidiskos** ieguvumus gan lielākas mazumtirdzniecības konkurences, gan sociālā un sadales, gan lietotāju iespēcīnāšanas ziņā, tai skaitā stingrākas līgumiskās tiesības un labāku pieejamo informāciju par patēriņu un enerģijas avotiem, un tā rezultātā tiks izdarītas izvēles par labu zaļākiem risinājumiem. Interesu energokopienām būtu jāsekmē atjaunīgās gāzes ieviešana tirgū.

- (30) Piegādātāja maiņa ir svarīgs patērētāja iesaistīšanās rādītājs, kā arī [...] svarīgs instruments, ar kuru veicināt konkurenci **gan** dabasgāzes, **gan ūdeņraža tirgos**. Piegādātāja maiņas rādītāji dalībvalstīs joprojām ir nepastāvīgi, un patērētājus cenšas atturēt no piegādātāja maiņas, nosakot maksas par atslēgšanu vai līguma izbeigšanu. Lai gan šādu maksu atcelšana varētu ierobežot patērētāju izvēli, jo vairs nebūs pieejami produkti, kas paredz atalgot uzticīgus patērētājus, šo maksu izmantošanas turpmāka ierobežošana uzlabotu patērētāju labklājību un iesaisti, kā arī vairotu konkurenci tirgū.
- (31) Īsāki piegādātāja maiņas laiki, visticamāk, iedrošinās lietotājus meklēt enerģiju par labāku cenu un mainīt piegādātāju. Arvien vairāk izmantojot informācijas tehnoloģijas, līdz 2026. gadam piegādātāja maiņas tehnisko procesu, proti, jauna piegādātāja reģistrēšanu uzskaites punktā pie tirgus operatora, parasti būtu jāspēj paveikt 24 stundu laikā jebkurā darbdiēnā. Ja līdz minētajam datumam tiktu nodrošināts, ka piegādātāja maiņas tehnisko procesu var paveikt 24 stundās, samazinātos piegādātāja maiņas laiks un palielinātos patērētāju iesaiste un konkurence mazumtirdzniecībā.

- (31.a) Procedūra, kurā gāzes piegādātāja maiņa notiek 24 stundu laikā, atspoguļotu to, kas jau tiek piemērots elektroenerģijas tirgū, kur ir līdzīgas aizmugursistēmas funkcijas un IT datubāzu prasības. Piegādātāja maiņas laika saskaņošana starp abām nozarēm nāktu par labu visiem patērētājiem, jo īpaši tiem, uz kuriem attiecas duālās degvielas līgumi. Īsākam patērētāju piegādātāja maiņas laikam nebūtu jāietekmē piegādātāja līdzsvarošanas pienākumi.**
- (32) Vairāki faktori patērētājiem liedz piekļūt dažādiem tirgus informācijas avotiem, kas tiem pieejami, šo informāciju izprast un attiecīgi rīkoties. Tālab būtu jāuzlabo piedāvājumu salīdzināmība, un šķēršļi piegādātāja maiņai būtu jāsamazina tiktāl, ciktāl tas ir praktiski iespējams, nevajadzīgi neierobežojot patērētāju izvēli.
- (33) Neatkarīgi salīdzināšanas instrumenti, tostarp tīmekļa vietnes, ir iedarbīgs veids, kā mazāki lietotāji var salīdzināt dažādu tirgū pieejamo enerģijas piedāvājumu priekšrocības. Tiem jācenšas ietvert pēc iespējas plašāku pieejamo piedāvājumu klāstu un pēc iespējas pilnīgāk aptvert tirgu, lai lietotājiem sniegtu pilnīgu pārskatu. Ir ļoti svarīgi, lai mazākiem lietotājiem būtu pieejams vismaz viens salīdzināšanas instruments un lai ar šādiem instrumentiem sniegtā informācija būtu uzticama, objektīva un pārredzama. Šajā nolūkā dalībvalstis varētu paredzēt salīdzināšanas instrumentu, ko nodrošina valsts iestāde vai privāts uzņēmums.
- (34) Galalietotājiem vajadzētu būt iespējai pašražoto atjaunīgo gāzi patērēt, uzkrāt un pārdot un piedalīties visos dabasgāzes tirgos, nodrošinot sistēmai papildpakalpojumus, piemēram, enerģijas uzkrāšanu. Dalībvalstīm būtu jāspēj to tiesību aktos paredzēt dažādus noteikumus attiecībā uz nodokļiem un nodevām atsevišķiem aktīviem lietotājiem un aktīviem lietotājiem, kuri rīkojas kopā.

- (35) Atzīstot to nozīmi energosistēmas dekarbonizācijā, dažas iedzīvotāju enerģijas iniciatīvu kategorijas dabasgāzes tirgū Savienības līmenī būtu jāatzīst par "iedzīvotāju energokopienām". Šīm kopienām būtu jāveicina atjaunīgās gāzes izmantošana dabasgāzes sistēmā. Lai tām radītu veicinošu sistēmu, nodrošinātu taisnīgu attieksmi, vienlīdzīgus konkurences apstākļus un labi definētu tiesību un pienākumu kopumu, būtu jāparedz noteikumi, kas atspoguļo iedzīvotāju energokopienas dalības uzbūvi, pārvaldības prasības un mērķi Direktīvā (ES) 2019/944.
- (35.a) Atjaunojamās enerģijas kopienas saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/2001 [...] un iedzīvotāju energokopienas [...] saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/944 un [...] šo direktīvu [...] var sniegt ieguldījumu atjaunīgās gāzes ražošanā, uzglabāšanā un piegādē, palīdzot dekarbonizēt energosistēmu. Atjaunojamās enerģijas kopienas jo īpaši var palīdzēt attīstīt vietējo aprites ekonomiku, sevišķi lauku reģionos. Iedzīvotāju energokopienas var palīdzēt mobilizēt privātā kapitāla investīcijas energoapgādes dekarbonizācijai un [...] dot iespēju lauku saimniecībām un ciematiem uztvert metānu no lauksaimniecības un sadzīves atkritumiem un piegādi mājāsaimniecībām vietējā teritorijā vai pilsētās [...]. Ir jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi, lai atjaunīgās gāzes, piemēram, biometānu, ko ražo iedzīvotāju un atjaunojamās enerģijas kopienas, varētu integrēt dabasgāzes sistēmā.**

(36) [...]

(36.a) Noteikumiem par iedzīvotāju energokopienām nebūtu jāliedz pastāvēt citām iedzīvotāju iniciatīvām, piemēram, Direktīvā (ES) 2018/2001 paredzētajām atjaunojamās enerģijas [...] kopienām vai tādām, kas izriet no privāttiesību līgumiem. Līdzdalībai iedzīvotāju energokopienās vajadzētu būt pieejamai visiem galalietotājiem, jo īpaši mājsaimniecībām [...]. Ir lietderīgi, ka faktiskā kontrole, [...]kā noteikts [...] šajā direktīvā, un līdz ar to izšķirošā ietekme uz lēmumu pieņemšanu [...] paliek mazo uzņēmumu, vietējo iestāžu un fizisko personu ziņā. Dalībvalstīm vajadzētu [...] ierobežot to privāto uzņēmumu izšķirošās ietekmes risku uz lēmumu pieņemšanu, kuri ir iesaistīti liela mēroga komercdarbībā un kuriem [...] enerģijas nozare ir galvenā saimnieciskās darbības joma, izslēdzot to dalību vai to balsošanu, [...] un nosakot ierobežojumus attiecībā uz [...] [...] akciju un komerclīgumu apjomu, ko tie var turēt. Šādiem privātiem uzņēmumiem nebūtu jāietver valstij piederoši uzņēmumi. [...] [...]. Lai vēl vairāk mazinātu korporatīvās pārņemšanas risku, dalībvalstīm būtu jāuzrauga šo iniciatīvu atbilstība šajā direktīvā noteiktajiem pārvaldības un dalības kritērijiem, lai nodrošinātu efektīvu kontroli, ko veic vietējās iestādes, iedzīvotāji un mazie uzņēmumi saskaņā ar šo direktīvu[...].

- (37) Rēķini un rēķinu informācija ir svarīgs līdzeklis galalietotāju informēšanai un stiprināšanai. Enerģijas rēķini joprojām ir izplatīts patērētāju bažu un sūdzību cēlonis – tas ir viens no iemesliem, kāpēc patērētāju apmierinātība un iesaistīšanās gāzes sektorā pastāvīgi ir zema. Gāzes sektora noteikumos par rēķinu informāciju tiesības, kas piešķirtas patērētājiem elektroenerģijas nozarē, tiek iekļautas vēlāk. Tāpēc tās ir jāaskaņo, un jānosaka prasību minimums rēķiniem un rēķinu informācijai, lai patērētājiem būtu pieeja pārredzamai un viegli saprotamai informācijai. Rēķinos tiešajiem lietotājiem būtu jāizklāsta informācija par patēriņu un izmaksām, tādējādi veicinot salīdzināšanu starp piedāvājumiem un piegādātāja maiņu, kā arī informācija par patērētāju tiesībām (piemēram, par strīdu alternatīvu izšķiršanu). Turklāt rēķinam vajadzētu būt kā instrumentam, ar kuru aktīvi iesaistīt patērētājus tirgū, lai patērētāji varētu pārvaldīt patēriņu un izvēlēties zaļākus risinājumus. **Ir svarīgi patērētājiem sniegt visaptverošu un precīzu informāciju, lai viņi apzinātos savu vidisko ietekmi un lai tādējādi patērētāji varētu izdarīt savu izvēli par labu ilgtspējīgākajiem enerģijas nesējiem.**
- (38) Lai lietotājiem palīdzētu kontrolēt gāzes patēriņu un izmaksas, ir svarīgi regulāri sniegt precīzu rēķina informāciju, kuras pamatā ir faktiskais gāzes patēriņš, kas reģistrēts viedajā uzskaitē. Tomēr lietotājiem, jo īpaši māsaimniecību lietotājiem, vajadzētu būt pieejamai elastīgai kārtībai faktiskajai viņu rēķinu apmaksai.

- (39) Galvenais lietotāju apgādes faktors ir piekļuve objektīviem un pārredzamiem patēriņa datiem. Tādējādi patērētājiem vajadzētu būt iespējai piekļūt saviem patēriņa datiem un ar tiem saistītajām cenām un pakalpojumu izmaksām, lai tie varētu aicināt konkurentus uz [...] šīs informācijas pamata sagatavot piedāvājumu. Patērētājiem būtu arī jānodrošina tiesības būt pienācīgi informētiem par savu enerģijas patēriņu. Priekšapmaksai nevajadzētu tās izmantotājus nostādīt nesamērīgi neizdevīgā situācijā, savukārt [...] dažādām maksājumu sistēmām vajadzētu būt nediskriminējošām. Patērētājiem pietiekami bieži sniegta informācija par enerģijas rēķinu būtu jārada stimuls enerģiju taupīt, jo lietotāji skaidri redzēs, kā ieguldījumi energoefektivitātē un patēriņa paradumu maiņa ietekmē viņu energopatēriņa rēķinus.
- (40) Lemjot par dabasgāzes viedās uzskaites sistēmu ieviešanu, vajadzētu būt iespējai šādu lēmumu balstīt uz ekonomisko izvērtējumu. Minētajā ekonomiskajā izvērtējumā būtu jāņem vērā viedo uzskaites sistēmu ieviešanas ilgtermiņa ieguvumi patērētājiem un visai vērtības ķēdei. Ja izvērtējumā secina, ka šādu mēraparātu sistēmu ieviešana ir ekonomiski pamatota un rentabla tikai lietotājiem, kas patērē noteiktu dabas gāzes daudzumu, dalībvalstīm, uzsākot ieviešanu, vajadzētu būt iespējai to ņemt vērā. Tomēr šādi izvērtējumi būtu regulāri jāpārskata, reaģējot uz būtiskām izmaiņām to pamatā esošajos pieņēmumos, vai vismaz reizi četros gados, lai ņemtu vērā tehnoloģiju straujo attīstību.

- (41) Lai palīdzētu galalietotājiem aktīvi piedalīties tirgū, ieviešamajās viedajās uzskaites sistēmās pienācīga uzmanība būtu jāvelta attiecīgo pieejamo standartu, tostarp standartu, kas nodrošina sadarbību datu modeļa līmenī un lietojuma līmenī, izmantošanai, paraugprakse un tam, kāda nozīme ir datu apmaiņas attīstībai, jauniem un inovatīviem energopakalpojumiem. Turklāt viedajām uzskaites sistēmām, kuras tiek ieviestas, nebūtu jārada barjera piegādātāja maiņai un tām dabasgāzes lietotāju gadījumā vajadzētu būt aprīkotām ar piemērotām funkcijām, kas ļauj galalietotājiem laikus piekļūt saviem patēriņa datiem, mainīt savus paradumus attiecībā uz enerģiju, saņemt par to atlīdzību un gūt ietaupījumus savos rēķinos.
- (42) Dalībvalstīm, kas viedās uzskaites sistēmas dabasgāzes sistēmā neievieš sistemātiski, būtu jāļauj patērētājiem gūt labumu no viedā skaitītāja uzstādīšanas pēc pieprasījuma [...] saskaņā ar taisnīgiem un saprātīgiem nosacījumiem, **sedzot ar to saistītās izmaksas**, un būtu tiem jāsniedz visa attiecīgā informācija.
- (43) Līdz ar viedo uzskaites sistēmu ieviešanu dalībvalstīs pašlaik jau ir vai tiek izstrādāti dažādi datu pārvaldības modeļi. Lai kāds būtu izvēlētais datu pārvaldības modelis, dalībvalstīm katrā ziņā vajadzētu paredzēt pārredzamus nosacījumus, kā datiem var piekļūt bez diskriminācijas, un nodrošināt visaugstākā līmeņa kiberdrošību un datu aizsardzību, kā arī datu apstrādes struktūru objektivitāti.

- (44) Efektīvi un visiem patērētājiem pieejami strīdu izšķiršanas līdzekļi garantē patērētāju lielāku aizsardzību. Dalībvalstīm būtu jāparedz ātras un efektīvas sūdzību izskatīšanas procedūras.
- (45) Dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, piemēram, paredz sociālā nodrošinājuma pabalstus, lai neaizsargātiem lietotājiem nodrošinātu nepieciešamo piegādi, vai paredz atbalstu energoefektivitātes uzlabošanai, lai novērstu enerģētisko nabadzību, ja tā konstatēta, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1999 ⁸ 3. panta 3. punkta d) apakšpunktu, arī plašākā nabadzības kontekstā. Šādi pasākumi var būt atšķirīgi, ņemot vērā konkrētos apstākļus attiecīgajās dalībvalstīs, un var ietvert sociālās vai enerģētikas politikas pasākumus attiecībā uz **jebkādu gāzu** rēķinu apmaksu, investīcijām dzīvojamo ēku energoefektivitātē vai patērētāju aizsardzību, piemēram, aizsardzību pret atslēgšanu.
- (46) Saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/944 ⁹ Komisijas **2020. gada 14. oktobra ieteikumā par enerģētisko nabadzību** ¹⁰ sniegti indikatīvi norādījumi [...] ¹¹ par piemērotiem rādītājiem, pēc kuriem noteikt enerģētisko nabadzību un definēt frāzi "ievērojams enerģētiskās nabadzības skarto mājsaimniecību skaits".

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

¹⁰ **OV L 357, 27.10.2020., 35. lpp.**

¹¹ [...]

- (47) Administratīvo atļauju piešķiršanas procesu vienkāršošanai un paātrināšanai un skaidriem termiņiem, ko nosaka par atļaujas izdošanu kompetento iestāžu lēmumiem, būtu jānodrošina, ka ūdeņraža ražotņu un ūdeņraža sistēmas ieviešana var notikt pienācīgā tempā. Būtu jāpieprasa dalībvalstīm ziņot par progresu. To iepriekš apstiprināto atļauju (piemēram, licenču, atļauju, koncesiju, piekrišanu vai apstiprinājumu) saglabāšana, kas atbilstīgi valsts tiesību aktiem piešķirtas dabasgāzes cauruļvadu un citu tīkla daļu izbūvei un darbībai, ir vajadzīga, kad gāzveida enerģijas nesējs, ko transportē pa gāzes cauruļvadiem, no dabasgāzes mainās uz (tīru) ūdeņradi. **Šai iepriekš apstiprināto atļauju saglabāšanai nevajadzētu ietekmēt ūdeņraža infrastruktūras tehniskās drošības prasību spēkā esamību, kā arī kompetento iestāžu iespēju uzraudzīt atbilstību šādām prasībām un veikt piemērotus un samērīgus izpildes pasākumus, tostarp – ja tas ir pamatoti – iespēju atsaukt iepriekš apstiprinātās atļaujas.** Tam būtu jānovērš nepamatota kavēšanās esošo dabasgāzes cauruļvadu un citu tīkla daļu pārprofilēšā ūdeņraža transportēšanai. Būtu jāizvairās no tā, ka ūdeņraža sistēmas infrastruktūras atļauju piešķiršanas nosacījumi ir būtiski atšķirīgi, izņemot, ja tam ir pamatots iemesls. Uz tehnisku drošuma apsvērumu pamata varētu apsvērt atšķirīgu pieeju saistībā ar iepriekš apstiprināto atļauju saglabāšanu vai jaunu atļauju piešķiršanu. Atļaujas piešķiršanas procedūras noteikumi būtu jāpiemēro, neskarot starptautiskos un Savienības tiesību aktus, tai skaitā noteikumus par vides un cilvēku veselības aizsardzību. Pienācīgi pamatotos ārkārtas apstākļos atļaujas piešķiršanas termiņu var pagarināt par ilgākais vienu gadu.

- (48) Ar norādījumu sniegšanu pieteikumu iesniedzējiem administratīvās atļaujas iesniegšanas un piešķiršanas procesa laikā, izmantojot administratīvu kontaktpunktu, ir iecerēts mazināt sarežģītību projekta virzītājiem un uzlabot efektivitāti un pārredzamību. Efektivitāti varētu uzlabot iespēja pieteikuma iesniedzējiem attiecīgos dokumentus iesniegt digitālā formā un rokasgrāmatas pieejamība. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka iestādes, kas īsteno atļaujas piešķiršanas procedūru, ir aktīvi iesaistītas atlikušo šķēršļu, tai skaitā nefinanšu šķēršļu, novēršanā, piemēram, nepietiekamas zināšanas, digitālie resursi vai cilvēkresursi, kas kavē aizvien lielāka atļauju pieprasījumu skaita apstrādi.
- (49) Nenodalot tīklus no ražošanas un piegādes darbībām (efektīva nodalīšana), pastāv risks ne vien saskarties ar diskrimināciju tīkla vadīšanā, bet arī risks, ka vertikāli integrēti uzņēmumi zaudē stimulu veikt pienācīgus ieguldījumus tīklos.
- (50) Direktīvā 2003/55/EK paredzētie juridiskās un funkcionālās nodalīšanas noteikumi tomēr nav nodrošinājuši pārvades sistēmu operatoru efektīvu nodalīšanu. Tādēļ Eiropadomes sanāksmē 2007. gada 8. un 9. martā Komisija tika aicināta izstrādāt tiesību aktu priekšlikumus, lai panāktu "piegādes un ražošanas darbību efektīvu nodalīšanu no tīkla darbībām".

- (51) Efektīvi nodalīt var tikai vienā veidā – likvidējot vertikāli integrētu uzņēmumu motivāciju diskriminēt konkurentus attiecībā uz piekļuvi tīkliem un ieguldījumiem. Vienkāršs un stabils risinājums dabiskā interešu konflikta novēršanai un piegādes drošuma panākšanai ir īpašumtiesību nodalīšana, kas paredz tīkla īpašnieku norīkot par sistēmas operatoru un viņa neatkarību no piegādes un ražošanas interesēm. Tādēļ Eiropas Parlamenta 2007. gada 10. jūlija Rezolūcijā par gāzes un elektroenerģijas iekšējā tirgus perspektīvām minēts, ka īpašumtiesību nodalīšana pārvades līmenī uzskatāma par visefektīvāko līdzekli, lai nediskriminējoši veicinātu ieguldījumus infrastruktūrā, jaunu dalībnieku taisnīgu piekļuvi tīklam un pārredzamību tirgū. Nodalot īpašumtiesības, minēto iemeslu dēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tai pašai personai vai personām nav iespēju kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu un vienlaikus kontrolēt pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu vai izmantot savas tiesības šajos uzņēmumos. Un otrādi – ja persona kontrolē pārvades sistēmu vai pārvades sistēmas operatoru, būtu jāizslēdz iespēja šai pašai personai kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu vai izmantot savas tiesības šajā uzņēmumā. Ievērojot minētos ierobežojumus, ražošanas vai piegādes uzņēmumam vajadzētu būt iespējai kļūt par pārvades sistēmas operatora vai pārvades sistēmas mazākuma akcionāru.
- (52) Visām nodalīšanas sistēmām būtu efektīvi jānovērš jebkāds interešu konflikts starp ražotājiem, piegādātājiem un pārvades sistēmu operatoriem, lai veicinātu vajadzīgos ieguldījumus un jaunienācējiem garantētu piekļuvi tirgum saskaņā ar pārredzamu un efektīvu regulējumu, un regulatīvajām iestādēm tās nedrīkstētu kļūt par pārmērīgi apgrūtināšu regulatīvu kārtību.

- (53) Termina "kontrole" definīcija ir pārņemta no Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) ¹².
- (54) Ņemot vērā elektroenerģijas un gāzes nozares vertikālo saikni, nodalīšanas noteikumi būtu jāattiecina uz abām nozarēm, **kā sīki precizēts attiecīgajos šīs direktīvas pantos.**
- (55) Savukārt ūdeņraža sektorā no vertikāli integrētu uzņēmumu parādīšanās varētu izvairīties, ja skaidri noteikumi tiktu paredzēti jau sākumā. Šāds risinājums ir vēlamāks nekā *ex-post* nodalīšanas noteikumi, kuru īstenošanai būtu lielas izmaksas un vajadzīgs daudz laika.

¹² OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.

- (56) Nodalot īpašumtiesības, lai panāktu tīkla darbības pilnīgu neatkarību no piegādes un ražošanas interesēm un novērstu konfidencialas informācijas apmaiņu, viena un tā pati persona nedrīkstētu būt vadības loceklis gan pārvades sistēmas operatorā vai pārvades sistēmā, gan uzņēmumā, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām. Šā paša iemesla dēļ viena un tā pati persona nedrīkstētu iecelt pārvades sistēmas operatora vai pārvades sistēmas vadības locekļus un kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu vai izmantot savas tiesības šādā uzņēmumā.
- (57) Izveidojot sistēmas operatoru vai pārvades operatoru, kas ir neatkarīgs no piegādes un ražošanas interesēm, vertikāli integrētam uzņēmumam būtu jāvar paturēt savā īpašumā tīkla aktīvus, vienlaikus nodrošinot interešu efektīvu nodalīšanu, ar nosacījumu, ka neatkarīgais sistēmas operators vai neatkarīgais pārvades operators veic visas tīkla operatora funkcijas un ka tiek nodrošināts sīki izstrādāts regulējums un aptveroši regulatīvās kontroles mehānismi.
- (58) Ja 2009. gada 3. septembrī uzņēmums, kam pieder pārvades sistēma, bija daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, dalībvalstīm būtu jādod iespēja izvēlēties starp īpašumtiesību nodalīšanu un sistēmas operatora vai pārvades operatora izveidi, kas ir neatkarīgs no piegādes un ražošanas interesēm.

- (59) Lai pilnībā aizsargātu vertikāli integrētu uzņēmumu īpašnieku intereses, dalībvalstīm būtu jānodrošina izvēles iespējas īpašumtiesību nodalīšanas īstenošanā – izmantot tiešu nodalīšanu vai sadalīt integrētā uzņēmuma akcijas tīkla uzņēmuma akcijās un piegādes un ražošanas uzņēmuma akcijās, ievērojot īpašumtiesību nodalīšanas prasības.
- (60) Neatkarīga sistēmas operatora vai neatkarīga pārvades operatora risinājuma pilnīga efektivitāte būtu jānodrošina ar īpašiem papildu noteikumiem. Noteikumi par neatkarīgu sistēmas operatoru nodrošina atbilstīgu regulējumu, kas garantē godīgu konkurenci, pietiekamus ieguldījumus, tirgus pieejamību jaunpienācējiem un gāzes tirgu integrāciju. Saskaņā ar noteikumiem par neatkarīgu sistēmas operatoru veiktas efektīvas nodalīšanas pamatā ir divi stūrakmeņi – organizatorisku pasākumu kopums, kas ietver arī pasākumus pārvades sistēmu operatoru vadībai, un to pasākumu kopums, kuri attiecas uz investīcijām, jaunu ražošanas jaudu piesaisti tīklam un tirgus integrāciju, īstenojot reģionālo sadarbību. Pārvades sistēmas operatora neatkarība, *inter alia*, būtu jānodrošina, izmantojot arī dažus "miera periodus", kad vertikāli integrētajā uzņēmumā nenotiek nekāda pārvaldes vai cita atbilstīga darbība, kas nodrošinātu piekļuvi informācijai, kādu varētu iegūt arī ieņemot amatu pārvaldē.

- (61) Lai attīstītu konkurenci dabasgāzes iekšējā tirgū, lieliem lietotājiem, kas nav mājsaimniecību lietotāji un ir iesaistīti liela mēroga komercdarbībā, vajadzētu būt iespējai izvēlēties piegādātājus un slēgt līgumus ar vairākiem piegādātājiem, kas nodrošina tiem vajadzīgo gāzes daudzumu. Būtu jānodrošina šādu lietotāju aizsardzība pret ekskluzīvu tiesību klauzulām, ar ko liedz iespēju pieņemt konkurējošus vai papildu piedāvājumus.
- (62) Dalībvalstij vajadzētu būt tiesībām izvēlēties pilnīgu īpašumtiesību nodalīšanu savā teritorijā. Ja dalībvalsts ir īstenojusi šīs tiesības, uzņēmumam [...] nevajadzētu būt tiesībām izveidot neatkarīgu sistēmas operatoru vai neatkarīgu pārvades operatoru. Turklāt uzņēmums, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, nevajadzētu tieši vai netieši īstenot kontroli vai jebkādas tiesības attiecībā uz pārvades sistēmas operatoru no dalībvalsts, kas ir izvēlējusies pilnu īpašumtiesību nodalīšanu.
- (63) Dabasgāzes iekšējā tirgū pastāv dažādi tirgus organizēšanas veidi. Pasākumiem, ko dalībvalstis var īstenot, lai nodrošinātu vienādus noteikumus, būtu jābalstās uz prevalējošām vispārējo interešu vajadzībām. Būtu jāapspiežas ar Komisiju par minēto pasākumu saderīgumu ar LESD un Savienības tiesību aktiem.

- (64) Īstenojot efektīvu nodalīšanu, būtu jāievēro nediskriminācijas princips starp publisko un privāto sektoru. Tādēļ vienai un tai pašai personai nevajadzētu būt iespējai atsevišķi vai kolektīvi īstenot kontroli vai citas tiesības, pārkāpjot īpašumtiesību nodalīšanas noteikumus vai neatkarīga sistēmas operatora risinājumu, atsevišķi vai kopā, attiecībā uz pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu un piegādes vai ražošanas uzņēmumu institūciju sastāvu, balsojumu vai lēmumu pieņemšanu. Attiecībā uz īpašumtiesību nodalīšanu un neatkarīga sistēmas operatora risinājumu, ja attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka prasība ir izpildīta, divām atsevišķām publiskām struktūrām būtu jāvar kontrolēt ražošanas un piegādes darbības, no vienas puses, un pārvades darbības, no otras puses.
- (65) Pilnīgi efektīva tīkla darbību nodalīšana no piegādes un ražošanas darbībām būtu jāpiemēro visā Savienībā gan attiecībā uz Savienības, gan ārpus Savienības uzņēmumiem. Lai tīkla darbības un piegādes un ražošanas darbības Savienībā saglabātos neatkarīgas viena no otras, regulatīvajām iestādēm būtu jāpiešķir pilnvarojums atteikt sertifikāciju pārvades sistēmu operatoriem, kas neievēro nodalīšanas noteikumus. Lai nodrošinātu minēto noteikumu konsekventu piemērošanu visā Savienībā, regulatīvajām iestādēm, pieņemot lēmumus par sertifikāciju, būtu maksimāli jāņem vērā Komisijas atzinums. Lai panāktu arī to, ka tiek ievērotas Savienības starptautiskās saistības un solidaritāte un energoapgādes drošums Savienībā, Komisijai vajadzētu būt tiesībām sniegt atzinumu par tāda pārvades sistēmas īpašnieka vai pārvades sistēmas operatora sertifikāciju, kuru kontrolē persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm.

- (66) Ūdeņraža cauruļvadu tīkliem vajadzētu būt efektīvas un ilgtspējīgas ūdeņraža transportēšanas veidam gan uz sauszemes, gan atkrastē. Tā kā to izbūvei ir vajadzīgi lieli kapitālizdevumi, ūdeņraža cauruļvadu tīkli varētu būt dabisks pamats monopolu radīšanai. Dabāsgāzes tīklu reglamentēšanā gūtā pieredze ir parādījusi, ka, lai izejvielu tirgū saglabātu konkurenci, ir svarīgi nodrošināt atklātu un nediskriminējošu piekļuvi cauruļvadu tīkliem. Tāpēc gan sauszemes, gan atkrastes ūdeņraža tīkliem Savienībā būtu jāpiemēro iedibinātie tīkla darbības principi, piemēram, trešo personu piekļuve.
- (67) Ūdeņraža tīklu darbība būtu jānošķir no enerģijas ražošanas un piegādes darbībām, lai tīklu operatoru vārdā izvairītos interešu konflikta riska. Izvairīšanās no šādiem interešu konfliktiem tiktu garantēta, ja ūdeņraža tīklu īpašumtiesības tiktu nošķirtas no dalības enerģijas ražošanā un piegādē. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paļauties uz "integrētā ūdeņraža tīkla operatora" alternatīvo nodalīšanas modeli **dabāsgāzes pārvades sistēmu operatoriem, uz kuriem attiecas "neatkarīga pārvades operatora" nodalīšanas modelis, un esošajiem vertikāli integrētajiem ūdeņraža tīkliem. Dalībvalstīm vajadzētu arī būt spējīgām atļaut izmantot "neatkarīgā ūdeņraža tīkla operatora" [...] modeli, ar ko vertikāli integrētajiem ūdeņraža tīklu īpašniekiem atļauj saglabāt savu tīklu īpašumtiesības, vienlaikus nodrošinot šādu tīklu nediskriminējošu darbību pēc 2030. gada.**

- (68) Tā kā kopīga ūdeņraža tīklu un gāzes vai elektroenerģijas tīklu darbība var izveidot sinerģijas un tāpēc tā būtu jāatļauj, ūdeņraža tīkla operatora darbības būtu jāorganizē atsevišķā tiesību subjektā, lai nodrošinātu pārredzamību attiecībā finansēšanu un piekļuves tarifu izmantošanu.

[...] [...]

- (70) Lai nodrošinātu pārredzamību attiecībā uz regulēto darbību izmaksām un finansēšanu, ūdeņraža tīkla darbības būtu jānošķir no citām tīkla darbībām, ko veic attiecībā uz citiem enerģijas nesējiem, vismaz saistībā ar tīkla operatoru juridisko formu un pārskatiem. **Lai juridiski nošķirtu ūdeņraža tīklu operatorus, par pietiekamu būtu jāuzskata meitasuzņēmuma vai atsevišķas juridiskas personas izveide gāzes pārvades vai sadales sistēmas operatora grupas struktūrā, neveicot funkcionālu pārvaldības nodalīšanu vai vadības vai personāla nodalīšanu. Tādējādi tiek panākta pārredzamība attiecībā uz regulēto darbību izmaksām un finansēšanu, nezaudējot sinerģijas un izmaksu priekšrocības, ko var sniegt vairāku tīklu darbība. Ņemot vērā to attālināto atrašanās vietu un ierobežoto tirgus apjomu, prasība par juridisko nošķiršanu būtu jāpiemēro Igaunijai, Latvijai un Lietuvai tikai no 2031. gada. [...]**
- (71) Ūdeņraža tīkliem būtu jāpiemēro trešo personu piekļuve, lai ūdeņraža piegādes tirgū nodrošinātu konkurenci un vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Reglamentēta trešo personu piekļuve, kuras pamatā ir regulēti piekļuves tarifi, vajadzētu būt pamatnoteikumam ilgtermiņā. Lai ūdeņraža tirgus attīstības posmā operatoriem nodrošinātu nepieciešamo elastību un samazinātu administratīvās izmaksas, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai līdz 2030. gadam atļaut izmantot trešo personu piekļuvi, par ko notikušas sarunas.

- (72) **Ūdeņraža ieguvei var izmantot tikai daļu no dabā sastopamajām pazemes krātuvēm, ko izmanto dabasgāzei, piemēram, sāls krātuves, ūdens nesējslāņus un noplicinātas gāzes atradnes. Minēto liela mēroga pazemes ūdeņraža krātuvju pieejamība dalībvalstīs ir ierobežota, un to izvietojums nav vienmērīgs. Ņemot vērā iespējamo labvēlīgo ietekmi uz ūdeņraža transportēšanu un tirgu darbību, piekļuvei šādiem liela mēroga pazemes objektiem galu galā būtu jāpiemēro noteikumi par reglamentētu trešo personu piekļuvi, lai tirgus dalībniekiem nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tomēr ūdeņraža tirgu izvēšanas posmā dalībvalstīm vajadzētu būt elastīgai iespējai izmantot arī apspriestos piekļuves režīmus.**
- (72.a) **Paredzams, ka ūdeņradis un ūdeņraža atvasinājumi (piemēram, amonjaks vai sašķidrinātā organiskā ūdeņraža nesēji) tiks importēti un transportēti [...] Savienībā. Tomēr pagaidām nav skaidrs, ar kādiem līdzekļiem un kādā veidā ūdeņradis tiks [...] transportēts, un, visticamāk, dažādi līdzekļi un veidi pastāvēs vienlaikus un savstarpēji konkurēs. Šī direktīva nodrošina tiesisko regulējumu attiecībā uz gāzveida ūdeņraža infrastruktūru un tirgiem. Līdz ar to tikai tad, ja citi ūdeņraža veidi vai tā atvasinājumi un iekārtas, kas ar tiem rīkojas, ir būtiski, lai nodrošinātu konkurētspējīga gāzveida ūdeņraža tirgus izveidi [...], šajā direktīvā būtu jānosaka to loma un noteikumi, ko tiem var piemērot.**

- (73) Termināli, kuros sašķidrināto ūdeņradi vai sašķidrināto amonjaku pārveido gāzveida ūdeņradī, uzskata par ūdeņraža importēšanas līdzekli, bet tie konkurē ar citiem ūdeņraža transportēšanas līdzekļiem. Lai arī būtu jānodrošina trešo personu piekļuve šādiem termināļiem, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai noteikt sistēmu, kurā var vienoties par trešo personu piekļuvi, ar mērķi samazināt operatoru un regulatīvo iestāžu administratīvās izmaksas. **Sašķidrinātā ūdeņraža vai sašķidrinātā amonjaka uzglabāšanai, kas saistīta ar termināli un kam ir piešķirta piekļuve, vajadzētu būt proporcionālai termināļa kapacitātei pārveidot un ievadīt ūdeņradi tīklā.**
- (73.a) **Dalībvalstis var izvēlēties pakāpeniski atteikties no gāzes, lai sasniegtu Regulā (ES) 2021/1119 nosprausto klimatneitralitātes mērķi, vai citu tehnisku iemeslu dēļ. Ir svarīgi nodrošināt skaidru tiesisko regulējumu, kas ļautu atteikt piekļuvi un, iespējams, atslēgt tīkla izmantotājus, lai sasniegtu šos politikas mērķus. Konsekvences un pārredzamības labad tīkla izmantotājiem piekļuvi var atteikt vai tos atslēgt var tikai tad, ja tas attiecas uz infrastruktūru, kuras ekspluatācija tiks pārtraukta saskaņā ar tīkla attīstības plāniem, un sadales līmenī tai jāatbilst arī apstiprinātajai izņemšanai no ekspluatācijas. Vienlaikus būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai šādos apstākļos aizsargātu tīkla izmantotājus, un ir arī svarīgi, lai lēmumi par piekļuves atteikumu un atslēgšanu tiktu pakļauti objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, ko izstrādājušas regulatīvās iestādes.**
- (74) **Esošajiem vertikāli integrētajiem ūdeņraža tīkliem vajadzētu [...] būt tiesīgiem pieprasīt atkāpes no šīs direktīvas prasībām ar noteikumu, ka šie tīkli netiek būtiski paplašināti, un tik ilgi, kamēr šāda atkāpe nekaitē konkurencei vai ūdeņraža infrastruktūrai, vai tirgus attīstībai.**

- (75) Vietējām ūdeņraža kopām vajadzētu būt svarīgam Eiropas ūdeņraža ekonomikas pamatu pamatam. Šādas kopas varētu gūt labumu no vienkāršotām regulatīvajām prasībām, ko piemēro ūdeņraža tirgus attīstības posmā [...], **jo īpaši attiecībā uz īpašumtiesību nošķiršanas piemērošanu tīkliem, kas apgādā šādus klasterus. Attiecīgajās vienkāršotajās regulatīvajās prasībās būtu jāņem vērā arī vajadzība pēc regulatīva elastīguma attiecībā uz tiešiem cauruļvadu savienojumiem starp ūdeņraža ražotājiem un individuāliem patērētājiem, kā arī rūpniecisko ūdeņraža lietotāju apgādi, izmantojot pārprofilētus vai jaunbūvētus vietējos sadales tīklus.**
- (76) Cauruļvadu starpsavienotājus ar trešām valstīm var izmantot ūdeņraža importa vai eksporta transportēšanai. Šī direktīva būtu jāpiemēro ūdeņraža cauruļvadu līnijām uz trešām valstīm un no tām tikai dalībvalstu teritorijā. Eksploatācijas noteikumi [...] attiecībā uz ūdeņraža starpsavienotājiem ar trešām valstīm [...] būtu jāiekļauj [...] **starptautiskā nolīgumā starp Savienību un savienoto trešo valsti vai trešām valstīm. Šāds starptautisks nolīgums nebūtu jāuzskata par nepieciešamu, ja dalībvalsts, kas savienota vai plāno tikt pieslēgta ar ūdeņraža starpsavienotāju, risina sarunas un noslēdz starpvaldību nolīgumu ar [...] attiecīgo trešo valsti vai trešām valstīm saskaņā ar šajā direktīvā paredzēto pilnvarojuma procedūru, lai nodrošinātu saskaņotu tiesisko regulējumu un tā konsekvētu piemērošanu visai infrastruktūrai.**

- (77) Lai nodrošinātu Eiropas ūdeņraža tīklu efektīvu darbību, ūdeņraža tīkla operatoriem ciešā sadarbībā ar citiem ūdeņraža tīkla operatoriem, kā arī ar citiem sistēmas operatoriem, ar kuru tīkliem ir savienots vai var tikt savienots viņu tīkls, vajadzētu būt atbildīgiem par ūdeņraža transportēšanas tīkla darbību, uzturēšanu un attīstīšanu, arī energosistēmas integrācijas veicināšanu.
- (78) **Dalībvalstu regulatīvajai iestādei būtu jānosaka vienam vai ierobežotam skaitam ūdeņraža tīklu operatoru uzdevums izveidot pietiekamu pārrobežu jaudu ūdeņraža transportēšanai [...], ņemot vērā visu ekonomiski pamatoto un tehniski iespējamo jaudas pieprasījumu, lai tādējādi sekmētu tirgus integrāciju.**
- (78.a) **Saskaņā ar Savienības Ūdeņraža stratēģiju galvenā uzmanība būtu jāpievērš ūdeņraža transportēšanai un izmantošanai tīrā veidā. Šajā ziņā topošajai ūdeņraža sistēmai būtu jātransportē, jāuzglabā un jāapstrādā augstas tīrības pakāpes ūdeņradis, ņemot vērā ūdeņraža tiešo lietotāju kvalitātes prasības, pretstatā ūdeņradim, kas piemaisīts dabasgāzes sistēmā. Turpmāk piemērojamajos ūdeņraža sistēmu ūdeņraža kvalitātes standartos būs sīkāk noteikti vispārpieņemtie ūdeņraža tīrības līmeņi. Eiropas standartizācijas iestādēm tehniskās standartizācijas procesā būtu jānosaka pieļaujamais ūdeņraža tīrības līmeņu diapazons un citi būtiski ūdeņraža kvalitātes parametri (piemēram, piesārņotāji).**

- (79) Dažos gadījumos cita starpā atkarībā no ūdeņraža tīklu topogrāfijas un ūdeņraža tīkliem pievienoto tiešo lietotāju populācijas var rasties nepieciešamība, ka ūdeņraža tīklu operatori veic ūdeņraža kvalitātes vadību (piem., attīrīšanu). Tāpēc regulatīvās iestādes var ūdeņraža tīklu operatoriem noteikt uzdevumu savos tīklos nodrošināt efektīvu ūdeņraža kvalitātes vadību, ja tas ir nepieciešams sistēmas pārvaldīšanai. Uzņemoties šādas darbības, ūdeņraža tīklu operatoriem būtu jāievēro piemērojamie ūdeņraža kvalitātes standarti.
- (80) Ja dabasgāzes sistēmu operatori vai ūdeņraža tīklu operatori noraida piekļuves vai savienošanas pieprasījumu nepietiekamas jaudas dēļ, atteikumam jābūt attiecīgi pamatotam, un operatoriem vajadzētu būt pienākumam uzlabot savu sistēmu, lai pieprasītos savienojumus vai piekļuvi varētu nodrošināt, ja tas ir izdarāms ekonomiski.
- (81) Būtu jānovērš arī šķēršļi dabasgāzes iekšējā tirgus izveides pabeigšanai, kurus rada tas, ka gāzes pārvades līnijām uz trešām valstīm un no tām netiek piemēroti Savienības tirgus noteikumi. Ir jānodrošina, ka noteikumi, kas piemērojami gāzes pārvades līnijām, kuras savieno divas vai vairākas dalībvalstis, Savienībā ir piemērojami arī gāzes pārvades līnijām uz trešām valstīm un no tām. Tam būtu jānodrošina tiesiskā regulējuma konsekvence Savienībā, vienlaikus izvairoties no konkurences kropļojumiem Savienības iekšējā enerģijas tirgū un no negatīvas ietekmes uz piegādes drošumu. Tam būtu jāuzlabo arī pārredzamība un tirgus dalībniekiem, jo īpaši gāzes infrastruktūras investoriem un sistēmas izmantotājiem, jāsniedz juridiskā noteiktība attiecībā uz piemērojamo tiesisko regulējumu.

- (82) Dalībvalstīm un Enerģētikas kopienas dibināšanas līguma ¹³ līgumslēdzējām pusēm vajadzētu cieši sadarboties visos jautājumos, kas skar integrēta gāzes tirgus izveidi, un tās nedrīkstētu veikt pasākumus, kas apdraud dalībvalstu un līgumslēdzēju pušu gāzes tirgu ciešāku integrāciju vai piegādes drošību. Tā varētu ietvert sadarbību krātuves jaudas jautājumos un ekspertu iesaistīšanu attiecīgās gāzes riska reģionālās grupās.
- (83) Cauruļvadi, kas trešās valsts naftas vai gāzes ražošanas projektu savieno ar pārstrādes uzņēmumu vai pēdējo piekrastes termināli dalībvalsts teritorijā, būtu jāuzskata par augšposma cauruļvadu tīkliem. Cauruļvadi, kas naftas vai gāzes ražošanas projektu dalībvalstī savieno ar pārstrādes uzņēmumu vai pēdējo piekrastes termināli trešās valsts teritorijā, šajā direktīvā nebūtu jāuzskata par augšposma cauruļvadu tīkliem, jo šādiem cauruļvadiem, visticamāk, nav ievērojamas ietekmes uz iekšējo enerģijas tirgu.
- (84) Pārvades sistēmu operatoriem vajadzētu būt iespējai brīvi slēgt tehniskus nolīgumus ar pārvades sistēmu operatoriem vai citām struktūrām trešās valstīs par jautājumiem, kas attiecas uz pārvades sistēmu darbību un starpsavienojumiem, ar noteikumu, ka šādu nolīgumu saturs ir saderīgs ar Savienības tiesību aktiem.
- (85) Tehniskiem nolīgumiem starp pārvades sistēmu operatoriem vai citām struktūrām par pārvades līniju darbību būtu jāpaliek spēkā ar noteikumu, ka tie atbilst Savienības tiesību aktiem un regulatīvās iestādes attiecīgajiem lēmumiem.

¹³ OV L 198, 20.7.2006., 18. lpp.

- (86) Ja pastāv šādi tehniski nolīgumi, šajā direktīvā nav prasīts slēgt starptautisku nolīgumu starp dalībvalsti un trešo valsti vai nolīgumu starp Savienību un trešo valsti par attiecīgās gāzes pārvades līnijas darbību.
- (87) Šī direktīva būtu jāpiemēro gāzes pārvades līnijām uz trešām valstīm un no tām tikai dalībvalstu teritorijā. Attiecībā uz atklātā jūrā izvietotām gāzes pārvades līnijām šai direktīvai vajadzētu būt piemērojamai tās dalībvalsts teritoriālajā jūrā, kurā atrodas pirmais starpsavienojuma punkts ar dalībvalstu tīklu.
- (88) Vajadzētu būt iespējai esošos nolīgumus, kas noslēgti starp dalībvalsti un trešo valsti par pārvades līniju darbību, paturēt spēkā saskaņā ar šo direktīvu.
- (89) Attiecībā uz nolīgumiem vai daļām nolīgumos ar trešām valstīm, kuri var ietekmēt Savienības kopīgos noteikumus, būtu jāizveido saskaņota un pārredzama procedūra, saskaņā ar kuru dalībvalstij pēc tās lūguma atļautu grozīt, paplašināt, pielāgot, atjaunot vai slēgt nolīgumu ar trešo valsti par pārvades līnijas vai augšposma cauruļvadu tīkla darbību starp dalībvalsti un trešo valsti. Procedūrai nevajadzētu kavēt šīs direktīvas īstenošanu un nevajadzētu skart Savienības un dalībvalstu kompetenču sadalījumu, un tā būtu jāpiemēro esošiem un jauniem nolīgumiem.

- (90) Ja ir skaidrs, ka nolīguma priekšmets ietilpst daļēji Savienības un daļēji dalībvalsts kompetencē, ir būtiski nodrošināt ciešu sadarbību starp minēto dalībvalsti un Savienības iestādēm.
- (91) Lai šīs direktīvas īstenošanai nodrošinātu vienotus nosacījumus, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras pieņemt lēmumus, ar ko dalībvalstij atļauj vai atsaka atļauju grozīt, paplašināt, pielāgot, atjaunot vai slēgt nolīgumu ar trešo valsti. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ¹⁴.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (92) Energoapgādes drošums ir svarīgs sabiedrības drošības aspekts, un tā ir cieši saistīta ar gāzes iekšējā tirgus efektīvu darbību un dalībvalstu izolēto tirgu integrāciju. Gāzi Savienības iedzīvotājiem var piegādāt vienīgi pa tīklu. Funkcionējoši atvērti gāzes tirgi un jo īpaši tīkli un citi aktīvi, kas saistīti ar gāzes piegādi, ir būtiski sabiedrības drošībai, ekonomikas konkurētspējai un Savienības pilsoņu labklājībai. Tālab personām no trešām valstīm būtu jāļauj kontrolēt kādu pārvades sistēmu vai pārvades sistēmas operatoru vienīgi tad, ja tās ievēro Savienībā spēkā esošās efektīvas nodalīšanas prasības. Neskarot Savienības starptautiskās saistības, Savienība uzskata, ka gāzes pārvades sistēma Savienībai ir ļoti svarīga, tādēļ ir vajadzīgi papildu drošības pasākumi, lai uzturētu Savienības energoapgādes drošumu, izvairoties no apdraudējumiem sabiedriskajai kārtībai un sabiedrības drošībai Savienībā, kā arī Savienības pilsoņu labklājībai. Lai Savienības energoapgāde būtu droša, jo īpaši jāizvērtē, cik neatkarīgi darbojas tīkli, kādā mērā Savienība un dalībvalstis ir atkarīgas no trešo valstu enerģijas piegādēm un kādā veidā konkrētā trešā valstī veic iekšzemes un ārējo tirdzniecību un ieguldījumus enerģētikas jomā. Tālab piegādes drošums būtu jāizvērtē, ņemot vērā katra gadījuma faktiskos apstākļus, kā arī tiesības un pienākumus, ko uzliek starptautiskās tiesības, jo īpaši starptautiski nolīgumi, ko Savienība ir noslēgusi ar attiecīgo trešo valsti. Komisijai attiecīgos gadījumos būtu jāsniedz ieteikumi, lai ar trešām valstīm risinātu sarunas saistībā ar attiecīgiem nolīgumiem par Savienības energoapgādes drošumu, vai iekļaut vajadzīgos jautājumus citās sarunās ar minētajām trešām valstīm.

- (93) Ir jāveic papildu pasākumi, lai nodrošinātu pārredzamus un nediskriminējošus tarifus attiecībā uz piekļuvi transportēšanai. Šie tarifi jāpiemēro visiem izmantotājiem, tos nediskriminējot. Ja krātuve, saspiestas gāzes uzglabāšana sistēma vai palīgpakalpojums darbojas pietiekami konkurētspējīgā tirgū, piekļuvi varētu atļaut, pamatojoties uz pārredzamiem un nediskriminējošiem mehānismiem uz tirgus bāzes.
- (94) Jāpanāk uzglabāšanas sistēmu operatoru neatkarība, lai pilnveidotu trešo personu piekļuvi krātuvēm, kas ir tehniski vai ekonomiski nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi lietotāju apgādes sistēmai. Tādēļ krātuves jāpārvalda juridiski nodalītām struktūrām ar efektīvām tiesībām pieņemt lēmumus par aktīviem, kas vajadzīgi krātuvju uzturēšanai, vadīšanai un attīstīšanai. Ir jāpalielina arī pārredzamība trešām personām piedāvāto krātuvju jaudu pārvaldīšanā, paredzot, ka dalībvalstis nosaka un publicē atbilstošu nediskriminējošu, skaidru un publisku regulējumu, ko piemēro krātuvēm. Lai noteiktu šo pienākumu, nevajadzētu pieņemt jaunu lēmumu par piekļuves režīmiem, bet tam būtu jāuzlabo pārredzamība attiecībā uz piekļuves režīmu krātuvēm. Komerciāli jutīgas informācijas konfidencialitātes prasības ir īpaši svarīgas, ja tās skar būtībā stratēģiskus datus vai ja krātuvei ir tikai viens izmantotājs.

- (95) No nediskriminējošas piekļuves sadales tīkliem ir atkarīga pakārtota piekļuve lietotājiem mazumtirdzniecības līmenī. Taču diskriminācijas iespējas trešo personu piekļuves un ieguldījumu ziņā sadales līmenī ir mazākas nekā pārvades līmenī, kur pārslodze un ražošanas interešu ietekme kopumā ir lielāka nekā sadales līmenī. Lai noteiktu vienādus noteikumus mazumtirdzniecībā, būtu jāuzrauga sadales sistēmu operatoru darbība, lai tie neizmantotu vertikāli integrēta uzņēmuma priekšrocības attiecībā uz to konkurētspēju tirgū, jo īpaši saistībā ar mājāsaimniecību lietotājiem vai maziem lietotājiem, kas nav mājāsaimniecību lietotāji.
- (96) Dalībvalstīm būtu jāveic konkrēti pasākumi, lai atbalstītu **biometāna vai cita veida gāzes, ko tehniski un droši var ievadīt dabasgāzes sistēmā un transportēt pa dabasgāzes sistēmu, [...] plašāku izmantošanu**, un to ražotājiem būtu jādod nediskriminējoša piekļuve gāzes sistēmai – ar noteikumu, ka šī piekļuve pastāvīgi ir saskaņota ar atbilstīgajiem tehniskajiem noteikumiem un drošības standartiem, **un ja vien šajā direktīvā nav noteikts citādi.**

- (97) Atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ražotāji bieži ir pievienoti sadales tīklam. Lai sekmētu ieviešanu un tirgus integrāciju, ir svarīgi, ka tiem ir neierobežota piekļuve vairumtirdzniecības tirgum un attiecīgajiem virtuālajiem tirdzniecības punktiem. Dalību vairumtirdzniecības tirgū nosaka atkarībā no tā, kā ir noteiktas ieejas–izejas sistēmas. Vairākās dalībvalstīs ražotāji, kas ir savienoti ar sadales tīklu, nav daļa no ieejas–izejas sistēmas. Tāpēc atjaunīgo un mazoglekļa gāzu piekļuve vairumtirdzniecības tirgum būtu jāatvieglo, nosakot ieejas-izejas sistēmu, **kas ļauj iekļaut sadales sistēmas**, un galu galā nodrošinot, ka **visām** ražotnēm **ir piekļuve tirgum neatkarīgi no tā, vai tās ir** savienotas ar sadales vai pārvades sistēmu [...]. Turklāt Regulā [pārstrādātā Gāzes regula, kas ierosināta COM(2021) [...] **804**] ir noteikts, ka sadales sistēmas operatori un pārvades sistēmas operatori ir jāsadarbības, lai būtu iespējama reversā plūsma no sadales uz pārvades tīklu vai būtu alternatīvi līdzekļi, ar kuriem veicināt atjaunīgo un mazoglekļa gāzu tirgus integrāciju.
- (98) Lai izvairītos no pārmērīga finansiāla un administratīva sloga radīšanas mazajiem sadales sistēmu operatoriem, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai vajadzības gadījumā atbrīvot attiecīgos uzņēmumus no juridiskās nodalīšanas prasībām.

- (99) Ja slēgtu sadales sistēmu izmanto, lai nodrošinātu integrētas energoapgādes optimālu efektivitāti, kurai nepieciešami īpaši darbības standarti, vai ja slēgtu sadales sistēmu galvenokārt uztur sistēmas īpašnieka lietošanai, vajadzētu būt iespējai uz sadales sistēmas operatoru neattiecināt saistības, kas sadales sistēmas operatora un sistēmas izmantotāju attiecību īpašā rakstura dēļ radītu nevajadzīgu administratīvo slogu. Rūpniecisko, komerciālo vai koplietošanas pakalpojumu vietās, piemēram, vilcienu staciju ēkās, lidostās, slimnīcās, lielās nometņu vietās ar integrētu aprīkojumu vai ķīmiskās rūpniecības vietās varētu ierīkot slēgtas sadales sistēmas, ņemot vērā to darbību specializēto raksturu.
- (100) Īstenojot atjaunīgo un mazoglekļa gāzu augošo apjomu integrāciju dabasgāzes sistēmā, [...] izmainīsies Eiropā transportētās un patērētās gāzes kvalitāte. Lai nodrošinātu efektīvu dabasgāzes sistēmas darbību, pārvades sistēmu operatoriem vajadzētu būt atbildīgiem par gāzes kvalitātes vadību viņu objektos. Ja atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ievadīšana notiek sadales līmenī un ja tas ir vajadzīgs, lai valdītu to ietekmi uz gāzes kvalitāti, regulatīvās iestādes var noteikt sadales sistēmu operatoriem uzdevumu nodrošināt, ka to objektos gāzes kvalitātes vadība notiek efektīvi. Veicot gāzes kvalitātes vadības uzdevumus, pārvades un sadales sistēmu operatoriem būtu jāievēro piemērojamie gāzes kvalitātes standarti.

- (101) Lai dabasgāzes iekšējais tirgus darbotos pareizi, energoregulatoriem ir jāspēj pieņemt lēmumus par visiem atbilstošiem regulēšanas jautājumiem un jābūt pilnīgi neatkarīgiem no visām citām publiskām un privātām interesēm. Noteikumi par regulatīvās iestādes neatkarību attiecībā uz piešķirtā budžeta īstenošanu būtu jāpiemēro saskaņā ar dalībvalstu normatīvajiem aktiem par budžetu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pienācīgi ņemt vērā cilvēkresursu pieejamību un valdes lielumu, vienlaikus veicinot regulatīvo iestāžu neatkarību no jebkādām politiskām vai ekonomiskām interesēm, īstenojot atbilstīgu rotācijas sistēmu.
- (102) Lai visiem tirgus dalībniekiem, tostarp jaunpienācējiem, nodrošinātu efektīvu piekļuvi tirgum, ir vajadzīgi nediskriminējoši un izmaksas atspoguļojoši balansēšanas mehānismi. Tas būtu jāpanāk, izveidojot tādus pārredzamus, uz tirgu balstītus mehānismus dabasgāzes piegādei un iepirkšanai, kas vajadzīgi atbilstīgi balansēšanas prasībām. Regulatīvajām iestādēm būtu jāieņem aktīva nostāja, lai nodrošinātu to, ka balansēšanas cenas ir nediskriminējošas un atspoguļo izmaksas. Vienlaikus būtu jānodrošina atbilstīgi stimuli, lai balansētu gāzes pievadi un izvadi un neapdraudētu sistēmu.

- (103) Regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt iespējai noteikt vai apstiprināt tarifus vai to aprēķināšanas metodiku, pamatojoties uz pārvades sistēmas operatora vai sadales sistēmas operatora(-u), vai sašķidrinātas dabasgāzes (LNG) sistēmas operatora priekšlikumu vai arī pamatojoties uz priekšlikumu, par ko vienojušies šie operatori un tīkla izmantotāji. Pildot šos uzdevumus, regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka pārvades un sadales tarifi ir nediskriminējoši un atspoguļo izmaksas, kā arī jāņem vērā tīkla robežizmaksas, no kurām ilgtermiņā izvairās, izmantojot pieprasījuma regulēšanas pasākumus.
- (104) Regulatīvajām iestādēm ciešā sadarbībā ar Energoregulatoru sadarbības aģentūru (*ACER*), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu [...] (ES) 2019/942_ [...] ¹⁵, būtu jāveicina tāds iekšējais ūdeņraža tirgus, kurš ir atvērts, drošs un vidiski ilgtspējīgs, kurā ir konkurence un nav ierobežotas pārrobežu plūsmas. Lai ūdeņraža iekšējais tirgus darbotos pareizi, regulatīvajām iestādēm ir jāspēj pieņemt lēmumus par visiem nozīmīgiem regulēšanas jautājumiem.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/942 (2019. gada 5. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūru (OV L 158, 14.6.2019., 22. lpp.). [...]

- (105) Energoregulatoriem vajadzētu būt pilnvarām pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz dabasgāzes vai ūdeņraža uzņēmumiem un piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas dabasgāzes vai ūdeņraža uzņēmumiem, kas nepilda saistības, vai ierosināt, lai kompetenta tiesa tiem piemēro šādas sankcijas. Neskarot konkurences noteikumu piemērošanu, energoregulatoriem būtu jāpiešķir arī pilnvaras pieņemt lēmumus par vajadzīgajiem pasākumiem, lai nodrošinātu, ka lietotāji gūst labumu no efektīvas konkurētspējas sekmēšanas, kas nodrošina dabasgāzes un ūdeņraža iekšējā tirgus pareizu darbību. Gāzes realizācijas programmas ir viens no iespējamiem pasākumiem, ko var izmantot, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu tirgus pareizu darbību.
- (106) Tāpat energoregulatoriem būtu jāpiešķir pilnvaras palīdzēt nodrošināt augstas prasības attiecībā uz universālo un sabiedrisko pakalpojumu, vienlaikus veicinot tirgus atvēršanu, kā arī palīdzēt nodrošināt neaizsargāto lietotāju drošību un patērētāju tiesību aizsardzības pasākumu pilnīgu efektivitāti. Minētie noteikumi nedrīkstētu skart ne Komisijas pilnvaras konkurences noteikumu piemērošanā, tostarp pilnvaras izskatīt apvienošanās gadījumus ar Savienības dimensiju, ne noteikumus par iekšējo tirgu, piemēram, kapitāla brīvu apriti. Neatkarīgā struktūra, pie kuras var griezties puse, ko ietekmē regulatīvās iestādes lēmums, varētu būt tiesa vai cita tiesu iestāde, kam ir pilnvaras veikt tiesas izskatīšanu.

- (107) Regulatīvo iestāžu pilnvaru saskaņošanai būtu jāietver tiesības nodrošināt stimulus uzņēmumiem un piemērot gāzes uzņēmumiem iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas [...] vai ierosināt, lai kompetenta tiesa piemēro šādas sankcijas. Turklāt regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt pilnvarotām pieprasīt atbilstīgu informāciju no uzņēmumiem, veikt pienācīgu un pietiekamu izmeklēšanu un izšķirt domstarpības.
- (108) Regulatīvajām iestādēm un ACER būtu jāsniedz informācija par ūdeņraža tirgu, lai nodrošinātu pārredzamību, tai skaitā par tādiem aspektiem kā piedāvājums un pieprasījums, transporta infrastruktūra, pakalpojuma kvalitāte, pārrobežu tirdzniecība, ieguldījumi, patērētāju cenas, tirgus likviditāte.
- (109) Pārvades sistēmu operatoriem ir svarīga nozīme, lai izmaksu ziņā tiktu nodrošināta gāzes tīklu ieguldījumu efektivitāte. Lai optimizētu plānošanu attiecībā uz visiem enerģijas nesējiem un mazinātu atšķirības starp dažādajām valstu un ES mēroga tīkla plānošanas pieejām, ir ieviestas papildu prasības par konsekventu plānošanu. Tīkla plānošanā būtu jāņem vērā arī pieaugošās savstarpējās saiknes starp dabasgāzi un elektroenerģiju, kā arī ūdeņradi.

- (110) Izstrādājot tīkla attīstības plānu, ir svarīgi, ka infrastruktūras operatori ņem vērā pirmo energoefektivitātes principu ¹⁶, jo īpaši paredzamo patēriņu, ko izmanto kopīga scenārija izstrādē.
- (111) Energosistēmas integrācijas stratēģijā ir uzsvērts, ka, lai sasniegtu dekarbonizācijas mērķus, ir svarīgi, ka notiek energosistēmas koordinēta plānošana un darbība. Tāpēc ir nepieciešams sagatavot tīkla attīstības plānu, kura pamatā ir kopīgs scenārijs, kas izstrādāts starpnozaru līmenī. Vienlaikus saglabājot atsevišķus nozaru plānus, infrastruktūras operatoriem būtu jācenšas panākt augstāka līmeņa integrāciju, ņemot vērā sistēmas vajadzības, kas aptver vairāk nekā tikai vienu enerģijas nesēju.
- (112) Tīkla attīstības plāns ir svarīgs elements, lai varētu apzināt infrastruktūras trūkumus un sniegt informāciju par infrastruktūru, ko vai nu ir nepieciešamas izveidot, vai ko var dezekspluatēt un izmantot citiem nolūkiem, piemēram, ūdeņraža transportēšanai. Tā tas ir neatkarīgi no tīkla operatoriem izvēlēta nodalīšanas modeļa.
- (113) Ja tīkla attīstības plānā tiek sniegta informācija par infrastruktūru, ko var dezekspluatēt, tas var nozīmēt, ka infrastruktūra paliek neizmantota, to demontē vai izmanto citiem nolūkiem, piemēram, ūdeņraža transportēšanai. Saistībā ar šādu paaugstinātu infrastruktūras pārredzamības mērķi ir ņemts vērā tas, ka pārprofilēta infrastruktūra ir salīdzinoši lētāka nekā no jauna izbūvēta infrastruktūra, un tādējādi pārejai vajadzētu būt izmaksu ziņā efektīvākai.

¹⁶ Komisijas 2021. gada 28. septembra ieteikums par principu "energoefektivitāte pirmajā vietā": no principiem pie prakses. Vadlīnijas un piemēri principa ieviešanai lēmumu pieņemšanā enerģētikas nozarē un ārpus tās (COM (2021) 7014 final).

- (114) Dalībvalstīs, kurās tiks izvērsti ūdeņraža tīkls, ziņošanā par ūdeņraža infrastruktūras attīstību būtu jānodrošina, ka ūdeņraža sistēmas būvniecības pamatā ir reālistiskas un tālredzīgas pieprasījuma prognozes, tai skaitā vajadzības saistībā ar elektroenerģijas sistēmu. Ja dalībvalstis jaunas ūdeņraža infrastruktūras līdzfinansēšanas vajadzībām nolemj atļaut piemērot īpašu maksu, ziņojumā būtu jāpamato regulatīvās iestādes novērtējums attiecībā uz šādām maksām. Ziņojums būtu jāiesniedz regulatīvai iestādei regulāri, un par šo regularitāti lemj regulatīvā iestāde. Tomēr ņemot vērā ūdeņraža tirgum nepieciešamo attīstību, būtu jāizvairās no neproporcionāliem un pārāk ciešiem ziņošanas pienākumiem.
- (115) Uz tīkla attīstības plānā esošās informācijas pamata vajadzētu spēt prognozēt ietekmi uz tarifiem, balstoties uz plānošanas un dezekspluatācijas ietekmi uz regulējamo aktīvu bāzi, kā minēts šīs direktīvas 51. pantā.
- (116) Tā vietā, lai sniegtu valsts tīkla attīstības plānu, kurā ir runa par atsevišķas dalībvalsts līmeni, būtu jāatļauj dalībvalstīm izvēlēties sagatavot reģionāla līmeņa tīkla attīstības plānu, arī ietverot vairākas dalībvalstis, kas saskan ar brīvprātīgu reģionālā gāzes tirgus integrāciju.
- (117) Pretēji situācijai saistībā ar elektroenerģiju sagaidāms, ka dabasgāzes nozīme mazināsies, un tas ietekmē arī pieprasījumu pēc ieguldījumiem infrastruktūrā. Tāpēc tīkla attīstības plānā ir jālīdzsvaro konkurences jautājumi un jāizvairās no balasta aktīviem. Tāpēc tādas pārvades sistēmas operatori, kurai piemērota īpašumtiesību nodalīšana, nebūtu jāpiemēro 51. panta 7. punkts.

(118) Būtu jāveicina ieguldījumi svarīgākajos infrastruktūras objektos, vienlaikus nodrošinot gāzu iekšējā tirgus efektīvu darbību. [...] [...] Būtu jāparedz iespēja, ka uzņēmumiem, kuriem ir piegādes un ražošanas intereses, uz laiku vai pilnībā ļauj atkāpties no pilnīgas nodalīšanas noteikumiem attiecībā uz attiecīgajiem projektiem. Piegādes drošuma dēļ tas jo īpaši attiecas uz jauniem cauruļvadiem Savienībā, pa kuriem transportē gāzi no trešām valstīm uz Savienību. Saskaņā ar Direktīvām 2003/55/EK un 2009/73/EK (ar grozījumiem) noteiktos atbrīvojumus un atkāpes būtu jāturpina piemērot līdz paredzētajam beigu termiņam, kas noteikts atbrīvojuma piešķiršanas lēmumā vai atkāpē.

- (119) Savienībā ir nepieciešama virzība uz starpsavienotiem ūdeņraža tirgiem, tādējādi veicinot ieguldījumus pārrobežu ūdeņraža infrastruktūrā. **Pēc 2030. gada decembra, kad [...]** regulētais trešo personu piekļuves režīms **tiks visaptveroši piemērots visās dalībvalstīs un** kad netiks piemēroti pārrobežu transportēšanas [...] tarifi, [...] finansiālas kompensēšanas sistēmai būtu jānodrošina finansiāls stimuls tirgus dalībniekiem attīstīt pārrobežu starpsavienotājus.
- (120) Ir jāpalielina uzticība tirgum, tā likviditāte un tirgus dalībnieku skaits, un tādēļ ir jāveic gāzes piegādes uzņēmumu plašāka regulatīvā pārraudzība. Šīm prasībām nevajadzētu būt pretrunā spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem, kas reglamentē finanšu tirgus, un tām vajadzētu būt saderīgām ar minētajiem noteikumiem. Energoregulatoriem un finanšu tirgus regulatoriem ir jāsadarbojas, lai savstarpēji palīdzētu labāk pārraudzīt attiecīgos tirgus. **Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai noteikt dabasgāzes piegādes uzņēmumu finansiālo stabilitāti kā kritēriju, lai piešķirtu atļauju dabasgāzes pārdošanai, tostarp tālākpārdošanai. Šādiem kritērijiem vajadzētu būt pilnībā pārredzamiem un nediskriminējošiem.**

- (121) Dabaszgāzi galvenokārt un aizvien vairāk Savienībā importē no trešām valstīm. Savienības tiesību aktos būtu jāņem vērā dabaszgāzes tirgus īpatnības, piemēram, zināmu strukturālo neelastību, ko rada piegādātāju koncentrācija, piegāžu ilgtermiņa līgumus vai nākamā posma likviditātes trūkumu. Tādēļ ir vajadzīga lielāka pārredzamība, tostarp attiecībā uz cenu veidošanos.
- (122) Pirms Komisija pieņem pamatnostādnes, ar ko sīkāk nosaka lietvedības prasības, [...] *ACER* un Eiropas Vērtspapīru regulatoru komitejai (*CESR*), kas izveidota ar Komisijas Lēmumu 2009/77/EK ¹⁷, būtu jāapspriežas par minēto pamatnostādņu saturu un jākonsultē Komisija par to. [...] *ACER* un *CESR* būtu arī jāsadarbojas, lai turpmāk izpētītu to, vai uz darījumiem ar gāzes piegādes līgumiem un gāzes atvasinātajiem instrumentiem būtu jāattiecinā pārredzamības prasības pirmstirdzniecības vai pēctirdzniecības posmā, un, ja tā ir, tad kādām vajadzētu būt šīm prasībām, kā arī jākonsultē Komisija par šo jautājumu.
- (123) Dalībvalstīm vai, ja dalībvalsts tā paredz, regulatīvajai iestādei būtu jāveicina pārtraucamu piegādes līgumu izstrāde.

¹⁷ OV L 25, 29.1.2009., 18. lpp.

- (124) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka, ņemot vērā vajadzīgās kvalitātes prasības, [...] **biometānu** vai citus gāzes veidus var bez diskriminācijas ievadīt gāzes sistēmā – ar noteikumu, ka šī piekļuve ir pastāvīgi saderīga ar atbilstīgajiem tehniskajiem noteikumiem un drošības standartiem. Šiem noteikumiem un standartiem būtu jānodrošina šo gāzu tehniska un droša ievadīšana un transportēšana dabasgāzes sistēmā, kā arī jāpievēršas to ķīmiskajām īpašībām.
- (125) Ilgtermiņa līgumi ieņem nozīmīgu vietu dalībvalstu gāzes piegādē. Tomēr tiem nebūtu jārada šķēršļi atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ienākšanai tirgū, un tāpēc fosilās gāzes piegādes līgumi nedrīkstēs būt spēkā ilgāk kā līdz 2049. gada beigām. Šādi līgumi vienmēr saskan ar šīs direktīvas mērķi un ir saderīgi ar LESD, tostarp ar konkurences noteikumiem. Ilgtermiņa līgumi ir jāņem vērā, plānojot uzņēmumu piegādes un transportēšanas jaudu.
- (126) Lai nodrošinātu augstu sabiedrisko pakalpojumu standartu uzturēšanu Savienībā, par visiem pasākumiem, ko dalībvalstis veic, lai sasniegtu šīs direktīvas mērķus, būtu regulāri jāinformē Komisija. Komisijai būtu regulāri jāpublicē ziņojums, kurā analizēti valstu līmenī veiktie pasākumi sabiedrisko pakalpojumu mērķu sasniegšanā un salīdzināta to efektivitāte, lai sniegtu ieteikumus par valstīs veicamajiem pasākumiem, tādējādi panākot augstus sabiedrisko pakalpojumu standartus.

- (127) Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību ievērošana ir šīs direktīvas pamatprasība, un šajā direktīvā ir svarīgi precizēt kopējos minimālos standartus, kurus ievēro visas dalībvalstis un kuros ņemti vērā mērķi attiecībā uz patērētāju aizsardzību, piegādes drošumu, vides aizsardzību un līdzvērtīgu konkurenci visās dalībvalstīs. Svarīgi, lai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības varētu interpretēt katrā valstī, ņemot vērā apstākļus valstī un ievērojot Savienības tiesību aktus.
- (128) Pasākumi, ko dalībvalstis īsteno, lai sasniegtu sociālās un ekonomiskās kohēzijas mērķus, jo īpaši varētu ietvert adekvātu ekonomisku stimulu nodrošināšanu, attiecīgā gadījumā izmantojot visus esošos valstu un Savienības instrumentus. Šie instrumenti var ietvert atbildības mehānismus, lai garantētu vajadzīgos ieguldījumus.

(129) Ciktāl dalībvalstu veiktie pasākumi sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību izpildei ir valsts atbalsts saskaņā ar **LESD** [...] 107. panta 1. punktu, pastāv **LESD** [...] 108. panta 3. punktā noteikts pienākums paziņot par šīm saistībām Komisijai.

(130) Tirgus cenām būtu jānodrošina pareizie stimuli tīklu attīstībai.

(130.a) Dažām dalībvalstīm, ņemot vērā to dabasgāzes tirgu vēsturiskās iezīmes un brieduma pakāpi, vajadzētu būt iespējai atkāpties no šajā direktīvā paredzētajiem īpašajiem noteikumiem, lai novērstu nepamatotu sodīšanu un veicinātu dabasgāzes tirgu efektīvu attīstību šajās valstīs. Tas īpaši attiecas uz Luksemburgu, ņemot vērā tās īpašās tirgus iezīmes, un uz visām tām dalībvalstīm, kuras vēl nav savienotas ar citu dalībvalstu [...] starpsavienoto sistēmu vai kuras vēl nav saņēmušas pirmo komerciālo piegādi saskaņā ar savu pirmo ilgtermiņa dabasgāzes piegādes līgumu. Lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu vienādu piemērošanu, atkāpēm dalībvalstīm, kuras vēl nav savienotas ar citu dalībvalstu starpsavienoto sistēmu [...] vai kuras vēl nav saņēmušas pirmā ilgtermiņa dabasgāzes piegādes līguma pirmo komerciālo piegādi, vajadzētu būt pagaidu atkāpēm līdz brīdim, kad minētās dalībvalstis spēs izpildīt augstākus standartus attiecībā uz tirgus atvēršanu un savienojamību ar integrēto gāzes sistēmu ES. Ja piemēro šādu atkāpi, tai būtu jāattiecas arī uz visiem šīs direktīvas noteikumiem, kas papildina vai prasa iepriekš piemērot jebkuru no noteikumiem, no kuriem ir piešķirta atkāpe.

(131) Godīgas konkurences veicināšanai un vieglai dažādu piegādātāju pieejamībai vajadzētu būt īpaši svarīgiem faktoriem dalībvalstīs, lai ļautu patērētājiem pilnībā izmantot iespējas, ko piedāvā liberalizēts gāzu iekšējais tirgus.

- (132) Lai uzlabotu piegādes drošumu, vienlaikus saglabājot dalībvalstu solidaritāti, jo īpaši energoapgādes krīzes gadījumā, ir būtiski izveidot pamatu reģionālai sadarbībai, kas notiktu solidaritātes gaisotnē. Šāda sadarbība var notikt, ja dalībvalstis tā nolemj, pirmkārt un galvenokārt pamatojoties uz tirgus mehānismiem. Sadarbībai reģionālās un divpusējās solidaritātes veicināšanas jomā nevajadzētu radīt nesamērīgi lielu slogu tirgus dalībniekiem vai diskriminēt tos.
- (133) Lai izveidotu dabasgāzes iekšējo tirgu, dalībvalstīm būtu jāveicina savu valstu tīklu integrācija un tīklu operatoru sadarbība Savienības un reģionālā līmenī, integrējot arī tādas izolētas sistēmas, kas veido Savienībā pastāvošās "gāzes salas".
- (134) Reģionālo tirgu brīvprātīga integrācija, jo īpaši tirgu apvienošana, var dot dažādus ieguvumus atkarībā no šo tirgu īpatnībām. Tirgu integrācija var būt iespēja labāk izmantot infrastruktūru, ja tai nav negatīva ietekme uz kaimiņu tirgiem, piemēram, lielāki pārrobežu tarifi. Tā arī ir iespēja palielināt konkurenci, likviditāti un tirdzniecību, kas nāks par labu tiešajiem patērētājiem reģionā, jo tiks piesaistīti piegādātāji, kuri citkārt neiesaistītos mazā tirgus dēļ. Tirgus integrācija arī dod iespēju izveidot lielākas zonas, kurām ir piekļuve vairākiem piegādes avotiem. Šāda diversifikācija varētu ietekmēt vairumtirdzniecības tirgus cenas, jo pieaug konkurence starp avotiem, un, ja jaunajā apvienotajā zonā nav iekšējo šķēršļu, var uzlaboties piegādes drošums. Tirgus integrācija varētu būt pamats, lai saņemtu papildu atbalstu dabasgāzes tirgus pārveidošanai, arī atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ieviešanai. Dalībvalstīm, regulatīvajām iestādēm un pārvades **sistēmu operatoriem** būtu jāsadarbojas, lai veicinātu reģionālu integrāciju.

- (135) Vienam no galvenajiem šīs direktīvas mērķiem vajadzētu būt īsta dabasgāzes iekšējā tirgus izveidei, izmantojot Savienībā vienotu tīklu, un tādēļ regulatīvajiem jautājumiem par pārrobežu savienojumiem un reģionālajiem tirgiem vajadzētu būt regulatīvo iestāžu galvenajam uzdevumam, attiecīgajā gadījumā cieši sadarbojoties ar ACER.
- (136) Vienam no šīs direktīvas galvenajiem mērķiem vajadzētu būt arī izstrādāt kopējus noteikumus, lai nodrošinātu īstu iekšējo tirgu un plaši pieejamu gāzes piegādi. Šajā nolūkā neizkropļotas tirgus cenas nodrošinātu stimulu pārrobežu tirdzniecībai, vienlaikus radot cenu konvergenci.
- (137) Regulatīvajām iestādēm būtu arī jāsniedz informācija par tirgu, lai Komisija varētu veikt savas funkcijas – novērot un uzraudzīt dabasgāzes iekšējo tirgu un tā attīstību īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, tostarp tādos aspektus kā piedāvājums un pieprasījums, pārvades un sadales infrastruktūra, pakalpojumu kvalitāte, pārrobežu tirdzniecība, pārslodzes vadība, ieguldījumi, vairumtirdzniecības un patērētāju cenas, tirgus likviditāte, kā arī vides aizsardzības un efektivitātes uzlabošana. Regulatīvajām iestādēm būtu jāziņo konkurences iestādēm un Komisijai par tām dalībvalstīm, kurās cenas kropļo konkurenci un apdraud tirgus pareizu darbību.

- (138) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi – proti, izveidot pilnībā funkcionējošu dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs,[...] un to, ka šo mērķi tā mēroga un iedarbības dēļ var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.
- (139) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 715/2009 ¹⁸ Komisija var pieņemt pamatnostādnes vai tīkla kodeksus, lai sasniegtu vajadzīgo saskaņotības pakāpi. Šīs pamatnostādnes vai tīkla kodeksi, kas ir saistoši ar Komisijas **īstenošanas [...]** **regulām** pieņemti noteikumi, attiecībā uz dažiem šīs direktīvas noteikumiem ir arī piemērots instruments, ko pēc vajadzības var ātri pielāgot.
- (140) Jo īpaši Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt pamatnostādnes, kas vajadzīgas, lai panāktu minimālo saskaņotības pakāpi šīs direktīvas mērķa sasniegšanai.

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 715/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 36. lpp.).

- (141) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota, it sevišķi sakarā ar Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā Komisija/Belģija (lieta C-543/17).
- (142) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Tāpēc šī direktīva būtu jāinterpretē un jāpiemēro saskaņā ar minētajām tiesībām un principiem, jo īpaši tiesībām uz personas datu aizsardzību, kas garantētas ar Hartas 8. pantu. Ir būtiski, lai personas datu apstrāde saskaņā ar šo direktīvu atbilstu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679 ¹⁹.

¹⁹ OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.

- (143) Lai nodrošinātu minimālo saskaņošanas pakāpi, kas vajadzīga šīs direktīvas mērķa sasniegšanai, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz nebūtiskiem elementiem dažās konkrētās jomās, kas ir būtiskas šīs direktīvas mērķu sasniegšanai. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ²⁰. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (144) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras noteikt sadarbības prasības un nediskriminējošas un pārredzamas procedūras, kā piekļūt datiem. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011.
- (145) Pienākums transponēt šo direktīvu valsts tiesību aktos būtu jāattiecina vienīgi uz tiem noteikumiem, kuri, salīdzinot ar iepriekšējo direktīvu, ir grozījumi pēc būtības. Pienākums transponēt noteikumus, kas nav mainīti, izriet no iepriekšējās direktīvas.

²⁰ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (146) Lai nodrošinātu šajā direktīvā paredzēto noteikumu netraucētu un efektīvu īstenošanu, Komisija atbalsta dalībvalstis, izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu, **kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/240** ²¹ un kas sniedz īpaši pielāgotas tehniskās zināšanas par to, kā izstrādāt un īstenot reformas, tai skaitā tādas, kuras sekmē dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu, kurā pastāv konkurence, atjaunīgo un mazoglekļa gāzu integrāciju un lielāku sadarbību un koordināciju starp pārvades un sadales sistēmu operatoriem. Tehniskais atbalsts, piemēram, ir saistīts ar administratīvās spējas stiprināšanu, leģislatīvo satvaru saskaņošanu un apmaiņu ar attiecīgām paraugpraksēm.
- (147) Šai direktīvai nebūtu jāskar dalībvalstu pienākumi attiecībā uz termiņiem III pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos un minēto direktīvu piemērošanas dienu,

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu (*OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.*).

I NODAĻA

Priekšmets, darbības joma un definīcijas

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Ar šo direktīvu paredz kopīgus noteikumus gāzu pārvadei, sadalei, piegādei un uzglabāšanai 2. panta ([...]) **3)** punkta nozīmē, izmantojot dabasgāzes sistēmu, kas definēta minētā panta [...] **4)** punktā. Ar to nosaka normas, kas attiecas uz minētās nozares organizāciju un darbību, piekļuvi tirgum, kritērijiem un procedūrām, ko piemēro, piešķirot atļaujas gāzu pārvadei, sadalei, piegādei un uzglabāšanai, izmantojot dabasgāzes sistēmu, kā arī uz sistēmu vadīšanu.
2. Šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi par dabasgāzes transportēšanu, piegādi un uzglabāšanu un par dabasgāzes sistēmas pārkārtošanu par sistēmu, kuras pamatā ir atjaunīgās un mazoglekļa gāzes.

3. Ar šo direktīvu paredz kopīgus noteikumus par ūdeņraža transportēšanu, piegādi un uzglabāšanu, kam izmanto ūdeņraža sistēmu. Ar to nosaka normas, kas attiecas uz minētās nozares organizāciju un darbību, piekļuvi tirgum, kritērijiem un procedūrām, ko piemēro, piešķirot atļaujas ūdeņraža tīkliem, tā piegādei un uzglabāšanai, kā arī uz sistēmu vadīšanu.
4. Ar šo direktīvu paredz noteikumus par pakāpenisku Savienības mērogā starpsavienotas ūdeņraža sistēmas izveidi, kas veicinās siltumnīcefekta gāzu neto emisiju samazināšanu, **tostarp [...]** nozarēs, kuras ir grūti dekarbonizēt, un tādējādi atbalstīs [...] ES energosistēmas dekarbonizāciju.

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "dabasgāze" ir visas gāzes, kuras galvenokārt sastāv no metāna, tai skaitā [...] biometāns, vai citu tipu gāzes, ko tehniski un droši var ievadīt un transportēt dabasgāzes sistēmā;
- 2) "atjaunīgā gāze" ir biogāze, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 28) punktā, tai skaitā biometāns, un nebioloģiskas izcelsmes degvielu atjaunīgā gāzveida degvielas daļa (*RFNBO*), kas definēta minētās direktīvas 2. panta 36) punktā;
- 3) "gāzes" ir dabasgāze un ūdeņradis;
- 4) "dabasgāzes sistēma" ir infrastruktūru sistēma, tai skaitā cauruļvadi, *LNG* termināļi un krātuves, kurā transportē gāzes, kuras galvenokārt sastāv no metāna un ietver [...] biometānu, vai citu tipu gāzes, ko tehniski un droši var ievadīt un transportēt dabasgāzes cauruļvadu sistēmā;

- 5) "ūdeņraža sistēma" ir infrastruktūras sistēma, tai skaitā ūdeņraža tīkli, ūdeņraža uzglabāšanas sistēma un ūdeņraža termināļi, kas satur augstas tīrības ūdeņradi **saskaņā ar [...] šādai sistēmai piemērojamiem ūdeņraža kvalitātes standartiem;**
- 6) "ūdeņraža krātuve" ir objekts, ko izmanto augstas tīrības ūdeņraža uzglabāšanai:
- a) tai skaitā ūdeņraža termināļa daļa, ko izmanto uzglabāšanai, bet neietverot to daļu, kuru izmanto ražošanas darbībām, [...] un kompleksus, kuri paredzēti vienīgi ūdeņraža tīklu operatoriem, lai tie varētu pildīt savas funkcijas;
 - b) tai skaitā lielas, jo īpaši pazemes, ūdeņraža krātuves, bet neieskaitot mazākas, viegli izveidojamas [...] ūdeņraža uzglabāšanas iekārtas;

- (6.a) **"ūdeņraža krātuves operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas pilda ūdeņraža uzglabāšanas funkciju un ir atbildīga par ūdeņraža krātuves vadīšanu;**
- 7) "saspiesta ūdeņraža uzglabāšana sistēma" ir augstas tīrības ūdeņraža uzglabāšana, to saspiežot ūdeņraža tīklos, neietverot iekārtas, kas rezervētas tikai ūdeņraža tīklu operatoriem, kuri veic savas funkcijas;
- 8) "ūdeņraža terminālis" ir iekārta, ko izmanto sašķidrinātā ūdeņraža [...] vai sašķidrinātā amonjaka [...] **izņemšanai un pārveidošanai** gāzveida ūdeņradī, kuru ievada ūdeņraža tīklā **vai dabasgāzes sistēmā**, vai gāzveida ūdeņraža sašķidrināšanai **un tā iepildīšanai**, tai skaitā palīgpakalpojumi un pagaidu uzglabāšana, kas vajadzīga pārveidošanas procesā un vēlākai ievadīšanai ūdeņraža tīklā, bet nav neviena ūdeņraža termināļa daļa, ko izmanto uzglabāšanai;
- 8.a) **"ūdeņraža termināļa operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas veic sašķidrinātā ūdeņraža vai sašķidrinātā amonjaka izņemšanu un pārveidošanu gāzveida ūdeņradī ievadīšanai ūdeņraža tīklā vai dabasgāzes sistēmā vai gāzveida ūdeņraža sašķidrināšanu un iepildīšanu un ir atbildīga par ūdeņraža termināļa darbību;**
- 9) "ūdeņraža kvalitāte" ir ūdeņraža tīrība un kontaminanti saskaņā ar ūdeņraža sistēmai piemērojamiem ūdeņraža kvalitātes standartiem;
- 10) "mazoglekļa ūdeņradis" ir ūdeņradis, kura enerģijas saturu iegūst no neatjaunīga avota, kas atbilst [...] siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājuma robežvērtībai, kura ir 70 % **salīdzinājumā ar fosilās degvielas komparatoru EF(t), kas noteikts Direktīvas (ES) 2018/2001 V pielikumā;**

- 11) "mazoglekļa gāze" ir Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 35) punktā definēto pārstrādāto oglekļa kurināmo/degvielu gāzveida kurināmo/degvielu daļa, mazoglekļa ūdeņradis un sintētiskie gāzveida kurināmie/degvielas, kuru enerģijas saturu iegūst no mazoglekļa ūdeņraža, kas atbilst siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinājuma robežvērtībai, kura ir 70 % **salīdzinājumā ar fosilās degvielas komparatoru EF(t), kas noteikts Direktīvas (ES) 2018/2001 V pielikumā;**
- 12) "mazoglekļa kurināmie/degvielas" ir Direktīvas (ES) 2018/2001 2. pantā definētie pārstrādātie oglekļa kurināmie/degvielas, mazoglekļa ūdeņradis un sintētiskie gāzveida un šķidrie kurināmie/degvielas, kuru enerģijas saturu iegūst no mazoglekļa ūdeņraža, kas atbilst siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinājuma robežvērtībai, kura ir 70 % **salīdzinājumā ar fosilās degvielas komparatoru EF(t), kas noteikts Direktīvas (ES) 2018/2001 V pielikumā;**
- 13) "ūdeņraža uzņēmums" ir fiziska vai juridiska persona, kas veic vismaz vienu no šīm funkcijām – ūdeņraža ražošana, ūdeņraža transports, ūdeņraža piegāde, iegāde vai uzglabāšana vai darbina ūdeņraža termināli, un atbild par komerciāliem, tehniskiem vai uzturēšanas uzdevumiem, kas ir saistīti ar minētajām funkcijām, bet šo personu kategorija neietver galalietotājus;
- 14) "dabasgāzes uzņēmums" ir fiziska vai juridiska persona, kas ražo, pārvada, sadala, piegādā, iegādājas vai uzglabā dabasgāzi, tostarp LNG, un atbild par komerciāliem, tehniskiem vai uzturēšanas uzdevumiem, kas ir saistīti ar šīm funkcijām, bet šo personu kategorija neietver galalietotājus;

- 15) "augšposma cauruļvadu tīkls" ir jebkāds cauruļvads vai cauruļvadu tīkls, ko izmanto un/vai būvē naftas vai dabasgāzes ražošanas projektā vai izmanto, lai pārvadītu dabasgāzi no viena vai vairākiem tādiem projektiem uz pārstrādes uzņēmumu vai termināli vai pēdējo piekrastes termināli;
- 16) "pārvade" ir dabasgāzes transportēšana tīklā, ko galvenokārt veido augstspiediena cauruļvadi un kas nav augšposma cauruļvadu tīkls, kā arī nav daļa no augstspiediena cauruļvadiem, kurus galvenokārt lieto vietējai dabasgāzes sadalei, lai to piegādātu lietotājiem, bet neietverot piegādi;
- 17) "pārvades sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas veic pārvades funkciju un atbild par pārvades sistēmas vadīšanu, uzturēšanas nodrošināšanu un, vajadzības gadījumā, attīstību konkrētā teritorijā un – attiecīgā gadījumā – par tās starpsavienošānu ar citām sistēmām un par sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst pamatotām dabasgāzes pārvades prasībām;
- 18) "sadale" ir dabasgāzes transportēšana vietējos vai reģionālos gāzes cauruļvadu tīklos, lai to piegādātu lietotājiem, bet neietverot piegādi;
- 19) "sadales sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par sadales sistēmas darbību, vadīšanu, uzturēšanas nodrošināšanu un, vajadzības gadījumā, attīstību konkrētā teritorijā un – attiecīgā gadījumā – par tās starpsavienošānu ar citām sistēmām un par sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst pamatotām dabasgāzes sadales prasībām;

- 20) "ūdeņraža tīkls" ir cauruļvadu tīkls, ko izmanto augstas tīrības ūdeņraža transportēšanai, lai to piegādātu tiešajiem lietotājiem, bet neietverot piegādi;
- 21) "ūdeņraža transportēšana" ir ūdeņraža transportēšana pa ūdeņraža tīklu, lai to piegādātu tiešajiem lietotājiem, bet neietverot piegādi, neatkarīgi no tīkla spiediena, ģeogrāfiskā tvēruma vai tam pieslēgtās lietotāju grupas;
- 22) "ūdeņraža tīkla operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas veic ūdeņraža transportēšanas funkciju un atbild par ūdeņraža tīkla vadīšanu, uzturēšanas nodrošināšanu un, vajadzības gadījumā, attīstību konkrētā teritorijā un – attiecīgā gadījumā – par tā starpsavienojumiem ar citiem ūdeņraža tīkliem un par sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst pamatotām ūdeņraža transportēšanas prasībām;
- 23) "piegāde" ir dabasgāzes, tostarp *LNG*, vai ūdeņraža, tai skaitā sašķidrinātā ūdeņraža **un ūdeņraža nesēju, tostarp amonjaka, metanola vai sašķidrinātā organiskā ūdeņraža nesēju**, pārdošana, tostarp tālākpārdošana, lietotājiem;
- 24) "piegādes uzņēmums" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas veic piegādes funkciju;
- 25) "krātuve" ir objekts, ko izmanto dabasgāzes uzglabāšanai un kas pieder dabasgāzes uzņēmumam un/vai ko tas izmanto – arī *LNG* iekārtu daļa, ko izmanto uzglabāšanai, bet kas nav ražošanā izmantotā daļa un iekārtas, kuras rezervētas vienīgi pārvades sistēmu operatoriem, kuri nodrošina pārvadi;

- 26) "uzglabāšanas sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas pilda dabasgāzes uzglabāšanas funkciju un ir atbildīga par krātuves vadīšanu;
- 27) "LNG iekārta" ir terminālis, ko izmanto dabasgāzes šķidrināšanai vai LNG importēšanai, izkraušanai un atkārtotai pārvēršanai gāzē, ieskaitot palīgpakalpojumus un pagaidu glabātuves, kas vajadzīgas atkārtotai pārvēršanai gāzē un turpmākai piegādei uz pārvades sistēmu, bet tā neietver tās LNG termināļu daļas, ko izmanto uzglabāšanai;
- 28) "LNG sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas pilda dabasgāzes šķidrināšanas funkciju vai importē un izkrauž LNG, un pārvērš to atpakaļ gāzē, un ir atbildīgs par LNG iekārtas vadīšanu;
- 29) "sistēma" ir visi pārvades tīkli, sadales tīkli, LNG iekārtas vai krātuves, kas pieder dabasgāzes uzņēmumam vai ko tas vada, tostarp uzņēmuma iekārtas, kas nodrošina saspīestas gāzes uzglabāšanu sistēmā un palīgpakalpojumus, kā arī tīkli un iekārtas, kas pieder saistītiem uzņēmumiem vai ko tie vada, kur tas vajadzīgs, lai nodrošinātu piekļuvi pārvadei, sadalei un LNG;
- 30) "palīgpakalpojumi" ir visi pakalpojumi, kas vajadzīgi, lai piekļūtu pārvades tīkliem, sadales tīkliem, LNG iekārtām vai krātuvēm un vadītu tos, tostarp lai veiktu balansēšanu, piemaisīšanu, **atdališanu** un inerto gāzu ievadīšanu, bet neietverot objektus vai iekārtas, kuras paredzētas vienīgi pārvades sistēmu operatoriem, kas nodrošina pārvadi;
- 31) "saspīestas dabasgāzes uzglabāšana sistēma" ir dabasgāzes uzglabāšana, to saspiežot gāzes pārvades un sadales sistēmās, bet kas nav iekārtas, kuras ir rezervētas vienīgi pārvades sistēmu operatoriem, kas nodrošina pārvadi;

- 32) "starpsavienota sistēma" ir vairākas sistēmas, kas ir savstarpēji saistītas;
- 33) "starpsavienotājs" ir pārvades līnija, kas šķērso robežu starp dalībvalstīm, lai savienotu attiecīgo dalībvalstu valsts pārvades sistēmas, vai pārvades līnija starp dalībvalsti un trešo valsti līdz dalībvalstu teritorijai vai attiecīgās dalībvalsts teritoriālajai jūrai;
- 34) "ūdeņraža starpsavienotājs" ir ūdeņraža tīkls, kas šķērso robežu starp dalībvalstīm, **lai savienotu attiecīgo dalībvalstu valsts ūdeņraža tīklus, vai ūdeņraža tīkls** starp dalībvalsti un trešo valsti līdz dalībvalstu teritorijai vai attiecīgās dalībvalsts teritoriālajai jūrai;
- 35) "tiešā līnija" ir dabasgāzes cauruļvads, kas papildina starpsavienotu sistēmu;
- 36) "integrēts dabasgāzes uzņēmums" ir vertikāli vai horizontāli integrēts uzņēmums;

- 37) "vertikāli integrēts uzņēmums" ir dabasgāzes uzņēmums vai dabasgāzes uzņēmumu grupa vai ūdeņraža uzņēmums vai ūdeņraža uzņēmumu grupa, kurā viena un tā pati persona vai personas var tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu un kurā uzņēmums vai uzņēmumu grupa veic vismaz vienu no pārvades, sadales, ūdeņraža transportēšanas, ūdeņraža termināļa darbības, *LNG* vai dabasgāzes vai ūdeņraža uzglabāšanas funkcijām un vismaz vienu no dabasgāzes vai ūdeņraža ražošanas vai piegādes funkcijām;
- 38) "horizontāli integrēts uzņēmums" ir uzņēmums, kas veic vismaz vienu no dabasgāzes ražošanas, pārvades, sadales, piegādes vai uzglabāšanas funkcijām un kādu darbību, kas nav saistīta ar dabasgāzi;
- 39) "saistīts uzņēmums" ir saistīts uzņēmums, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/34/ES ²² 2. panta 12) punktā, vai uzņēmums, kas pieder vieniem un tiem pašiem akcionāriem;
- 40) "sistēmas izmantotājs" ir fiziska vai juridiska persona, kas veic piegādes sistēmai vai saņem piegādes no sistēmas;
- 41) "lietotājs" ir gāzu vairumtirgotājs vai galalietotājs, kā arī dabasgāzes vai ūdeņraža uzņēmumi, kas pērk gāzes;

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

- 42) "mājsaimniecības lietotājs" ir lietotājs, kas pērk gāzes mājsaimniecības patēriņam;
- 43) "lietotājs, kas nav mājsaimniecību lietotājs" ir lietotājs, kurš pērk gāzes patēriņam, kas nav mājsaimniecības patēriņš;
- 44) "galalietotājs" ir lietotājs, kas pērk gāzes pašu patēriņam;
- 45) "vairumtirgotājs" ir fiziska vai juridiska persona, kas nav pārvades sistēmas operators un sadales sistēmu operators un kas pērk gāzes, lai tās pārdotu sistēmā, kurā tas pastāvīgi darbojas, vai ārpus tās;
- 46) "mikrouzņēmums" ir uzņēmums, kurā nodarbinātas mazāk nekā 10 personas un kura gada apgrozījums un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 2 miljonus EUR;
- 47) "mazais uzņēmums" ir uzņēmums, kurā nodarbinātas mazāk nekā 50 personas un kura gada apgrozījums un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 10 miljonus EUR;

- 48) "drošums" ir gan dabasgāzes piegādes drošums, gan arī tehniskā drošība;
- 49) "gāzes piegādes līgums" ir līgums par gāzu piegādi, kas neietver gāzes atvasinātos instrumentus;
- 50) "gāzes atvasinātais instruments" ir finanšu instruments, kas norādīts Direktīvas 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem ²³ I pielikuma C iedaļas 5., 6. vai 7. punktā un ir saistīts ar gāzi;
- 51) "kontrole" ir jebkādas tiesības, līgumi un citi līdzekļi, kas atsevišķi vai kopā faktiski vai juridiski dod iespēju izšķiroši ietekmēt uzņēmumu, jo īpaši:
- a) īpašumtiesības vai tiesības izmantot visus uzņēmuma aktīvus vai to daļu;
 - b) tiesības vai līgumi, kas piešķir izšķirošu ietekmi attiecībā uz uzņēmuma institūciju sastāvu, balsojumu vai lēmumiem;
- 52) "ilgtermiņa līgums" ir piegādes līgums, kas noslēgts uz vairāk nekā vienu gadu; [...]

²³ OV L 173, 12.6.2014., 349.–496. lpp.

- 53) "ieejas-izejas sistēma" ir [...] dabasgāzes [...] piekļuves modelis, kurā sistēmas izmantotāji neatkarīgi reģistrē jaudas tiesības ieejas un izejas punktos. Ieejas-izejas sistēma ietver pārvades sistēmu un var ietvert sadales sistēmu vai sadales sistēmas daļas. [...];
- 54) "balansēšanas zona" ir [...] [...] sistēma, kurai piemēro īpašu balansēšanas režīmu **un kura** [...] ietver pārvades sistēmu un var ietvert [...] sadales sistēmas vai šādu [...] sadales sistēmu daļas;
- 55) "virtuāls tirdzniecības punkts" ir ieejas-izejas sistēmas nefizisks komerciāls punkts, kurā gāzu apmaiņa starp pārdevēju un pircēju notiek bez nepieciešamības rezervēt [...] jaudu;
- (55.a) "tīkla izmantotāji" ir sistēmas operatora klienti vai potenciāli klienti un paši sistēmas operatori tiktāl, ciktāl viņiem jāveic ar dabasgāzes un ūdeņraža transportēšanu saistītas darbības;

- 56) "ieejas punkts" ir ieejas-izejas sistēmas piekļuves punkts, uz kuru attiecas rezervēšanas procedūras, ko izpilda tīkla izmantotāji [...];
- 57) "izejas punkts" ir ieejas-izejas sistēmas gāzes izplūdes punkts, uz kuru attiecas rezervēšanas procedūras, ko izpilda tīkla izmantotāji [...];
- 58) "starp savienojuma punkts" ir fizisks vai virtuāls punkts, kas savieno blakusesošas ieejas–izejas sistēmas vai savieno ieejas–izejas sistēmu ar starp savienotāju, ciktāl uz šiem punktiem attiecas rezervēšanas procedūras, ko izpilda tīkla izmantotāji;
- 59) "virtuāls starp savienojuma punkts" ir divi vai vairāki starp savienojuma punkti, kas savieno tās pašas divas blakusesošas ieejas–izejas sistēmas un ir savstarpēji integrēti nolūkā nodrošināt vienotu jaudas pakalpojumu;
- 60) "tirgus dalībnieks" ir fiziska vai juridiska persona, kas pērk, pārdod vai ražo gāzes vai kas ir uzglabāšanas pakalpojumu operators, tai skaitā dodot tirdzniecības rīkojumus vienā vai vairākos gāzes tirgos, tostarp balansēšanas tirgos;
- 61) "līguma izbeigšanas maksa" ir maksa vai soda nauda, ko piegādātāji vai tirgus dalībnieki piemēro lietotājiem par gāzes piegādes vai pakalpojumu līguma izbeigšanu;

- 62) "piegādātāja maiņas maksa" ir maksa vai soda nauda par piegādātāju vai tirgus dalībnieku maiņu, tai skaitā līguma izbeigšanas maksa, ko piegādātāji, tirgus dalībnieki vai sistēmas operatori tieši vai netieši piemēro lietotājiem;
- 63) "rēķinu informācija" ir visa informācija, kas sniegta galalietotāja rēķinā, izņemot pieprasījumu veikt samaksu;
- 64) "parastais skaitītājs" ir analogs vai elektronisks skaitītājs, kas nevar ne sūtīt, ne saņemt datus;
- 65) "viedā uzskaites sistēma" ir elektroniska sistēma, kas spēj mērīt tīklā pievadīto gāzi vai no tīkla patērēto gāzi [...] [...] un kas spēj sūtīt un saņemt datus informēšanas, monitoringa un kontroles vajadzībām, izmantojot kādu elektroniskās komunikācijas veidu;
- 66) "sadarbspēja" viedās uzskaites kontekstā ir divu vai vairāku enerģijas vai komunikācijas tīklu, sistēmu, ierīču, lietotņu vai komponentu spēja sadarboties, apmainīties ar informāciju un izmantot informāciju, lai izpildītu vajadzīgās funkcijas;

- 67) "jaunākie pieejamie" viedās uzskaites kontekstā ir dati, kas ir sniegti periodā, kurš atbilst īsākajam norēķinu periodam valsts tirgū;
- 68) "labākie pieejamie tehniskie paņēmieni" viedās uzskaites datu aizsardzības un drošības kontekstā ir efektīvākās, attīstītākās un praktiski piemērojamās metodes, lai principā nodrošinātu pamatu Savienības datu aizsardzības un drošības noteikumu ievērošanai;
- 69) "enerģētiskā nabadzība" ir enerģētiskā nabadzība, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2021/0203 COD 2. panta 49) punktā;
- [...] [...]

(70.a) "iedzīvotāju energokopiena" ir juridiska persona, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 11. punktā, kas darbojas atjaunīgās gāzes tirgū;

71) "aktīvais lietotājs" ir dabasgāzes galalietotājs vai kopīgā darbībā iesaistītu tiešo dabasgāzes lietotāju grupa, kas patērē vai uzglabā gāzi, kura saražota tā objektos ierobežotā telpā vai – ja dalībvalsts to atļauj – citos objektos, vai kas, izmantojot dabasgāzes sistēmu, pārdod pašražoto atjaunīgo gāzi vai piedalās **elastīgumā vai piedalās** energoefektivitātes shēmās, ar noteikumu, ka minētās darbības nav tā primārā saimnieciskā vai profesionālā darbība.

II nodaļa

Tirgus organizācijas vispārējie noteikumi

3. pants

Uz patērētājiem orientēts, elastīgs un nediskriminējošs gāzu tirgus, kurā valda konkurence

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka visi lietotāji var iegādāties gāzes no pašu izvēlētā piegādātāja, un nodrošina, ka visiem lietotājiem var vienlaicīgi būt vairāk nekā viens dabasgāzes vai ūdeņraža piegādes līgums, ar noteikumu, ka ir izveidoti vajadzīgie savienojumi un uzskaites punkti.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka to valsts tiesību akti nevajadzīgi nekavē gāzu pārrobežu tirdzniecību, funkcionējošas gāzu likvīdas tirdzniecības veidošanos, patērētāju līdzdalību, ieguldījumus, jo īpaši atjaunīgās uz mazoglekļa gāzēs, vai enerģijas uzglabāšanu starp dalībvalstīm, un nodrošina, ka gāzu cenas atspoguļo faktisko pieprasījumu un piedāvājumu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka iekšējā gāzu tirgū nepastāv nepamatoti šķēršļi ienākšanai tirgū, darbībai un tirdzniecībai tajā un iziešanai no tirgus.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka energouzņēmumiem piemēro pārredzamus, samērīgus un nediskriminējošus noteikumus, maksas un attieksmi, jo īpaši attiecībā uz vairumtirgiem, piekļuvi datiem, piegādātāja maiņas procesiem un rēķinu izsniegšanas režīmiem, un attiecīgā gadījumā attiecībā uz licencēšanu.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgus dalībnieki no trešām valstīm, kad tie darbojas iekšējā gāzu tirgū, ievēro piemērojamās Savienības un valstu tiesību aktus, **tostarp vides un drošības jomā.**

Tirgū balstītas piegādes cenas

1. Piegādātāji var brīvi noteikt cenu, par kādu tie gāzes piegādā lietotājiem. Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu patiesu konkurenci starp piegādātājiem.
2. Dalībvalstis nodrošina enerģētiskās nabadzības skarto un neaizsargāto mājsaimniecību lietotāju aizsardzību saskaņā ar 25. pantu [...], izmantojot sociālo politiku vai citus līdzekļus, nevis publisko intervenci gāzu piegādes cenu noteikšanā.
3. Atkāpjoties no 1. un 2. punkta, dalībvalstis cenu noteikšanā par dabasgāzes piegādi enerģētiskās nabadzības skartiem vai neaizsargātiem mājsaimniecības lietotājiem var piemērot publisko intervenci. Uz šādām publiskām intervencēm attiecas 4. un 5. punktā izklāstītie nosacījumi.
4. Publiskās intervences dabasgāzes piegādes cenas noteikšanā:
 - a) notiek vispārējās ekonomiskās interesēs un nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai īstenotu minētās vispārējās ekonomiskās intereses;
 - b) ir skaidri definētas, pārskatāmas, nediskriminējošas un pārbaudāmas;
 - c) garantē, ka visiem Savienības dabasgāzes uzņēmumiem ir vienlīdzīga piekļuve lietotājiem;
 - d) ir ierobežotas laikā un ir samērīgas attiecībā uz to labumguvējiem;
 - e) nerada papildu izmaksas tirgus dalībniekiem diskriminējošā veidā.

5. Ikviens dalībvalsts, kas piemēro publiskās intervences dabasgāzes piegādes cenu noteikšanā saskaņā ar šā panta 3. punktu, ievēro arī Regulas (ES) 2018/1999 3. panta 3. punkta d) apakšpunktu un 24. pantu neatkarīgi no tā, vai attiecīgajā dalībvalstī ir ievērojams enerģētiskās nabadzības skarto mājsaimniecību skaits.
6. Lai pārejas perioda nolūkā izveidotu efektīvu konkurenci starp piegādātājiem dabasgāzes piegādes līgumu jomā un panāktu pilnībā efektīvu tirgū balstītu mazumtirdzniecības cenu noteikšanu gāzei saskaņā ar 1. punktu, dalībvalstis var piemērot valsts intervenci cenu noteikšanā dabasgāzes piegādei mājsaimniecību lietotājiem [...], kuri negūst labumu no publiskās intervences saskaņā ar 3. punktu, **un mikrouzņēmumiem**.
7. Publiskās intervences saskaņā ar 6. punktu atbilst 4. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, un tās:
- a) papildina ar pasākumu kopumu efektīvas konkurences panākšanai un nosaka metodiku ar minētajiem pasākumiem panāktā progresā novērtēšanai;
 - b) tiek noteiktas, izmantojot metodiku, kas nodrošina nediskriminējošu attieksmi pret piegādātājiem;
 - c) tiek noteiktas par cenu, kura ir lielāka par izmaksām, un virs līmeņa, kurā rodas efektīva cenu konkurence;
 - d) ir izstrādātas tā, lai samazinātu negatīvo ietekmi uz dabasgāzes vairumtirgu;
 - e) nodrošina, lai visiem šādas publiskās intervences labumguvējiem būtu iespēja izvēlēties piedāvājumus tirgū, kurā valda konkurence, un lai tie vismaz reizi ceturksnī tiktu tieši informēti par piedāvājumu un ietaupījumu pieejamību tirgū, kurā valda konkurence, un lai tie saņemtu palīdzību saistībā ar pāreju uz tirgū balstītiem piedāvājumiem;

- f) **nodrošina – gadījumā, ja dalībvalsts turpina ieviest viedās uzskaites sistēmas [...] saskaņā ar [...] [...] 16. pantu – ka visi šādas publiskās intervences labuma guvēji [...] [...] ir tieši informēti par iespēju uzstādīt viedos skaitītājus un saņemt nepieciešamo palīdzību;**
- g) neizraisa tiešu šķērssubsidēšanu starp lietotājiem, kuriem piegāde tiek veikta par brīvā tirgus cenām, un lietotājiem, kuriem piegāde tiek veikta par regulētajām piegādes cenām.

8. Dalībvalstis par pasākumiem, kas veikti saskaņā ar 3. un 6. punktu, paziņo Komisijai viena mēneša laikā pēc to pieņemšanas un var šos pasākumus piemērot nekavējoties.
- Paziņojumam pievieno paskaidrojumu, kāpēc citi instrumenti bija nepietiekami izvirzītā mērķa sasniegšanai, par to, kā tiek nodrošināta 4. un 7. punktā noteikto prasību izpilde un kāda ir paziņoto pasākumu ietekme uz konkurenci. Paziņojumā apraksta labumguvēju apjomu, pasākumu ilgumu un to mājtsaimniecības lietotāju skaitu, kurus skar šie pasākumi, un paskaidro, kā tika noteiktas regulētās cenas.

9. Dalībvalstis no 2025. gada 15. marta un pēc tam ik pēc diviem gadiem kā daļu no integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata progresā ziņojumiem iesniedz Komisijai ziņojumus par šā panta īstenošanu, atbilstīgi šim pantam veiktās intervences nepieciešamību un samērīgumu, kā arī efektīvas konkurences starp piegādātājiem un pārejas uz tirgus cenām progresā novērtējumu. Dalībvalstis, kuras piemēro regulētas cenas saskaņā ar 6. punktu, ziņo par atbilstību 7. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, tai skaitā par to piegādātāju atbilstību, kuriem tiek prasīts piemērot šādus intervences pasākumus, kā arī par regulēto cenu ietekmi uz minēto piegādātāju finansēm.
10. Komisija pārskata un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šā panta īstenošanu nolūkā panākt tirgū balstītas dabasgāzes cenas mazumtirgos, vajadzības gadījumā kopā ar to vai vēlāk iesniedzot leģislatīva akta priekšlikumu. Šo ziņojumu var apvienot ar ziņojumu par Direktīvas (ES) 2019/944 5. panta īstenošanu. Minētajā leģislatīva akta priekšlikumā var iekļaut regulēto cenu beigu datumu.

4.a pants

Piekluve enerģijai par pieņemamu cenu dabasgāzes cenu krīzes laikā

- 1. Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar īstenošanas lēmumu var izsludināt reģionālu vai Savienības mēroga dabasgāzes cenu krīzi, ja ir izpildīti Direktīvas (ES) 2019/944 66.a panta 1. punkta nosacījumi. Lēmumā, ar ko izsludina reģionālu vai Savienības mēroga dabasgāzes cenu krīzi, precizē minētā lēmuma spēkā esamības termiņu, kas var būt līdz vienam gadam.**
- 2. Komisija iesniedz priekšlikumu, lai paziņotu par šādu dabasgāzes cenu krīzi, tostarp ierosināto lēmuma spēkā esamības termiņu, ja tā uzskata, ka ir izpildīti 1. punktā minētie nosacījumi.**
- 3. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var grozīt Komisijas priekšlikumu.**
- 4. Ja Padome, ievērojot 1. punktu, ir izsludinājusi krīzi, dalībvalstis uz laiku un ievērojot nosacījumus, kas minēti Direktīvas (ES) 2019/944 66.a panta 3. punktā, var piemērot mērķtiecīgas publiskās intervences dabasgāzes piegādes cenu noteikšanā maziem un vidējiem uzņēmumiem, mājsaimniecībām un sociālajiem pamatpakalpojumiem, kā definēts Regulā (ES) 2017/1938 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem.**
- 5. Cenu intervences saskaņā ar 2. punktu un attiecībā uz lietotājiem mājsaimniecībās un mikrouzņēmumiem, kas minēti 4. panta 6. punktā, izņēmuma kārtā un uz laiku var noteikt zem pašizmaksas Direktīvas (ES) 2019/944 66.a panta 4. punktā minētajā laikposmā un ievērojot nosacījumus.**
- 6. Piemērojot šo pantu, visas atsauces uz "elektroenerģiju" Direktīvā (ES) 2019/944 uzskata par atsaucēm uz "dabasgāzi".**

Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības

1. Pamatojoties uz savu iestāžu sistēmu un ievērojot subsidiaritātes principu, dalībvalstis nodrošina, ka, neskarot 2. punktu, dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumi darbojas saskaņā ar šīs direktīvas principiem, lai izveidotu konkurētspējīgu un drošu gāzu tirgu, kas ilgtermiņā neapdraud vidi, un minētos uzņēmumus nediskriminē pēc to tiesībām vai pienākumiem.
2. Pilnībā ievērojot attiecīgos LESD noteikumus, jo īpaši 106. pantu, dalībvalstis dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumiem var vispārējās ekonomikas interesēs piemērot sabiedrisko pakalpojumu saistības attiecībā uz drošumu, tostarp piegādes drošumu, piegādes regularitāti un kvalitāti, kā arī uz vides aizsardzību, tostarp energoefektivitāti, enerģiju no atjaunīgiem avotiem un klimata aizsardzību, **un [...] uz dabasgāzes piegādes [...] cenu [...]**. Šādas saistības ir skaidri definētas, pārredzamas, nediskriminējošas, pārbaudāmas, un tās garantē, ka Savienības dabasgāzes uzņēmumiem un ūdeņraža uzņēmumiem ir vienlīdzīga piekļuve valstu patērētājiem.

3. Sabiedrisko pakalpojumu saistības attiecībā uz gāzes piegādes drošumu [...] nodrošina [...] atbilstību gāzes piegādes standartiem saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 6. pantu, un tās saskan ar to riska valsts novērtējumu rezultātiem, kuri veikti atbilstīgi 7. panta 3. punktam, kā noteikts preventīvās rīcības plānos, kas sagatavoti saskaņā ar minētās regulas 9. panta 1. punkta c), d) un k) apakšpunktu. **Sabiedrisko pakalpojumu saistības, kas pārsniedz to, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu atbilstību Regulas (ES) 2017/1938 6. pantam, atbilst Regulas (ES) 2017/1938 8. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem.**
4. Ja dalībvalsts finansiālu kompensāciju vai citus kompensācijas veidus piešķir šajā pantā minēto saistību izpildei, to dara nediskriminējoši un pārskatāmi.
5. Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstis informē Komisiju par visiem pasākumiem, ko tās pieņēmušas, lai izpildītu sabiedriskā pakalpojuma saistības, tostarp patērētāju aizsardzības un vides aizsardzības nodrošināšanu, kā arī par to iespējamo ietekmi uz vietējo un starptautisko konkurenci, neatkarīgi no tā, vai šo pasākumu veikšanai jāatkāpjas no šīs direktīvas. Pēc tam reizi divos gados tās informē Komisiju par visām izmaiņām šādos pasākumos neatkarīgi no tā, vai šo pasākumu veikšanai jāatkāpjas no šīs direktīvas.

Reģionālās sadarbības un integrācijas veicināšana

1. Dalībvalstis, kā arī regulatīvās iestādes savstarpēji sadarbojas, lai integrētu valstu tirgus vienā vai vairākos reģionālos līmeņos, izveidotu reģionālus tirgus, ja tā ir lēmušas dalībvalstis, kā arī regulatīvās iestādes un virzītos uz pilnībā liberalizēta iekšējā tirgus izveidi. Jo īpaši regulatīvās iestādes, ja dalībvalstis tā paredz, vai dalībvalstis veicina un atvieglo dabasgāzes pārvades sistēmu operatoru un udeņraža tīklu operatoru sadarbību reģionālā līmenī, tostarp pārrobežu jautājumos, lai izveidotu konkurētspējīgu gāzu iekšējo tirgu, sekmē savu juridisko, regulatīvo un tehnisko sistēmu saskaņotību un veicina tādu izolēto sistēmu integrāciju, kuras veido Savienībā pastāvošās "gāzes salas". Šādas reģionālās sadarbības aptvertā ģeogrāfiskā teritorija ietver sadarbību ģeogrāfiskajās teritorijās, kas ir noteiktas saskaņā ar **Gāzes regulas pārstrādāto redakciju, kā ierosināts COM(2021) 804 [...], 28. panta 3. punktu**. Šāda sadarbība var aptvert citas ģeogrāfiskās teritorijas. Ja Komisija uzskata, ka noteikumi Savienības līmenī ir nozīmīgi gāzu tirgu reģionālajai integrācijai, tā sniedz piemērotus, **nesaistošus** norādījumus, kuros ņemtas vērā šo tirgu īpatnības un kaimiņu tirgu ietekme.

2. Energoregulatoru sadarbības aģentūra (*ACER*) sadarbojas ar regulatīvajām iestādēm un pārvades sistēmu operatoriem, **un ūdeņraža tīklu operatoriem**, lai nodrošinātu regulatīvo sistēmu saderību starp reģioniem un reģionu iekšienē ar mērķi izveidot konkurētspējīgu gāzu iekšējo tirgu. Ja *ACER* uzskata, ka ir vajadzīgi saistoši noteikumi attiecībā uz šādu sadarbību, tā izdara atbilstīgus ieteikumus.
3. Ja vertikāli integrēti pārvades sistēmu operatori ir iesaistīti kopuzņēmumā, kas ir izveidots šādas sadarbības īstenošanai, kopuzņēmums nosaka un īsteno atbilstības programmu, kurā noteikti veicamie pasākumi, lai novērstu diskriminējošas un konkurenci traucējošas darbības. Minētajā atbilstības programmā paredz konkrētus pienākumus, kas darbiniekiem jāveic, lai sasniegtu diskriminējošu un konkurenci traucējošu darbību novēršanas mērķi. To apstiprina *ACER*. Atbilstību programmai neatkarīgi pārbauga vertikāli integrēta pārvades sistēmas operatora atbilstības amatpersonas.

7. pants

Atļauju izsniegšanas procedūra

1. Ja ir vajadzīga atļauja (piemēram, licence, atļauja, koncesija, piekrišana vai apstiprinājums), lai būvētu vai izmantotu dabasgāzes iekārtas, ūdeņraža ražotnes un ūdeņraža sistēmas infrastruktūru, dalībvalstis vai jebkura cita kompetenta to norīkota iestāde piešķir atļaujas savā teritorijā būvēt un/vai izmantot minētās iekārtas, ražotnes, infrastruktūru, cauruļvadus un saistītas iekārtas saskaņā ar 2. līdz 10. punktu. Dalībvalstis vai jebkura to norīkota kompetenta iestāde ar to pašu pamatojumu var piešķirt atļaujas arī gāzu piegādes veikšanai un vairumtirgotājiem.
2. Ja dalībvalstīs darbojas atļauju piešķiršanas sistēma, tās nosaka objektīvus un nediskriminējošus kritērijus, kas jāievēro uzņēmumiem, kuri lūdz atļauju piegādāt gāzes vai izmantot konstruēt un/vai vadīt dabasgāzes objektus, ūdeņraža ražotnes vai ūdeņraža sistēmas infrastruktūru. Nediskriminējošos kritērijus un atļauju piešķiršanas procedūras publisko. Dalībvalstis nodrošina, ka atļaujas piešķiršanas procedūrās attiecībā uz šādām iekārtām, ražotnēm, infrastruktūru, cauruļvadiem un ar tiem saistītu aprīkojumu attiecīgajā gadījumā tiek ņemta vērā projekta nozīme iekšējā gāzu tirgū.

- 2.a Attiecībā uz dabasgāzes piegādātājiem dalībvalstis kā atļaujas piešķiršanas kritēriju var novērtēt pieteikuma iesniedzēju finansiālo stāvokli un tehniskās iespējas. Šādiem kritērijiem vajadzētu būt pilnībā pārredzamiem un nediskriminējošiem.**
3. Atļauju izsniegšanas procedūras 1. punktā minētajām darbībām nav ilgākas kā divi gadi, ietverot visas attiecīgās kompetento iestāžu procedūras. Pienācīgi pamatotos ārkārtas apstākļos minēto divu gadu termiņu var pagarināt ilgākais par vēl vienu gadu.
4. Dalībvalstis novērtē, kādi **valsts līmeņa** leģislatīvi un neleģislatīvi pasākumi ir vajadzīgi, lai vienkāršotu atļauju piešķiršanas procedūras, tai skaitā procesuālus pasākumus, kas ir saistīti ar vidiskās ietekmes novērtēšanas procedūrām. Dalībvalstis ziņo Eiropas Komisijai par šāda novērtējuma rezultātiem to integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu ietvaros, kas minēti un ir saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 3. pantā un 7.–12. pantā noteikto procedūru, un to integrēto nacionālo enerģētikas un klimata progresu ziņojumu ietvaros, kā noteikts Regulas (ES) 2018/1999 17. pantā.
5. Šā panta 3. punktā paredzētos termiņus piemēro, neskarot pienākumus, kas izriet no piemērojamiem Savienības vides tiesību aktiem, pārsūdzībai tiesā, tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un citām tiesas procedūrām un alternatīviem strīdu izšķiršanas mehānismiem, tostarp pārsūdzībām un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, un tos var pagarināt par laikposmu, kas atbilst šādu procedūru ilgumam.

6. Dalībvalstis izveido vai izraugās vienu vai vairākus kontaktpunktus. Minētie kontaktpunkti pēc pretendenta pieprasījuma bez maksas sniedz norādījumus un palīdzību visā atļaujas piešķiršanas procedūrā saistībā ar 1. punktā minētajām darbībām līdz atbildīgās iestādes procedūru ir pabeigušas. Visa procesa laikā pretendents neprasa sazināties ar vairāk kā vienu kontaktpunktu.
7. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem atļaujas par dabasgāzes [...] **sistēmas infrastruktūras** būvniecību un izmantošanu [...] **attiecas arī uz [...] ūdeņraža sistēmas infrastruktūru. [...]. Tas neskar dalībvalstu tiesības šīs atļaujas atsaukt, ja ūdeņraža infrastruktūra neatbilst ūdeņraža sistēmas infrastruktūras tehniskajiem drošības noteikumiem, kas izklāstīti Savienības vai valsts tiesību aktos.**
- [...]
8. Dalībvalstis nodrošina, ka spēkā esošās [...] zemes izmantošanas tiesības, kas piešķirtas dabasgāzes cauruļvadu un citu tīkla aktīvu būvniecībai un izmantošanai, [...] **attiecas arī uz cauruļvadiem un citiem tīkla aktīviem, ko izmanto ūdeņraža transportēšanai.**

8.a Ja 63. panta prasību izpildes nolūkā viena uzņēmuma ietvaros tiek nodotas infrastruktūras īpašumtiesības, jaunajam īpašniekam nodod arī ar minēto infrastruktūru saistītās atļaujas.

9. Dalībvalstis nodrošina to, ka atļauju atteikumu iemesli ir objektīvi un nediskriminējoši, un ka tie ir darīti zināmi pretendentiem. Minēto atteikumu iemeslus informācijas nolūkā nosūta Komisijai. Dalībvalstis izstrādā procedūru, kas ļauj pretendentiem pārsūdzēt minētos atteikumus.

10. Lai izvērstu jaunas teritorijas piegādēm un nodrošinātu efektīvu darbību kopumā, turklāt neskarot 30. pantu, dalībvalstis var atteikties turpmāk piešķirt atļaujas dabasgāzes sadales cauruļvadu sistēmu būvniecībai un vadīšanai konkrētā teritorijā, ja tādas cauruļvadu sistēmas jau attiecīgā teritorijā ir uzbūvētas vai ir atļauts tās uzbūvēt, un ja esošo vai paredzēto jaudu neizmanto pilnībā.

Atjaunīgo un mazoglekļa kurināmo/degvielu sertifikācija

1. **Atjaunīgo un mazoglekļa kurināmo/degvielu sertifikācijas nolūkos dalībvalstis prasa, lai uzņēmēji pierādītu, [...] ka ir izpildīti ar atjaunīgajām gāzēm saistītie nosacījumi, kas izklāstīti Direktīvas (ES) 2018/2001 [...] 25. panta 2. punktā un 29. pantā. Atbilstību minētajiem [...] ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu ietaupījuma kritērijiem pierāda saskaņā ar minētās direktīvas 30. pantu [...].**
2. Lai nodrošinātu, ka siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumi no mazoglekļa kurināmo/degvielu un mazoglekļa ūdeņraža ir vismaz 70 % atbilstoši definīcijām 2. panta 10) un 12) punktā [...], dalībvalstis pieprasa uzņēmējiem pierādīt, ka ir sasniegta minētā robežvērtība un ir izpildītas prasības, kas noteiktas šā panta 5. punktā minētajā metodikā. Šajā saistībā dalībvalstis pieprasa uzņēmējiem izmantot masas bilances sistēmu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 30. panta 1. un 2. punktu.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmēji iesniedz uzticamu informāciju par atbilstību 2. punktā noteiktajai 70 % siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu robežvērtībai un 5. punktā minētajai siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu noteikšanas metodikai un ka uzņēmēji pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma nodrošina piekļuvi datiem, kas tikuši izmantoti attiecīgās informācijas sagatavošanai. Dalībvalstis pieprasa uzņēmējiem nodrošināt atbilstīgu standartu to iesniegtās informācijas neatkarīgai revīzijai un pierādīt, ka tas ir izdarīts. Revīzijā apstiprina, ka uzņēmēju izmantotās sistēmas ir precīzas, uzticamas un aizsargātas pret krāpšanu.

4. Saistības, kas paredzētas 2. punktā, piemēro neatkarīgi no tā, vai mazoglekļa kurināmie/degvielas ir ražoti Savienībā vai ir importēti. Informāciju par katra piegādātāja mazoglekļa kurināmā/degvielas vai mazoglekļa ūdeņraža ģeogrāfisko izcelsmi un izejmateriālu veidu patērētājiem dara pieejamu operatoru, piegādātāju vai attiecīgo kompetento iestāžu tīmekļa vietnēs, un to ik gadu atjaunina.
5. **Divpadsmit mēnešos pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā** Komisija [...] saskaņā ar šīs direktīvas 83. pantu pieņem deleģētos aktus, kuros nosaka no mazoglekļa kurināmajiem/degvielām gūto siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu novērtēšanas metodiku. Metodika nodrošina, ka kredītu par novērstajām emisijām nepiešķir par tādu oglekļa dioksīdu, par kura uztveršanu emisijas kredīts jau saņemts saskaņā ar citiem tiesību aktu noteikumiem, **un tā ir saderīga ar metodiku, ko izmanto, lai novērtētu siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumus, ko rada nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās sašķidrinātās un gāzveida transporta degvielas un pārstrādāti oglekļa kurināmie/degvielas.**

6. Komisija var nolemt, ka brīvprātīgās valstu vai starptautiskās shēmas, kas nosaka mazoglekļa kurināmo/degvielu vai mazoglekļa ūdeņraža standartus, sniedz precīzus datus par siltumnīcefekta gāzu emisijas ietaupījumiem šā panta nozīmē un apliecina atbilstību metodikai, kura minēta [...] 5. punktā. **Komisija pieņem lēmumus [...] tikai tad, ja konkrētā shēma atbilst pienācīgiem uzticamības, pārredzamības un neatkarīgas revīzijas principiem saskaņā ar prasībām, kas izklāstītas Regulā (ES) 2022/996, kura attiecas uz atjaunīgo kurināmo/degvielu sertifikāciju.**
7. Ja uzņēmējs iesniedz pierādījumus vai datus, kas iegūti saskaņā ar shēmu, uz kuru attiecas saskaņā ar 6. punktu veikta atzīšana, dalībvalsts nepieprasa, lai uzņēmējs sniegtu papildu pierādījumus par atbilstību tiem shēmas kritērijiem, attiecībā uz kuriem Komisija shēmu atzinusi.
8. Dalībvalstu kompetentās iestādes uzrauga to sertifikācijas struktūru darbību, kuras veic neatkarīgas revīzijas saskaņā ar brīvprātīgu shēmu. Sertifikācijas struktūras pēc kompetentās iestādes pieprasījuma iesniedz visu attiecīgo informāciju, kas nepieciešama, lai uzraudzītu revīzijas, tostarp revīziju precīzu dienu, laiku un vietu. Ja dalībvalstis konstatē neatbilstības gadījumus, tās nekavējoties informē brīvprātīgo shēmu.

9. Pēc dalībvalsts pieprasījuma, kura pamatā var būt uzņēmēja pieprasījums, Komisija, pamatojoties uz visiem pieejamiem pierādījumiem, pārbauda, vai ir izpildīti šajā pantā noteiktie siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritēriji, izmantota metodika, kas izstrādāta saskaņā ar šā panta 5. punktu, un ir sasniegtas 2. panta **10. [...], 11. un 12. punktā [...]** noteiktās siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu robežvērtības. Sešu mēnešu laikā pēc šāda pieprasījuma saņemšanas Komisija izlemj, vai attiecīgā dalībvalsts var:
- a) atzīt, ka iesniegtie pierādījumi apliecina atbilstību siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījuma kritērijam attiecībā uz mazoglekļa kurināmajiem/degvielām; vai
 - b) atkāpjoties no 7. punkta, pieprasīt, lai mazoglekļa kurināmo/degvielu avota piegādātājs sniedz papildu pierādījumus par to atbilstību siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījuma kritērijam un 70 % siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu robežvērtībai.

10. Dalībvalstis arī pieprasa attiecīgajiem uzņēmumiem Savienības datubāzē **vai ar minēto Savienības datubāzi saistītajās valstu datubāzēs** ievadīt informāciju par veiktajiem darījumiem un **par atjaunīgo gāzu un mazoglekļa** kurināmo/degvielu ilgtspējas iezīmēm saskaņā ar [Direktīvas (ES) 2018/2001 28. panta] prasībām, **kuras attiecas uz atjaunīgajiem kurināmajiem/degvielām. Ja mazoglekļa gāzu sūtījuma ražošanai ir izdoti izcelsmes apliecinājumi, uz tiem attiecas tādi paši noteikumi kā tie, kas attiecībā uz atjaunīgo gāzu ražošanai izdotiem izcelsmes apliecinājumiem izklāstīti [...]** [Direktīvas (ES) 2018/2001 28. pantā].
11. Komisija pieņem lēmumus saskaņā ar šā panta 6. punktu, izmantojot īstenošanas aktus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 84. panta3. punktā. Šādi lēmumi ir spēkā ne vairāk kā piecus gadus.

[...]

Tehniskie noteikumi

Regulatīvās iestādes, ja dalībvalstis tā paredz, vai dalībvalstis nodrošina, ka tiek noteikti tehniskie drošības kritēriji un ka tiek izstrādāti un publiskoti tehniskie noteikumi, ar ko nosaka tehniskā projekta un vadīšanas obligātās prasības savienojumam ar *LNG* kompleksu sistēmu, krātuvēm, citām gāzes pārvades vai sadales sistēmām, tiešajām līnijām, kā arī ar ūdeņraža sistēmu. Šie tehniskie noteikumi nodrošina sistēmu savstarpēju izmantojamību un ir objektīvi un nediskriminējoši. ACER var izstrādāt attiecīgus ieteikumus, lai attiecīgajā gadījumā nodrošinātu šo noteikumu saderību. Šos noteikumus dara zināmus Komisijai saskaņā ar 5. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/1535 ²⁴.

Attiecīgā gadījumā **regulatīvās iestādes, ja dalībvalstis tā paredz, vai dalībvalstis** pieprasa esošiem pārvades sistēmu operatoriem, sadales sistēmas operatoriem un ūdeņraža tīkla operatoriem to teritorijā publicēt tehniskos noteikumus atbilstīgi 9. pantam, jo īpaši par tīkla pieslēguma noteikumiem, kas ietver gāzes kvalitātei, gāzes odorēšanai un gāzes spiedienam noteiktās prasības. Dalībvalstis arī pieprasa pārvades un sadales sistēmu operatoriem publicēt pieslēguma tarifus, pieslēdzot gāzi no atjaunojamajiem energoresursiem, pamatojoties uz objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV L 241, 17.9.2015., 1. lpp.).

III NODAĻA

PATĒRĒTĀJU SPĒCINĀŠANA UN AIZSARDZĪBA UN MAZUMTIRDZNIECĪBAS TIRGUS

10. pants

Pamata līgumiskās tiesības

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visiem galalietotājiem [...] ir tiesības uz to, ka gāzi nodrošina piegādātājs, ja piegādātājs tam piekrīt, neatkarīgi no tā, kurā dalībvalstī piegādātājs ir reģistrēts, ja piegādātājs ievēro spēkā esošos tirdzniecības, [...] balansēšanas **un piegādes drošuma** noteikumus **un prasības, kas izriet no 7. panta 2. punkta**. Šajā sakarā dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka administratīvās procedūras nediskriminē piegādātājus, kas jau ir reģistrēti citā dalībvalstī.
2. Neskarot Savienības noteikumus par patērētāju aizsardzību, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES un Padomes Direktīvu 93/13/EEK, dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājiem ir šā panta 3.–11[...]. punktā minētās tiesības.

3. Galalietotāji ir tiesīgi slēgt līgumu ar savu piegādātāju, kurā norādīta:
- a) piegādātāja identitāte un adrese,
 - b) sniedzamie pakalpojumi, piedāvātā pakalpojuma kvalitāte, kā arī pirmās pieslēgšanas laiks,
 - c) uzturēšanas pakalpojumu veidi,
 - d) līdzekļi, ar kādiem var iegūt jaunāko informāciju par visiem piemērojamiem tarifiem, maksu par uzturēšanas pakalpojumiem un saistītiem produktiem vai pakalpojumiem,
 - e) līguma darbības ilgums, līguma un pakalpojumu atjaunošanas un izbeigšanas noteikumi, tai skaitā produkti vai pakalpojumi, kas ir saistīti ar minētajiem pakalpojumiem, un norāde par to, vai ir atļauts līgumu izbeigt bez maksas,
 - f) kompensācijas un atlīdzības noteikumi, ko piemēro, ja nolīgta pakalpojuma kvalitātes līmenis nav ievērots, tai skaitā ja izrakstīti neprecīzi rēķini vai ja tie izrakstīti ar kavēšanos,
 - g) ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras sākšanas metodes saskaņā ar 24. pantu,
 - h) informācija par patērētāju tiesībām, tai skaitā informācija par sūdzību izskatīšanas kārtību, un šajā apakšpunktā minētā informācija, ko skaidrā veidā norāda rēķinos vai ūdeņraža vai dabasgāzes uzņēmumu tīmekļa vietnēs.

Nosacījumi ir taisnīgi un labi zināmi iepriekš. Jebkurā gadījumā šo informāciju sniedz pirms līguma noslēgšanas vai apstiprināšanas. Ja līgumus slēdz, izmantojot starpniekus, informāciju **par šajā punktā izklāstītajiem jautājumiem [...]** sniedz arī pirms līguma noslēgšanas.

Galalietotājiem labi redzamā veidā skaidrā un saprotamā valodā sniedz kopsavilkumu par līguma svarīgākajiem nosacījumiem. **Komisija par šo jautājumu izdod nesaistošus norādījumus.**

4. Galalietotāji saņem atbilstīgu paziņojumu par jebkuru nodomu grozīt līguma nosacījumus un tiek informēti par tiesībām lauzt līgumu pēc paziņojuma saņemšanas. Piegādātāji tieši un pārredzamā un saprotamā veidā *[...]* informē savus galalietotājus par piegādes cenas korigēšanu, kā arī par šīs korekcijas iemesliem un priekšnosacījumiem un par tās apmēru, ne vēlāk kā divas nedēļas un mājāsaimniecību lietotāju gadījumā – ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms korekcijas stāšanās spēkā. Dalībvalstis nodrošina to, ka galalietotāji var brīvi izbeigt līgumus, ja tie nepieņem jaunus līguma nosacījumus vai piegādes cenas korekcijas, par ko tiem ir paziņojis piegādātājs.
5. Piegādātāji galalietotājiem sniedz pārredzamu informāciju par piemērojamām cenām un tarifiem un par standarta nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi gāzu pakalpojumiem un to izmantošanu.
6. Piegādātāji piedāvā galalietotājiem izvēlēties no plaša apmaksas metožu klāsta. Minētās apmaksas metodes nerada lietotāju nepamatotu diskrimināciju. Ar maksājumu metodēm vai maksājumu sistēmām saistīto maksu atšķirības ir objektīvas, nediskriminējošas un samērīgas un nepārsniedz tiešās izmaksas, kas radušās maksātājam par konkrētās maksājumu metodes vai maksājumu sistēmas izmantošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 ²⁵ 62. pantu.
7. Mājāsaimniecības lietotāji, kuriem ir piekļuve priekšapmaksas sistēmām, šādu priekšapmaksas sistēmu dēļ netiek nostādīti neizdevīgā stāvoklī.

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015.).

8. Piegādātāji piedāvā galalietotājiem taisnīgus un pārredzamus vispārīgos noteikumus un nosacījumus, kurus izklāsta vienkāršā un nepārprotamā valodā, un tajos nav ārpuslīgumisku šķēršļu lietotāju tiesību īstenošanai, piemēram, pārlietu sarežģītas līguma dokumentācijas. Lietotājus aizsargā pret negodīgām vai maldinošām pārdošanas metodēm.
9. Galalietotājiem ir tiesības uz augsta līmeņa pakalpojumiem un to, ka viņu piegādātāji izskata sūdzības. Piegādātāji sūdzības izskata vienkāršā, taisnīgā un ātrā kārtībā.
10. Lai **izvairītos** no atslēgšanas, piegādātāji dabasgāzes mājsaimniecības lietotājiem pietiekamu laiku pirms plānotās atslēgšanas sniedz pienācīgu informāciju par alternatīviem pasākumiem. Šādi alternatīvi pasākumi var būt informācija par atbalsta avotiem, lai novērstu atslēgšanu, priekšapmaksas sistēmas, energoauditi, energokonsultāciju pakalpojumi, alternatīvi maksāšanas plāni, konsultācijas par parādu pārvaldību vai atslēgšanas moratoriji, un tie nerada papildu izmaksas lietotājiem, kuriem draud atslēgšana.
11. Piegādātāji sniedz galalietotājiem galīgo kontu slēgšanas pārskatu pēc jebkuras piegādātāja maiņas ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc šādas maiņas.

Mainas tiesības un noteikumi par maksām saistībā ar maiņu

1. Lietotājiem ir tiesības mainīt gāzu piegādātājus vai tirgus dalībnieku [...]. Dalībvalstis nodrošina, ka lietotājam, kas vēlas mainīt piegādātājus vai tirgus dalībniekus, vienlaikus ievērojot līguma noteikumus, ir tiesības veikt maiņu maksimāli trīs nedēļu laikā no pieprasījuma dienas. Vēlākais no 2026. gada **1. janvāra** piegādātāja vai tirgus dalībnieka maiņas tehniskais process nav ilgāks kā 24 stundas, un to ir iespējams īstenot jebkurā darbdiennā.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesības mainīt piegādātāju vai tirgus dalībnieku lietotājiem piešķir nediskriminējoši attiecībā uz izmaksām, ieguldīto darbu vai laiku.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka vismaz no māsaimniecības lietotājiem un mazajiem uzņēmumiem neiekasē nekādu maksu saistībā ar maiņu attiecībā uz gāzēm. Tomēr dalībvalstis var atļaut piegādātājiem vai tirgus dalībniekiem no lietotājiem iekasēt maksu par līguma izbeigšanu, ja lietotāji pēc savas vēlēšanās izbeidz piegādes līgumus ar fiksētu termiņu, fiksētu cenu pirms līguma termiņa beigām, ar nosacījumu, ka šādas maksas:
 - a) ir paredzētas līgumā, kuru patērētājs noslēdzis pēc savas vēlēšanās, un
 - b) ir skaidri izklāstītas lietotājam pirms līguma noslēgšanas.

Šādas maksas ir samērīgas un nepārsniedz tiešos ekonomiskos zaudējumus, kas piegādātājam vai tirgus dalībniekam rodas saistībā ar to, ka lietotājs izbeidz līgumu. [...] **Grupēto piedāvājumu gadījumā lietotāji [...] var izbeigt atsevišķus līgumā paredzētos pakalpojumus. [...].** Pierādīšanas pienākums par tiešo ekonomisko zaudējumu ir piegādātājam vai tirgus dalībniekam. Regulatīvā iestāde vai jebkura cita kompetentā valsts iestāde uzrauga līguma izbeigšanas maksu pieļaujamību.

4. Gāzu mājāsaimniecību lietotāji ir tiesīgi piedalīties kolektīvās maiņas shēmās. Dalībvalstis novērš visus normatīvos vai administratīvos šķēršļus kolektīvai maiņai un nodrošina sistēmu, kas nodrošina patērētāju aizsardzību, lai nepieļautu nekāda veida ļaunprātīgu praksi.
5. **Dalībvalstis nodrošina, ka lietotājiem [...] tiek dotas tiesības īsā laikā izbeigt gāzes piegādes līgumus.**

11.a pants

Lietotāju tiesības un aizsardzība saistībā ar pakāpenisku atteikšanos no dabasgāzes

Kad, ievērojot 34. panta 4. punktu, tiek atļauta tīkla izmantotāju atslēgšana, dalībvalstis nodrošina, ka:

- a) [...] ir notikusi apspriešanās ar skartajiem tīkla izmantotājiem un citām attiecīgām ieinteresētajām personām, īpaši patērētāju organizācijām;
- b) tīkla izmantotāji un attiecīgās ieinteresētās personas tiek pietiekami savlaicīgi informētas par plānoto atslēgšanas datumu un turpmākajiem soļiem;
- c) galalietotājiem ir pieejama vienas pieturas aģentūras procedūra, kas izveidota saskaņā ar Direktīvas (ES) .../... [pārstrādātās EED] 21. pantu, ar kuru piekļūt informācijai un atbilstošiem padomiem par ilgtspējīgām apkures iespējām;
- d) plānojot un īstenojot pakāpenisku atteikšanos no dabasgāzes, tiek pienācīgi ņemtas vērā neaizsargātu lietotāju vai enerģētiskās nabadzības skartu iedzīvotāju vajadzības.

Dabaszgāzes salīdzināšanas instrumenti

1. Dalībvalstis nodrošina, ka vismaz dabaszgāzes lietotājiem mājdzaimniecībās [...] un mikrouzņēmumos, **kuru gada patēriņš tiek prognozēts mazāks par 100 000 kWh, [...]** bez maksas ir piekļuve vismaz vienam instrumentam, kas ļauj salīdzināt piegādātāju piedāvājumus, tai skaitā grupētos piedāvājumus. Lietotājus informē par šādu instrumentu pieejamību sniegtajā rēķinu informācijā vai kopā ar to, vai arī citā veidā. Instrumenti atbilst vismaz šādām prasībām:
 - a) tie ir neatkarīgi no tirgus dalībniekiem un nodrošina, ka meklējumu rezultātos pret **dabaszgāzes** uzņēmumiem tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme;
 - b) tajos skaidri norādīti instrumenta īpašnieki un fiziskās vai juridiskās personas, kas instrumentu uztur un kontrolē, kā arī informācija par to, kā minētie instrumenti tiek finansēti;
 - c) tie atspoguļo skaidrus un objektīvus kritērijus, kas būs salīdzinājumu pamatā, tostarp pakalpojumus, un dara tos zināmus;
 - d) tajos izmanto vienkāršu un nepārprotamu valodu;
 - e) tie sniedz precīzu un atjauninātu informāciju, un norāda pēdējā informācijas atjauninājuma laiku;

- f) tie ir pieejami personām ar invaliditāti, jo ir viegli uztverami, darbināmi, saprotami un noturīgi;
- g) tie paredz iedarbīgu procedūru ziņošanai, ja informācija par publicētajiem piedāvājumiem ir nepareiza;
- h) tie veic salīdzinājumus, pieprasot tikai tādus personas datus, kas ir noteikti vajadzīgi salīdzināšanai.

Dalībvalstis nodrošina, ka vismaz viens instruments aptver visu dabasgāzes tirgu. Ja tirgu aptver vairāki instrumenti, minētie instrumenti ietver tik plašu gāzes piedāvājumu loku, cik praktiski iespējams, aptverot ievērojamu tirgus daļu, un, ja minētie instrumenti pilnībā neaptver tirgu, to skaidri norāda pirms rezultātu parādīšanas.

- 2. Instrumentus var nodrošināt jebkāda struktūra, tostarp privāti uzņēmumi un publiskas iestādes vai struktūras.
- 3. Dalībvalstis var noteikt, ka 1. punktā minētajiem salīdzināšanas instrumentiem ir jāietver salīdzinoši kritēriji, kas saistīti ar piegādātāju piedāvāto pakalpojumu būtību.

4. Dalībvalstis ieceļ kompetento iestādi, kas ir atbildīga par uzticības zīmes piešķiršanu salīdzināšanas instrumentiem, kuri atbilst 1. punktā izklāstītajām prasībām, un kas nodrošina, ka salīdzināšanas instrumenti, kuriem piešķirta uzticības zīme, nemainīgi atbilst minētajām prasībām. Minētā iestāde ir neatkarīga no visiem tirgus dalībniekiem un salīdzināšanas instrumentu operatoriem.
5. Jebkuru tirgus dalībnieku piedāvājumu salīdzināšanas instrumentu var pieteikt uzticības zīmes iegūšanai saskaņā ar šo pantu atbilstoši brīvprātības un nediskriminēšanas principiem.
6. Atkāpjoties no šā panta 4. un 5. punkta, dalībvalstis var izvēlēties nepiešķirt uzticības zīmes salīdzināšanas instrumentiem, ja publiska iestāde vai struktūra nodrošina salīdzināšanas instrumentu, kas atbilst 1. punktā izklāstītajām prasībām.

Aktīvie lietotāji dabasgāzes tīrgū

1. Dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājiem ir tiesības rīkoties kā aktīvajiem lietotājiem un tiem nepiemēro nesamērīgas vai diskriminējošas tehniskās prasības, administratīvās prasības, procedūras un maksas, un tīkla maksas, kas neatspoguļo izmaksas.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka aktīvajiem lietotājiem:
 - a) ir tiesības darboties tieši;
 - b) ir tiesības pārdot pašražoto atjaunīgo dabasgāzi, izmantojot dabasgāzes sistēmu;
 - c) ir tiesības piedalīties energoefektivitātes **un pieprasījuma maiņas** shēmās;
 - d) ir tiesības trešai personai deleģēt to darbībām vajadzīgo iekārtu pārvaldīšanu, tostarp uzstādīšanu, ekspluatāciju, datu apstrādi un uzturēšanu, tā, ka minētā trešā persona netiek uzskatīta par aktīvo lietotāju;
 - e) tiek piemērotas izmaksas atspoguļojošas, pārredzamas un nediskriminējošas tīkla maksas, nodrošinot, ka tie pienācīgi un līdzsvaroti piedalās sistēmas vispārējo izmaksu sadalē;
 - f) ir finansiāli atbildīgi par nelīdzsvarotībām, ko tie rada dabasgāzes sistēmā, vai savus balansēšanas pienākumus deleģē saskaņā ar 3. panta e) punktu [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta COM(2021) [...] **804**].

3. Dalībvalstu tiesību aktos var būt dažādi noteikumi, kas piemērojami attiecībā uz atsevišķiem aktīvajiem lietotājiem un aktīvajiem lietotājiem, kuri rīkojas kopīgi, ar nosacījumu, ka visiem aktīvajiem lietotājiem tiek piemērotas visas šajā pantā paredzētās tiesības un pienākumi. Jebkāda atšķirīga attieksme pret aktīvajiem lietotājiem, kuri rīkojas kopīgi, ir samērīga un pienācīgi pamatota.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka aktīvajiem lietotājiem, kuriem pieder krātuves, kurās uzglabā atjaunīgo gāzi:
- a) ir tiesības uz tīkla pieslēgumu pieņemamā laikā pēc pieprasījuma iesniegšanas, ar nosacījumu, ka ir izpildīti visi nepieciešamie nosacījumi, piemēram, balansēšanas pienākums;
 - b) nepiemēro dubultu maksu, tai skaitā tīkla maksas, par uzkrātu atjaunīgo gāzi, kas paliek to infrastruktūrā;
 - c) nepiemēro nesamērīgas licencēšanas prasības vai maksas;
 - d) ir atļauts vienlaikus sniegt vairākus pakalpojumus, ja tas ir tehniski iespējams.

Iedzīvotāju energokopienas *dabasgāzes tirgū*

1. Dalībvalstis [...] **var** paredzēt iedzīvotāju energokopienām labvēlīgu tiesisko regulējumu.
2. **Ja dalībvalstis paredz 1. punktā minēto labvēlīgo tiesisko regulējumu, tās nodrošina, ka: [...]**
 - a) dalība iedzīvotāju energokopienā ir atvērta un brīvprātīga [...];
 - b) iedzīvotāju energokopienas biedri vai daļu turētāji ir tiesīgi iedzīvotāju energokopienā atstāt – tādos gadījumos piemēro 11. pantu [...];

- c) iedzīvotāju energokopienas biedri vai daļu turētāji nezaudē savas tiesības un pienākumus kā mājāsaimniecības lietotāji vai aktīvie lietotāji;
- d) atbilstīgais sadales sistēmas operators, kam piemērojama taisnīga kompensācija, ko izvērtē regulatīvā iestāde, sadarbojas ar iedzīvotāju energokopienām, lai sekmētu atjaunīgās [...] gāzes pārvades tajās;
- e) iedzīvotāju energokopienām piemēro nediskriminējošu, taisnīgu, samērīgu un pārredzamu procedūru un maksas, tostarp maksu par pieslēgšanu tīklam, reģistrācijas un licencēšanas maksas, un pārredzamas, nediskriminējošas un izmaksas atspoguļojošas tīkla maksas, nodrošinot, ka tās pienācīgi un līdzsvaroti piedalās dabasgāzes sistēmas vispārējo izmaksu sadalē.

3. Ja dalībvalstis paredz 1. punktā minēto labvēlīgo tiesisko regulējumu, tās minētajā labvēlīgajā tiesiskajā regulējumā var paredzēt, ka iedzīvotāju energokopienas: [...]:

- a) ir atvērtas pārrobežu sadarbībai [...];
- b) ir tiesīgas turēt īpašumā, izveidot, pirkt vai nomāt sadales tīklus un tos autonomi pārvaldīt, piemērojot nosacījumus, kas izklāstīti šā panta 4. punktā;
- c) tām piemēro atbrīvojumus, kas paredzēti 28. panta 2. punktā.

4. Ja dalībvalstis paredz 1. punktā minēto labvēlīgo tiesisko regulējumu, tās nodrošina, ka iedzīvotāju energokopienas: [...]:

- a) spēj nediskriminējoši piekļūt dabasgāzes tirgiem;
- b) kā galalietotāji, ražotāji, piegādātāji, piegādes vai sadales sistēmu operatori saņem nediskriminējošu un samērīgu attieksmi attiecībā uz to darbībām, tiesībām un pienākumiem;
- c) ir finansiāli atbildīgi par nelīdzsvarotībām, ko tie rada dabasgāzes sistēmā, vai savus balansēšanas pienākumus deleģē saskaņā ar 3. panta e) punktu [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta COM(2021) [...] **804**];
- d) saņem tādu pašu attieksmi kā aktīvie lietotāji saskaņā ar 13. panta 2. punkta e) apakšpunktu un [...] 4. punkta a), c) un d) apakšpunktu;
- e) ir tiesīgas iedzīvotāju energokopienā organizēt tādas atjaunīgās gāzes koplietošanu, ko ir ražojušas kopienai piederošas ražošanas vienības, ievērojot pārējās šajā pantā noteiktās prasības un ar noteikumu, ka kopienas locekļi saglabā savas tiesības un pienākumus, kas tiem ir kā galalietotājiem.

Piemērojot pirmās daļas e) punktu – ja atjaunīgās gāzes tiek koplietotas, tas neskar piemērojamajās tīkla maksas, tarifus un nodevas saskaņā ar decentralizēto energoresursu pārredzamu izmaksu un ieguvumu analīzi, ko izstrādājusi kompetentā valsts iestāde.

[...] **5.** Dalībvalstis var izlemt piešķirt iedzīvotāju energokopienām tiesības pārvaldīt sadales tīklus to darbības jomā un izveidot atbilstīgās procedūras, neskarot VI nodaļas noteikumus vai citus noteikumus un regulējumus, ko piemēro sadales sistēmas operatoriem.

Ja [...] tiek piešķirtas [...] **pirmajā daļā minētās** tiesības, dalībvalstis nodrošina, ka:

- a) iedzīvotāju energokopienas drīkst transportēt neatjaunojamo gāzi, ja šāda gāze [...] ir vajadzīga drošai sistēmas darbībai;
- b) iedzīvotāju energokopienas ir tiesīgas noslēgt vienošanos par to tīkla ekspluatāciju ar atbilstīgu sadales sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu operatoru, kuram ir pievienots šīs energokopienas tīkls;
- c) iedzīvotāju energokopienām piemēro pienācīgas tīkla maksas savienojuma punktos starp to tīklu un sadales tīklu ārpus iedzīvotāju energokopienas;
- d) iedzīvotāju energokopienas neizturas diskriminējoši vai kaitnieciski pret lietotājiem, kuri joprojām ir pieslēgti sadales sistēmai.

6. Ja dalībvalstis paredz 1. punktā minēto labvēlīgo tiesisko regulējumu, tās nodrošina, ka:
- a) privātiem uzņēmumiem, kuri veic liela mēroga komercdarbību un kuriem gāzes nozare ir galvenā saimnieciskās darbības joma, nav atļauts piedalīties kā biedriem vai daļu turētājiem vai sadarboties, izmantojot citus līdzekļus, piemēram, ieguldījumus, vai nu tieši, vai netieši ar meitasuzņēmuma starpniecību [...].
 - b) privāti uzņēmumi, kuri veic liela mēroga komercdarbību un kuri kopienā piedalās kā biedri vai daļu turētāji, vai kuri sadarbojas, izmantojot citus līdzekļus, piemēram, ieguldījumus, nevar izšķiroši ietekmēt iedzīvotāju energokopienas lēmumu pieņemšanu.
 - c) iedzīvotāju energokopienas ir ekonomiski un finansiāli neatkarīgas no privātiem uzņēmumiem, kas nav atjaunīgās enerģijas kopienas un mazie uzņēmumi.
 - d) Vismaz 15 % balsstiesību piešķir māsasaimniecību lietotājiem, kas ir neatkarīgi no citiem biedriem vai daļu turētājiem, piemēram, maziem uzņēmumiem un vietējām iestādēm.

Rēķini un rēķinu informācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka rēķini un rēķinu informācija ir precīza, viegli saprotama, skaidra, kodolīga, lietotājiem draudzīga, tās izklāsts galalietotājiem atvieglo salīdzināšanu un ka tie atbilst I pielikumā izklāstītajam prasību minimumam. Galalietotāji pēc pieprasījuma saņem skaidru un saprotamu skaidrojumu par to, uz kāda aprēķina pamata ir sagatavots viņu rēķins, jo īpaši, ja rēķinu pamatā nav faktiskais patēriņš.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka galalietotāji visus savus rēķinus un rēķinu informāciju saņem bez maksas.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājiem tiek piedāvāta iespēja rēķinus un rēķinu informāciju saņemt elektroniski un ka vismaz **mājsaimniecību lietotājiem, maziem uzņēmumiem** un mikrouzņēmumiem [...] **tiek piedāvāta elastīga rēķinu apmaksas kārtība.**
4. Ja līgums paredz produkta vai cenas, vai arī atlaižu izmaiņas nākotnē, tas jānorāda rēķinā kopā ar datumu, kurā šādas izmaiņas tiks veiktas.
5. Dalībvalstis, kad tās apsver izmaiņas rēķinu satura prasībās, apspriežas ar patērētāju organizācijām.

Viedās uzskaites sistēmas dabasgāzes sistēmā

1. Lai veicinātu energoefektivitāti un spēcinātu galalietotājus, dalībvalstis vai, ja dalībvalsts to paredz, regulatīvā iestāde stingri iesaka dabasgāzes uzņēmumiem optimizēt dabasgāzes izmantošanu, cita starpā sniedzot energovadības pakalpojumus un ieviešot viedās uzskaites sistēmas, kuras ir sadarbspējīgas, jo īpaši ar patērētāju energovadības sistēmām un ar viedajiem tīkliem, saskaņā ar piemērojamiem Savienības datu aizsardzības noteikumiem.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka to teritorijā tiek ieviestas viedās uzskaites sistēmas.

Neatkarīgi no pirmās daļas par [...] šādu pienākumu īstenot ieviešanu var sagatavot izmaksu un ieguvumu novērtējumu, ko veic saskaņā ar II pielikumā paredzētajiem principiem. Izmaksu un ieguvumu novērtējumā dalībvalstis sagatavo atsevišķus novērtējumus par dažādām lietotāju un lietotāju grupu kategorijām, piemēram, par mājsaimniecībām, maziem un vidējiem uzņēmumiem un rūpniecību.
3. Dalībvalstis, kas uzsāk viedo uzskaites sistēmu ieviešanu pieņem un publicē funkcionālo un tehnisko prasību minimumu viedajām uzskaites sistēmām, ko tās grasās ieviest savā teritorijā atbilstoši 18. pantam un II pielikumam. Dalībvalstis nodrošina gan šo viedo uzskaites sistēmu sadarbspēju, gan to spēju sniegt datus patērētāju energovadības sistēmām. Tālab dalībvalstis veltī pienācīgu uzmanību attiecīgo pieejamo standartu – tostarp sadarbspēju veicinošu standartu – izmantošanai, paraugprakseī un viedo tīklu attīstības un dabasgāzes iekšējā tirgus attīstības nozīmībai.

4. Dalībvalstis, kas uzsāk viedo uzskaites sistēmu ieviešanu, nodrošina, ka galalietotāji pārredzamā un nediskriminējošā veidā piedalās ar ieviešanu saistīto izmaksu segšanā, vienlaikus ņemot vērā visas vērtības ķēdes ilgtermiņa ieguvumus. Dalībvalstis vai, ja kāda dalībvalsts ir to paredzējusi, ieceltās kompetentās iestādes, šādu ieviešanu savā teritorijā regulāri pārbauda, lai sekotu līdzi ieguvumu sniegšanai patērētājiem.
5. Ja 2. punktā minētajā izmaksu un ieguvumu novērtējumā viedo uzskaites sistēmu ieviešana vērtēta negatīvi, dalībvalstis nodrošina, ka šo novērtējumu pārskata vismaz reizi četros gados, ņemot vērā būtiskas izmaiņas sākotnējos pieņēmumos un reaģējot uz tehnoloģiju attīstību un pārmaiņām tirgū. Dalībvalstis atbildīgajiem Komisijas dienestiem par sava atjauninātā izmaksu un ieguvumu novērtējuma rezultātiem ziņo, tiklīdz tie kļuvuši pieejami.
6. Šīs direktīvas noteikumus par viedām uzskaites sistēmām piemēro turpmāk uzstādāmajām iekārtām un iekārtām, ar kurām aizstāj vecākos viedos skaitītājus. Viedās uzskaites sistēmas, kuras jau ir uzstādītas vai kuru "darbu sākums" bija pirms [spēkā stāšanās datums], var turpināt darboties visu savu ekspluatācijas laiku. Savukārt, viedās uzskaites sistēmas, kas neatbilst [...] 18. panta un II pielikuma prasībām, netiek ekspluatētas pēc [12 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].
7. Šā panta 6. punktā "darbu sākums" ir ar ieguldījumu saistītu būvdarbu sākums vai pirmās stingri noteiktās iekārtu pasūtījumu saistības vai citas saistības, kas padara ieguldījumu neatgriezenisku – atkarībā no tā, kas sākas pirmais. Zemes pirkšanu un tādas sagatavošanās darbus kā atļauju saņemšanu un priekšizpēti veikšanu **neuzskata** par darbu sākumu. Attiecībā uz pārņemšanu "darbu sākums" ir brīdis, kad tiek iegādāti aktīvi, kas ir tieši saistīti ar iegādāto uzņēmējdarbības vietu.

Viedās uzskaites sistēmas udeņraža sistēmā

1. Dalībvalstis nodrošina tādu viedo uzskaites sistēmu ieviešanu, ar kurām var precīzi mērīt patēriņu, sniegt informāciju par faktisko izmantošanas laiku un kuras ir spējīgas nosūtīt un saņemt datus informēšanas, monitoringa un kontroles vajadzībām, izmantojot kādu elektroniskās komunikācijas veidu.

Neatkarīgi no pirmās daļas par [...] šādu pienākumu īstenot ieviešanu var sagatavot izmaksu un ieguvumu novērtējumu, ko veic saskaņā ar II pielikumā paredzētajiem principiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka uzskaites sistēmas un attiecīgās datu pārraides un galalietotāju privātums ir droši atbilstīgi attiecīgajiem Savienības datu un privātuma tiesību aktiem, kā arī nodrošina to sadarbību un attiecīgo standartu izmantošanu.

3. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem sadarbības prasības par viedo uzskaiti un procedūras, ar kurām tiesīgajiem nodrošina piekļuvi datiem, kas tiek saņemti no minētajām uzskaites sistēmām. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantā.
4. **Dalībvalstis, kas uzsāk viedo uzskaites sistēmu ieviešanu, nodrošina, ka galalietotāji pārredzamā un nediskriminējošā veidā piedalās ar ieviešanu saistīto izmaksu segšanā, vienlaikus ņemot vērā visas vērtības ķēdes ilgtermiņa ieguvumus. Dalībvalstis [...] regulāri pārtrauga šādu ieviešanu savā teritorijā, lai sekotu līdzi ieguvumu sniegšanai patērētājiem.**
5. **Ja 1. punktā minētajā izmaksu un ieguvumu novērtējumā viedo uzskaites sistēmu ieviešana vērtēta negatīvi, dalībvalstis nodrošina, ka šo novērtējumu pārskata vismaz reizi četros gados, reaģējot uz būtiskām izmaiņām sākotnējos pieņēmumos un reaģējot uz tehnoloģiju attīstību un pārmaiņām tirgū. Dalībvalstis atbildīgajiem Komisijas dienestiem par sava atjauninātā izmaksu un ieguvumu novērtējuma rezultātiem ziņo, tiklīdz tie ir pieejami.**

Viedās uzskaites sistēmas funkcijas dabasgāzes sistēmā

Ja 16. panta 2. punktā minētajā izmaksu un ieguvumu novērtējumā viedo uzskaites sistēmu ieviešana vērtēta pozitīvi vai ja viedās uzskaites sistēmas tiek sistemātiski ieviestas pēc [spēkā stāšanās datuma], dalībvalstis viedās uzskaites sistēmas ievieš saskaņā ar Eiropas standartiem, II pielikumu un šādām prasībām:

- a) viedās uzskaites sistēmas precīzi mēra faktisko dabasgāzes patēriņu un spēj galalietotājiem sniegt informāciju par faktisko izmantošanas laiku, tai skaitā validētus datus par patēriņa vēsturi, kas pēc pieprasījuma galalietotājam ir viegli un droši pieejami un tiek attēloti bez papildu izmaksām, un nevalidētus jaunākos pieejamos patēriņa datus, kas arī ir viegli un droši pieejami galalietotājiem bez papildu maksas, izmantojot standartizētu saskarni vai attālinātu piekļuvi, lai veicinātu automatizētas energoefektivitātes programmas un citus pakalpojumus;
- b) viedo uzskaites sistēmu un datu pārraides drošība atbilst attiecīgajiem Savienības noteikumiem par drošību, pienācīgi ņemot vērā labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, ar kuriem var nodrošināt visaugstākā līmeņa kiberdrošības aizsardzību, vienlaikus paturot prātā izmaksas un samērīguma principus;
- c) galalietotāju privātums un to datu aizsardzība atbilst attiecīgajiem Savienības noteikumiem par datu aizsardzību un privātumu;

- d) ja galalietotāji to pieprasa, to dabasgāzes patēriņa dati saskaņā ar īstenošanas aktiem, kuri pieņemti atbilstīgi [...] 22. pantam, tiek padarīti pieejami standartizētā komunikācijas saskarnē vai ar attālinātas piekļuves starpniecību, vai trešai personai, kas darbojas to vārdā, viegli saprotamā formātā, kas tiem ļauj salīdzināt piedāvājumus pēc līdzvērtīgām pazīmēm;
- e) pirms viedo skaitītāju uzstādīšanas vai to uzstādīšanas brīdī galalietotājiem tiek sniegti atbilstīgi padomi un informācija, jo īpaši par visām iespējām attiecībā uz uzskaites rādītāju pārvaldību un enerģijas patēriņa monitoringu un par personas datu vākšanu un apstrādi saskaņā ar piemērojamiem Savienības datu aizsardzības noteikumiem;
- f) viedās uzskaites sistēmas dod iespēju galalietotāju patēriņu uzskaitīt un norēķināties par to tādā pašā laikposmā, kāds ir īsākais norēķinu veikšanas periods valsts tirgū.

Piemērojot pirmās daļas d) punktu, galalietotājiem ir iespēja izgūt savus uzskaites datus vai nodot tos citai personai bez papildu samaksas un saskaņā ar tiesībām uz datu pārnēsamību atbilstīgi Savienības datu aizsardzības noteikumiem.

Tiesības uz dabasgāzes viedo uzskaiti

1. Ja 16. panta 2. punktā minētajā izmaksu un ieguvumu novērtējumā viedo uzskaites sistēmu ieviešana saņem negatīvu vērtējumu un ja viedās uzskaites sistēmas netiek sistemātiski [...] ieviestas, dalībvalstis nodrošina, ka ikvienam galalietotājam ir tiesības, vienlaikus sedzot ar to saistītās izmaksas, uz to, ka tam pēc pieprasījuma saskaņā ar taisnīgiem, samērīgiem un izmaksu ziņā efektīviem nosacījumiem uzstāda vai attiecīgā gadījumā modernizē viedo skaitītāju, kas:
 - a) ir aprīkots, ja tehniski iespējams, ar 18. pantā minētajām funkcijām vai ar minimālajām funkcijām, kuras definē un publicē dalībvalstis valsts līmenī un saskaņā ar II pielikumu;
 - b) ir sadarbspējīgs un spēj nodrošināt uzskaites infrastruktūras vēlamo savienojamību ar patērētāju energovadības sistēmu.
2. Ja lietotājs ir pieprasījis viedo skaitītāju saskaņā ar 1. punktu, dalībvalstis vai, ja dalībvalsts to paredzējusi, ieceltās kompetentās iestādes:
 - a) nodrošina, ka tam galalietotājam domātajā piedāvājumā, kas pieprasījis viedo skaitītāju, ir nepārprotami norādītas un skaidri aprakstītas:
 - i) viedā skaitītāja atbalstītās funkcijas un sadarbspēja, iespējamie pakalpojumi, kā arī iespējamie ieguvumi no viedā skaitītāja uzstādīšanas konkrētajā brīdī,
 - ii) visas saistītās izmaksas, kas jāsedz galalietotājam;

- b) nodrošina, ka viedais skaitītājs tiek uzstādīts pieņemamā laikposmā, un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā četru mēnešu laikā pēc lietotāja pieprasījuma;
- c) regulāri un vismaz reizi divos gados izvērtē un publisko saistītās izmaksas un seko līdzi minēto izmaksu dinamikai, kas rodas tehnoloģiskās attīstības un uzskaites sistēmu potenciālo pilnveidojumu rezultātā.

20. pants

Parastie dabasgāzes skaitītāji

1. Ja dabasgāzes galalietotājiem nav viedo skaitītāju, dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājiem ir individuāli parastie skaitītāji, kas precīzi mēra faktisko patēriņu.
Dalībvalstis šo prasību var neattiecināt uz mājstaimniecību lietotājiem, kas gāzi neizmanto apkurei. Atbrīvojumu var attiecināt arī uz patērētājiem, kas nav mājstaimniecības un kas atrodas ēkās, kurās lielākā daļa patērētāju ir mājstaimniecības, uz kurām attiecas atbrīvojums, ja šāda ieviešana nav tehniski iespējama.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka dabasgāzes galalietotāji parasto skaitītāju rādījumus var viegli nolasīt vai nu tieši, vai netieši, izmantojot tiešsaistes saskarni vai citu piemērotu saskarni.

Datu pārvaldība

1. Paredzot datu pārvaldības un apmaiņas noteikumus, dalībvalstis vai, ja dalībvalsts to paredzējusi, ieceltās kompetentās iestādes precizē noteikumus par tiesīgo personu piekļuvi galalietotāja datiem saskaņā ar šo pantu un piemērojamo Savienības tiesisko regulējumu. Šajā direktīvā ar datiem saprot uzskaites un patēriņa datus, kā arī datus, kas nepieciešami lietotāja piegādātāja maiņai un citiem pakalpojumiem.
2. Dalībvalstis datu pārvaldību organizē tā, lai nodrošinātu efektīvu un drošu piekļuvi datiem un datu apmaiņu, kā arī datu aizsardzību un datu drošību.

Neatkarīgi no tā, kādu datu pārvaldības modeli izmanto katrā dalībvalstī, par datu pārvaldību atbildīgās puses nodrošina ikvienai tiesīgajai personai piekļuvi galalietotāja datiem saskaņā ar 1. punkta noteikumiem. Prasītie dati tiesīgo personu rīcībā nonāk bez diskriminācijas un vienlaikus. Datiem piekļūt ir viegli, un attiecīgās procedūras, lai iegūtu piekļuvi datiem, dara publiski pieejamas.

3. Piemērojot šo direktīvu, noteikumi par piekļuvi datiem un datu uzglabāšanu atbilst attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem.

Personas datu apstrādi, kas tiek veikta šīs direktīvas ietvaros, tostarp piekļuvi datiem un datu glabāšanu, veic saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679.

4. Dalībvalstis vai, ja dalībvalsts to paredzējusi, ieceltās kompetentās iestādes dod atļaujas un sertificē vai attiecīgā gadījumā uzrauga par datu pārvaldību atbildīgās puses, lai nodrošinātu, ka šīs puses ievēro šīs direktīvas prasības.

Neskarot Regulā (ES) 2016/679 paredzētos datu aizsardzības speciālistu uzdevumus, dalībvalstis var nolemt, ka par datu pārvaldību atbildīgajām pusēm ir jāieceļ atbilstības nodrošināšanas speciālisti, kuru atbildībā ir pārraudzīt, kā tiek īstenoti pasākumi, ko minētās puses veic, lai nodrošinātu nediskriminējošu piekļuvi datiem un atbilstību šīs direktīvas prasībām.

Dalībvalstis var nozīmēt atbilstības nodrošināšanas speciālistus vai struktūras, kas minētas šīs direktīvas [...] 42. panta 2. punkta d) apakšpunktā, lai pildītu šajā punktā noteiktos pienākumus.

5. Par piekļuvi saviem datiem vai pieprasījumu nodot to datus no galalietotājiem neiekasē papildu maksu.

Dalībvalstu atbildība ir noteikt, kādu attiecīgo maksu par piekļuvi datiem maksā tiesīgās personas.

Dalībvalstis [...] nodrošina, ka maksas, ko piemēro regulētie subjekti, kuri sniedz datu pakalpojumus, ir samērīgas un pienācīgi pamatotas.

Sadarbspējas prasības un procedūras attiecībā uz piekļuvi datiem dabasgāzes tirgū

1. Lai veicinātu konkurenci dabasgāzes mazumtirgū un izvairītos no tiesīgajām personām pārmērīgām administratīvajām izmaksām, dalībvalstis sekmē energopakalpojumu pilnīgu sadarbību Savienībā.
2. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem sadarbības prasības un nediskriminējošas un pārredzamas procedūras piekļūšanai 21. panta 1. punktā minētajiem datiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantā.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka dabasgāzes uzņēmumi piemēro 2. punktā minētās sadarbības prasības un procedūras par piekļūšanu datiem. Minēto prasību un procedūru pamatā ir dalībvalstu esošā prakse.

Vienotais kontaktpunkts

Dalībvalstis nodrošina vienotu kontaktpunktu izveidi, lai sniegtu patērētājiem visu vajadzīgo informāciju par viņu tiesībām, piemērojamiem tiesību aktiem un strīdu izšķiršanas mehānismiem, kas ir viņu rīcībā strīdu gadījumā. Šādi vienotie kontaktpunkti var būt daļa no vispārējiem patērētāju informācijas punktiem, un tie var būt tās pašas struktūras kā vienotie kontaktpunkti saistībā ar elektroenerģiju, kuri minēti 26. pantā Direktīvā 2019/944/ES par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu.

Tiesības uz ārpustiesas strīdu izšķiršanu

1. Dalībvalstis nodrošina, ka galalietotāji var piekļūt vienkāršiem, taisnīgiem, **pamatotiem**, pārredzamiem, neatkarīgiem, **rentabliem** un iedarbīgiem ārpustiesas mehānismiem, lai izšķirtu strīdus par šajā direktīvā paredzētajām tiesībām un pienākumiem, izmantojot tādu neatkarīgu mehānismu kā enerģētikas ombuds vai patērētāju organizācija, vai regulatīvā iestāde. Ja galalietotājs ir patērētājs Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/11/ES⁽²³⁾ nozīmē, šādi ārpustiesas strīdu izšķiršanas mehānismi atbilst minētajā direktīvā noteiktajām kvalitātes prasībām un pamatotos gadījumos paredz atlīdzināšanas un kompensācijas sistēmas.
2. Vajadzības gadījumā dalībvalstis nodrošina, ka strīdu alternatīvas izšķiršanas vienības sadarbojas, lai nodrošinātu vienkāršus, taisnīgus, pārredzamus, neatkarīgus, efektīvus un iedarbīgus ārpustiesas strīdu izšķiršanas mehānismus jebkādiem strīdiem, kuri rodas tādu produktu vai pakalpojumu gadījumā, kas saistīti vai grupēti ar kādu produktu vai pakalpojumu, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā.
3. Gāzes uzņēmumu dalība mājāsaimniecību lietotājiem paredzētajos ārpustiesas strīdu izšķiršanas mehānismos ir obligāta, ja vien attiecīgā dalībvalsts nepierāda Komisijai, ka citi mehānismi ir vienlīdz efektīvi.

Neaizsargāto lietotāju [...] aizsardzība un pēdējie garantētie piegādātāji

1. Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai aizsargātu galalietotājus, un jo īpaši nodrošina pietiekamu aizsardzību neaizsargātiem lietotājiem. Šajā sakarā katra dalībvalsts definē neaizsargātu lietotāju jēdzienu, kas var būt ar atsauci uz enerģētisko nabadzību. [...] **Kritērijos, ko izmanto neaizsargāta lietotāja jēdziena definēšanai, var tikt izmantoti ienākumu līmenis, ar enerģiju saistīto izdevumu daļa izmantojamajos ienākumos, māju energoefektivitāte, kritiska atkarība no elektroiekārtām veselības apsvērumu dēļ, vecums un citi kritēriji.** Neaizsargāto [...] lietotāju aizsardzības pasākumi cita starpā var būt [...] aizliegums šādus lietotājus atvienot krīžu laikā.
2. Dalībvalstis jo īpaši veic pienācīgus pasākumus, lai aizsargātu galalietotājus attālos apgabalos, kuriem ir savienojums ar dabasgāzes vai ūdeņraža sistēmu. Dalībvalstis var izraudzīties pēdējo garantēto piegādātāju mājāsaimniecību lietotājiem un, ja dalībvalstis to uzskata par vajadzīgu, maziem uzņēmumiem **un mikrouzņēmumiem [...]**, kas pieslēgti **dabasgāzes vai ūdeņraža** sistēmai. **Dalībvalstis [...]** nodrošina patērētāju aizsardzību augstā līmenī, jo īpaši attiecībā uz pārredzamību, kas saistīta ar līguma noteikumiem un nosacījumiem un **konkurētspējīgām, pārredzamām un nediskriminējošām cenām**, vispārīgu informāciju un strīdu izšķiršanas kārtību.

IV NODAĻA

Trešo personu piekļuve infrastruktūrai

I SADAĻA

PIEKĻUVE DABASGĀZES INFRASTRUKTŪRAI

26. pants

Atjaunīgo un mazoglekļa gāzu piekļuve tirgum

Dalībvalstis nodrošina atjaunīgo un mazoglekļa gāzu piekļuvi tirgum un infrastruktūrai neatkarīgi no tā, vai atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ražošanas iekārtas ir savienotas ar sadales vai pārvades tīkliem.

Trešo personu piekļuve dabasgāzes sadalei un pārvadei un LNG termināliem

1. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, kas trešām personām dod piekļuvi pārvades un sadales sistēmām un LNG kompleksiem, pamatojoties uz publicētiem tarifiem, ko piemēro visiem lietotājiem, tostarp piegādes uzņēmumiem, kā arī objektīvi un bez sistēmas izmantotāju diskriminācijas. Dalībvalstis nodrošina, ka šos tarifus vai to aprēķināšanas metodiku pirms to stāšanās spēkā saskaņā ar 72. pantu apstiprina 70. pantā minētā regulatīvā iestāde, un ka šos tarifus un metodiku, ja apstiprina vienīgi metodiku, publicē pirms to stāšanās spēkā. Tarifa atlaidi **var [...]** piešķirt tikai tad, ja piešķiršana paredzēta Savienības tiesību aktos.
2. **Pārvades sistēmu operatoriem ir pieejams citu pārvades sistēmu operatoru tīkls, ja tas vajadzīgs pārvades funkciju veikšanai, tostarp pārrobežu pārvadei.**
3. Šī direktīva neliedz noslēgt ilgtermiņa līgumus attiecībā uz atjaunīgām un mazoglekļa gāzēm, ciktāl tie atbilst Savienības konkurences noteikumiem un sekmē dekarbonizāciju. Neslēdz tādus ilgtermiņa līgumus par neattīrītas fosilās gāzes piegādi, kuru darbība beidzas vēlāk nekā 2049. gada beigās.
4. Šo pantu piemēro arī iedzīvotāju energokopienām, kas pārvalda sadales tīklus.

Piekļuve augšposma dabasgāzes cauruļvadu tīkliem

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka dabasgāzes uzņēmumi un tiesīgie lietotāji neatkarīgi no to atrašanās vietas var piekļūt augšposma cauruļvadu tīkliem, tostarp objektiem, kas sniedz tehniskus pakalpojumus, kuri ir saistīti ar šo piekļuvi, saskaņā ar šo pantu, kas nav šo tīklu un objektu sastāvdaļas, ko izmanto vietējām ražošanas darbībām tur, kur gāzi iegūst. Pasākumus dara zināmus Komisijai saskaņā ar 88. pantu.
2. Šā panta 1. punktā minēto piekļuvi nodrošina tā, kā dalībvalstī ir paredzēts saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem. Dalībvalstis par mērķi izvirza taisnīgu un atklātu piekļuvi, konkurētspējīga dabasgāzes tirgus izveidi un izvairīšanos no dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, ņemot vērā piegādes drošumu un regularitāti, pieejamo vai attiecīgi iegūstamo jaudu un vides aizsardzību. Var ņemt vērā arī šādas vajadzības:

- a) to, ka piekļuve ir jāatsaka, ja tehniskie parametri nav saderīgi, un ja nesaderību nevar loģiski novērst;
 - b) to, ka jāizvairās no grūtībām, ko nevar loģiski novērst, un kas varētu traucēt efektīvu kārtējo un plānoto ogļūdeņražu ieguvī nākotnē, tostarp no gāzes laukiem ar mazu saimniecisko efektu;
 - c) to, ka jāievēro pienācīgi pamatotas augšposma cauruļvadu tīkla īpašnieka vai operatora gāzes transportēšanas un pārstrādes vajadzības, kā arī pārējo gāzes piegādes tīkla vai attiecīgo pārstrādes vai apstrādes iekārtu izmantotāju intereses, kas varētu būt skartas; un
 - d) to, ka jāpiemēro tiesību akti un administratīvas procedūras atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, lai izsniegtu atļaujas ražošanai vai augšposma cauruļvadu tīklu izbūvei.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka darbojas domstarpību izšķiršanas sistēma, tostarp iestāde, kas nav atkarīga no iesaistītajām pusēm un kam ir pieejama visa attiecīgā informācija, lai varētu paātrināti izšķirt domstarpības, kas attiecas uz piekļuvi augšposma cauruļvadu tīkliem, ņemot vērā 2. punktā minētos kritērijus un to personu skaitu, kas iesaistītas sarunās par piekļuvi attiecīgiem tīkliem.

4. Pārrobežu domstarpību gadījumā piemēro tās dalībvalsts domstarpību izšķiršanas sistēmu, kuras jurisdikcijā ir augšposma cauruļvadu tīkls, kam ir atteikta piekļuve. Ja pārrobežu domstarpībās attiecīgais tīkls ir vairāk nekā vienas dalībvalsts kompetencē, attiecīgās dalībvalstis savstarpēji apspriežas, lai nodrošinātu šīs direktīvas konsekvētu piemērošanu. Ja augšposma cauruļvadu tīkls sākas trešā valstī un savienojas ar vismaz vienu dalībvalsti, attiecīgās dalībvalstis apspriežas cita ar citu un dalībvalsts, kurā atrodas pirmais ieejas punkts dalībvalstu tīklā, apspriežas ar attiecīgo trešo valsti, kurā sākas attiecīgais augšposma cauruļvadu tīkls, lai attiecībā uz attiecīgo tīklu nodrošinātu, ka šīs direktīvas noteikumi tiek konsekventi piemēroti dalībvalstu teritorijā.

Piekļuve dabasgāzes krātuvēm

1. Lai nodrošinātu piekļuvi krātuvēm un saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai, ja tas ir tehniski vai ekonomiski vajadzīgs, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai lietotāju apgādes vajadzībām, kā arī lai organizētu piekļuvi palīgpakalpojumiem, dalībvalstis var izvēlēties vienu vai abas no 3. un 4. punktā minētajām procedūrām. Procedūras darbojas saskaņā ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem.

Izvēloties procedūru piekļuvei krātuvēm saskaņā ar šo pantu, dalībvalstis ņem vērā saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 7. pantu veikto kopīgo un valsts mēroga riska izvērtējumu rezultātus.

Regulatīvās iestādes nosaka un publicē kritērijus, saskaņā ar kuriem var noteikt, kādu piekļuves režīmu izmantot attiecībā uz krātuvēm un saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmu. Tās dara publiski pieejamu – vai uzglabāšanas un pārvades sistēmu operatoriem uzliek pienākumu darīt publiski pieejamu – informāciju par to, kuras krātuves vai to daļas un kāda saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēma ir piedāvāta saskaņā ar 3. un 4. punktā minētajām procedūrām.

.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro tādiem palīgpakalpojumiem un pagaidu uzglabāšanai, kas ir saistīti ar LNG kompleksiem un ir vajadzīgi atkārtotai pārvēršanai gāzē un turpmākai nogādāšanai pārvades sistēmā.
3. Ja par piekļuvi notiek pārrunas, regulatīvās iestādes veic vajadzīgos pasākumus, lai uzņēmumi un tiesīgie lietotāji tajā teritorijā, uz ko attiecas starpsavienota sistēma, vai ārpus tās, var vienoties par piekļuvi krātuvēm un saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai, ja tas ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīgs, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai, kā arī organizētu piekļuvi citiem palīgpakalpojumiem. Pušu pienākums ir labticīgi vienoties par piekļuvi krātuvēm un saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai, un citiem palīgpakalpojumiem.

Par līgumiem, kas attiecas uz piekļuvi krātuvēm un saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai, un citiem palīgpakalpojumiem, vienojas ar attiecīgo uzglabāšanas sistēmas operatoru.

Regulatīvās iestādes prasa, lai uzglabāšanas sistēmas operatori un dabasgāzes uzņēmumi reizi gadā publicē nozares galvenos nosacījumus par krātuvju un saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojumu, un citu palīgpakalpojumu izmantošanu.

Izstrādājot minētos nosacījumus, uzglabāšanas sistēmas operatori apspriežas ar sistēmas izmantotājiem.

4. Ja piekļuvi regulē, regulatīvās iestādes veic vajadzīgos pasākumus, lai dabasgāzes uzņēmumiem un tiesīgiem lietotājiem teritorijā, uz ko attiecas starpsavienota sistēma, vai ārpus tās, ir tiesības uz piekļuvi krātuvēm, saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai un citiem palīgpakalpojumiem, pamatojoties uz publicētiem tarifiem vai citiem uzglabāšanas un saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmas noteikumiem un nosacījumiem, ja tas ir tehniski vai ekonomiski vajadzīgs, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai, kā arī lai izveidotu piekļuvi citiem palīgpakalpojumiem. Regulatīvās iestādes šādu tarifu un to aprēķināšanas metodikas izstrādē apspriežas ar sistēmas izmantotājiem. Tiesīgiem lietotājiem var piešķirt piekļuves tiesības, ļaujot viņiem slēgt piegādes līgumus ar konkurējošiem uzņēmumiem, kas nav sistēmas vai saistītu uzņēmumu īpašnieki vai operatori.

Tiešās līnijas dabasgāzei

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:
 - a) visi uzņēmumi, kas veic uzņēmējdarbību to teritorijā, var veikt piegādes tiesīgajiem lietotājiem, izmantojot tiešo līniju; un
 - b) dabasgāzes uzņēmumi var veikt piegādes ikvienam šādam lietotājam attiecīgās dalībvalsts teritorijā, izmantojot tiešo līniju.
2. Ja tiešo līniju būvei vai darbībai ir vajadzīga atļauja, piemēram, licence, atļauja, koncesija, piekrišana vai apstiprinājums, dalībvalstis vai to norīkota kompetenta iestāde nosaka kritērijus, kurus ievēro, piešķirot atļaujas tiešo līniju būvniecībai vai darbībai to teritorijā. Šie kritēriji ir objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši.
3. Dalībvalstis var izsniegt atļauju tiešās līnijas būvniecībai, tomēr ņemot vērā atteikumu atļaut piekļuvi sistēmai saskaņā ar 34. pantu vai domstarpību izšķiršanas procedūras sākšanu saskaņā ar 73. pantu.

II IEDAĻA

PIEKĻUVE ŪDEŅRAŽA INFRASTRUKTŪRAI

31. pants

Trešo pušu piekļuve ūdeņraža tīkliem

1. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas īstenošanu, kas trešām personām dod regulētu piekļuvi ūdeņraža tīkliem, pamatojoties uz publicētiem tarifiem, ko visiem ūdeņraža tīkla izmantotājiem piemēro objektīvi un bez diskriminācijas.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka šos tarifus vai to aprēķināšanas metodiku pirms to stāšanās spēkā saskaņā ar 72. pantu apstiprina 70. pantā minētā regulatīvā iestāde, un ka šos tarifus un metodiku, ja apstiprina vienīgi metodiku, publicē pirms to stāšanās spēkā.
3. Ūdeņraža tīklu operatoriem ir pieejams citu ūdeņraža tīklu operatoru tīkls, ja tas vajadzīgs to funkciju īstenošanai, tostarp saistībā ar ūdeņraža pārrobežu transportēšanas tīklu.

4. Līdz [2035.] gada 31. decembrim dalībvalsts var lemt 1. punktu nepiemērot. Šādā gadījumā dalībvalsts nodrošina tādas sistēmas īstenošanu, kas trešām personām dod piekļuvi udeņraža tīkliem sarunu ceļā saskaņā ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem. Regulatīvās iestādes veic nepieciešamos pasākumus, lai udeņraža tīkla izmantotāji varētu risināt sarunas par piekļuvi udeņraža tīkliem **un lai nodrošinātu, ka** pušu pienākums **ir [...]** labticīgi risināt sarunas par piekļuvi udeņraža tīkliem.
5. Ja izmanto sarunu ceļā panāktu piekļuvi, **kas minēta 4. punktā**, regulatīvās iestādes udeņraža tīkla izmantotājiem sniedz norādījumus par to, kā tiks ietekmēti nolīgtie tarifi, kad tiks ieviesta regulēta trešo personu piekļuve.

Trešo personu piekļuve ūdeņraža termināliem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek īstenota sistēma trešo personu piekļuvei ūdeņraža termināliem, kuras pamatā ir objektīvu, pārredzamu un nediskriminējošu sarunu ceļā panākta piekļuve, regulatīvajām iestādēm veicot vajadzīgos pasākumus, lai ūdeņraža termināļu izmantotāji varētu risināt sarunas par piekļuvi šādiem termināliem. Pušu pienākums ir labticīgi risināt sarunas par piekļuvi. **Dalībvalstis var arī nolemt trešām personām dot regulētu piekļuvi [...] ūdeņraža termināliem.**
2. Regulatīvās iestādes uzrauga nosacījumus trešo personu piekļuvei ūdeņraža termināliem un to ietekmi uz ūdeņraža tirgiem un, ja tas nepieciešams konkurences aizsardzībai, veic pasākumus, lai uzlabotu piekļuvi saskaņā ar 1. punktā noteiktajiem kritērijiem.

Piekļuve ūdeņraža krātuvēm

1. **Dalībvalstis nodrošina, ka tiek īstenota sistēma regulētai trešo personu piekļuvei ūdeņraža krātuvēm un – ja tas ir tehniski un ekonomiski nepieciešams, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai lietotāju apgādes nolūkā, – piekļuvei saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai, kā arī lai organizētu piekļuvi palīgpakalpojumiem, kuras pamatā ir objektīvu, pārredzamu un nediskriminējošu sarunu ceļā panākta piekļuve, vai sistēma regulētai trešo personu piekļuvei saskaņā ar 2. punktu.**
2. **No 2036. gada 1. janvāra** dalībvalstis nodrošina, ka tiek īstenota sistēma regulētai trešo personu piekļuvei ūdeņraža krātuvēm un – [...] ja tas ir tehniski [...] vai ekonomiski nepieciešams, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai [...] lietotāju apgādes nolūkā, – piekļuvei **saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai**, kā arī lai organizētu piekļuvi palīgpakalpojumiem, pamatojoties uz publicētiem tarifiem un piemērojot tos objektīvi un nediskriminējot nevienu ūdeņraža sistēmas izmantotāju. Dalībvalstis nodrošina, ka minētos tarifus vai to aprēķināšanas metodiku pirms to stāšanās spēkā saskaņā ar 72. pantu apstiprina regulatīvā iestāde.

III IEDAĻA

PIEKĻUVES UN PIESLĒGUMA ATTEIKŠANA

34. pants

Piekļuves un pieslēguma atteikšana

1. **Pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori, [...]** un ūdeņraža **uzņēmumi** var atteikt piekļuvi vai pieslēgumu dabasgāzes vai ūdeņraža sistēmai jaudu trūkuma dēļ.
[...]
2. **Neskarot [...]** valstu un Savienības dekarbonizācijas mērķus, dalībvalstis veic pienācīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka **pārvades sistēmas operators, [...] sadales sistēmas operators [...]** vai ūdeņraža uzņēmums, kas atsaka piekļuvi vai pieslēgumu sistēmai vai ūdeņraža sistēmai, pamatojoties uz jaudas trūkumu vai pieslēguma trūkumu, veic vajadzīgos uzlabojumus, ciktāl tas ir ekonomiski izdevīgi, vai arī tad, ja potenciālais lietotājs ir gatavs maksāt par tādiem uzlabojumiem.
3. Piekļuvi atjaunīgo un mazoglekļa gāzu sistēmai drīkst atteikt tikai saskaņā ar [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021)[...] **804**] 18. un 33. panta noteikumiem.

4. **Atkāpjoties no [...] 1.–3. punkta, dalībvalsts var paredzēt sistēmu, ar kuru saskaņā pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori drīkst dabasgāzes tīkla izmantotājiem atteikt piekļuvi vai pieslēgumu vai tos atslēgt, īpaši tādēļ, lai nodrošinātu atbilstību Regulas (ES) 2021/1119 2. panta 1. punktā nospraustā klimatneitralitātes mērķa īstenošanai, ja:**
- a) **tīkla attīstības plānā, kas sagatavots, ievērojot 51. pantu [...], paredzēta pārvades sistēmas vai attiecīgu tās daļu izņemšana no ekspluatācijas vai;**
 - b) **attiecīgā valsts iestāde ir apstiprinājusi sadales tīkla vai attiecīgu tā daļu [...] izņemšanu no ekspluatācijas.**

Dalībvalstis, kuras, ievērojot šo punktu [...], [...] paredz piekļuves un pieslēguma atteikšanu vai tīkla izmantotāju atslēgšanu, nodrošina, ka tas tiek darīts, balstoties uz objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem [...], kurus nosaka valsts regulatīvā iestāde, ņemot vērā ietekmētās intereses. Ja dalībvalstis paredz atslēgšanu, tās īsteno pienācīgus tīkla izmantotāju aizsardzības pasākumus saskaņā ar 11.a pantu.

5. **Ja, ievērojot šo pantu, tiek atteikta piekļuve vai pieslēgšana un notiek atslēgšana, to pienācīgi pamato.**

V nodaļa

Dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un *LNG* sistēmu operatoriem piemērojamie noteikumi

35. pants

Pārvades, uzglabāšanas vai LNG sistēmu operatoru uzdevumi

1. Pārvades, uzglabāšanas vai LNG sistēmas operators:
 - a) lai nodrošinātu atvērtu tirgu, attiecīgos saimnieciskos apstākļos vada, uztur un attīsta drošas, stabilas un efektīvas gāzes pārvades, uzglabāšanas sistēmas vai *LNG* kompleksus, pienācīgi ņemot vērā vides aizsardzības prasības, [Regulā (ES) 2022/ ... (Metāna regula)] noteiktos pienākumus, un nodrošina pietiekamus līdzekļus pakalpojumu saistību izpildei;
 - b) nediskriminē sistēmas izmantotājus vai dažu kategoriju sistēmas izmantotājus, jo īpaši par labu saviem saistītajiem uzņēmumiem;
 - c) visiem citiem pārvades sistēmas operatoriem, citiem uzglabāšanas sistēmas operatoriem, citiem LNG sistēmas operatoriem vai visiem sadales sistēmas operatoriem nodrošina pietiekamu informāciju, lai dabasgāzes transportēšanu un uzglabāšanu varētu veikt, neapdraudot starpsavienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību;
 - d) sniedz sistēmas izmantotājiem informāciju, kas vajadzīga, lai efektīvi piekļūtu sistēmai.

2. Katrs pārvades sistēmas operators veido pietiekamu pārrobežu jaudu, lai integrētu Eiropas pārvades infrastruktūru, izpildot visas ekonomiski pamatotās un tehniski īstenojamās prasības saistībā ar jaudu un ņemot vērā gāzes piegādes drošumu.
3. Pārvades sistēmu operatori sadarbojas ar sadales sistēmu operatoriem, lai nodrošinātu tīklam pieslēgto tirgus dalībnieku efektīvu dalību mazumtirdzniecības, vairumtirdzniecības un balansēšanas tirgos.
4. Pārvades sistēmu operatori savās iekārtās nodrošina efektīvu gāzes kvalitātes pārvaldību saskaņā ar piemērojamiem gāzes kvalitātes standartiem.
5. Noteikumi, ko pārvades sistēmu operatori pieņem par gāzes pārvades sistēmas balansēšanu, tostarp noteikumi par maksas iekasēšanu no viņu tīklu sistēmas izmantotājiem enerģijas nevienmērīgas piegādes gadījumā, ir objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši. Noteikumus un nosacījumus, tostarp normas un tarifus attiecībā uz šādiem pakalpojumiem, ko sniedz pārvades sistēmu operatori, nosaka nediskriminējošā un izmaksas atspoguļojošā veidā, ievērojot metodiku, kura ir saderīga ar 72. panta 7. punktu, kā arī tos publicē.
6. Regulatīvās iestādes, ja dalībvalstis tā nosaka, vai dalībvalstis var lūgt pārvades sistēmu operatoriem ievērot obligātus standartus pārvades sistēmu uzturēšanai un būvei, tostarp starpsavienojuma jaudas ziņā.

7. Dalībvalstis drīkst noteikt, ka vienu vai vairākus 1. punktā uzskaitītos pienākumus uztic citam pārvades sistēmas operatoram, nevis tam, kam pieder pārvades sistēma, un uz kuru citādi attiektos attiecīgie pienākumi. Pārvades sistēmas operators, kam uztic uzdevumus, ir sertificēts atbilstīgi īpašumtiesību nodalīšanas, neatkarīga sistēmas operatora vai neatkarīga pārvades sistēmas operatora modelim un atbilst 54. pantā noteiktajām prasībām, bet netiek prasīts, lai tam piederētu pārvades sistēma, par kuru tas ir atbildīgs.
8. [...] Pārvades sistēmas operators, **kuram pieder pārvades sistēma**, atbilst IX nodaļā noteiktajām prasībām un ir sertificēts saskaņā ar [...] **65.** pantu. Tas neskar iespēju pārvades sistēmu operatoriem, kas sertificēti atbilstīgi īpašumtiesību nodalīšanas, neatkarīga sistēmas operatora vai neatkarīga pārvades sistēmas operatora modelim, pēc savas iniciatīvas un savā uzraudzībā deleģēt konkrētus uzdevumus citiem pārvades sistēmu operatoriem, kas ir sertificēti atbilstīgi īpašumtiesību nodalīšanas, neatkarīga sistēmu operatora vai neatkarīga pārvades sistēmas operatora modelim, ja šāda uzdevumu deleģēšana neapdraud deleģējošā pārvades sistēmas operatora efektīvas un neatkarīgas lēmumu pieņemšanas tiesības.

9. *LNG*, **pārvades** un uzglabāšanas sistēmu operatori sadarbojas vienā dalībvalstī un reģionāli, lai nodrošinātu iekārtu jaudas visefektīvāko izmantošanu un sinerģiju starp šīm iekārtām, ņemot vērā sistēmas integritāti un darbību **un neradot ierobežojumus *LNG* un krātuvju ekspluatācijā.**
10. Enerģiju savu funkciju veikšanai pārvades sistēmu operatori iepērk saskaņā ar pārredzamām un nediskriminējošām tirgus procedūrām.

Konfidencialitāte, kas jāievēro pārvades sistēmu operatoriem un pārvades sistēmu īpašniekiem

1. Neskarot 68. pantu vai citu tiesisku pienākumu izpaust informāciju, visi pārvades, uzglabāšanas vai LNG sistēmas operatori un visi sadales sistēmas īpašnieki ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta to darbības gaitā, un neļauj diskriminējošā veidā izpaust tādu informāciju par savu darbību, kas var citiem dot komerciālas priekšrocības. Tie jo īpaši neizpauž komerciāli jutīgu informāciju citām uzņēmuma daļām, **kas nav pārvades vai sadales sistēmu operatori vai udeņraža tīklu operatori**, ja vien tas nav vajadzīgs darījumu veikšanai. Lai pilnībā ievērotu noteikumus par informācijas nošķiršanu, dalībvalstis nodrošina, ka pārvades sistēmas īpašnieks, kas apvienota operatora gadījumā ietver sadales sistēmas operatoru, un pārējās uzņēmuma daļas, **kas nav pārvades vai sadales sistēmu operatori vai udeņraža tīklu operatori**, neizmanto kopējus dienestus, piemēram, kopēju juridisko dienestu, izņemot viennozīmīgi administratīvu vai IT funkciju veikšanai.

2. Ja dabasgāzi pārdod vai pērk saistīti uzņēmumi, pārvades, uzglabāšanas vai LNG sistēmu operatori ļaunprātīgi neizmanto komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta no trešām personām, nodrošinot tām piekļuvi sistēmai vai vienojoties par šādu piekļuvi.
3. Informāciju, kas vajadzīga efektīvai konkurencei un efektīvai tirgus darbībai, dara publiski pieejamu. Šis pienākums neattiecas uz aizsargājamu komerciāli jutīgu informāciju.

**Pilnvaras pieņemt lēmumus par [...] atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ražošanas iekārtu
pieslēgšanu pārvades sistēmai**

1. Pārvades sistēmas operators izstrādā un publicē pārredzamas un efektīvas procedūras [...] atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ražošanas objektu nediskriminējošai pieslēgšanai. Šādas procedūras jāapstiprina regulatīvajām iestādēm.

[...] [...]

Pilnvaras pieņemt lēmumus par pieslēgšanu pārvades sistēmai un ūdeņraža tīklam

1. Pārvades sistēmas operators un ūdeņraža tīkla operators izstrādā un publicē pārredzamas un efektīvas procedūras un tarifus, lai nodrošinātu dabasgāzes un ūdeņraža krātuvju, kompleksu LNG atkārtotai pārvēršanai gāzē, ūdeņraža termināļu un rūpniecisko lietotāju nediskriminējošu pieslēgšanu pārvades sistēmai un ūdeņraža tīklam. Šādas procedūras nodod apstiprināšanai regulatīvajai iestādei.
2. Pārvades sistēmas operators un ūdeņraža tīkla operators nevar atteikties pieslēgt jaunu dabasgāzes vai ūdeņraža krātuvi, kompleksu *LNG* atkārtotai pārvēršanai gāzē, ūdeņraža termināli vai rūpniecisku lietotāju, pamatojoties uz tīkla pieejamās jaudas iespējamām turpmākiem ierobežojumiem vai papildu izmaksām, kas saistītas ar vajadzīgo jaudas palielinājumu. Pārvades sistēmas operators un ūdeņraža tīkla operators nodrošina pietiekamu ieejas un izejas jaudu jaunajam savienojumam.

VI NODAĻA

Dabaszgāzes sadales sistēmas darbība

39. pants

Sadales sistēmu operatoru norīkošana

Dalībvalstis norīko vai prasa, lai uzņēmumi, kam pieder sadales sistēmas vai kas par tām atbild, norīko vienu vai vairākus sadales sistēmu operatorus uz laiku, ko nosaka dalībvalstis, ņemot vērā efektivitātes un ekonomiskā līdzsvara apsvērumus, un nodrošina, ka šie operatori darbojas saskaņā ar 40., 42. un 43. pantu.

Sadales sistēmu operatoru uzdevumi

1. Sadales sistēmas operators ir atbildīgs par sistēmas ilgtermiņa jaudas nodrošināšanu, lai izpildītu pamatotas gāzes sadales prasības, saskaņā ar saimnieciskajiem nosacījumiem ekspluatējot, uzturot un attīstot vai **izņemot no ekspluatācijas** drošu, stabilu un efektīvu sadales sistēmu savā apgabalā, pienācīgi ņemot vērā vides aizsardzības pienākumus, kas noteikti [Regulā (ES) 2022/ ... (Metāna regula)], un energoefektivitātes apsvērumus.
2. Ja tā lemj regulatīvās iestādes, sadales sistēmu operatori var būt atbildīgi par gāzes kvalitātes efektīvas pārvaldības nodrošināšanu savās iekārtās saskaņā ar piemērojamiem gāzes kvalitātes standartiem, ja tas vajadzīgs sistēmas pārvaldībai atjaunīgo un mazoglekļa gāzu iesūkņēšanas dēļ.
3. Sadales sistēmas operators nekādā gadījumā nediskriminē sistēmas izmantotājus vai dažu kategoriju sistēmas izmantotājus, jo īpaši par labu saviem saistītajiem uzņēmumiem.
4. Katrs sadales sistēmas operators sniedz citiem sadales, pārvades, LNG un/vai uzglabāšanas sistēmas operatoriem pietiekamu informāciju, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes transportēšana un uzglabāšana notiek tā, lai tā būtu saderīga ar starpsavienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību.

5. Sadales sistēmas operators sniedz sistēmas izmantotājiem vajadzīgo informāciju, lai efektīvi piekļūtu sistēmai un varētu to izmantot.
6. Ja sadales sistēmas operators ir atbildīgs par sadales sistēmas balansēšanu, noteikumi, ko tas pieņem šajā nolūkā, ir objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši, tostarp noteikumi par maksas iekasēšanu no sistēmas izmantotājiem gāzes nevienmērīgas piegādes gadījumā. Noteikumus un nosacījumus, tostarp normas un tarifus attiecībā uz šādiem pakalpojumiem, ko sniedz sadales sistēmu operatori, nosaka nediskriminējošā un izmaksas atspoguļojošā veidā, ievērojot metodiku, kura ir saderīga ar 72. panta 7. punktu, kā arī tos publicē.
7. Sadales sistēmu operatori sadarbojas ar pārvades sistēmu operatoriem, lai nodrošinātu [...] **infrastrukturai** pieslēgto tirgus dalībnieku efektīvu dalību mazumtirdzniecības, vairumtirdzniecības un balansēšanas tirgū ieejas-izejas sistēmā, kurā ietilpst sadales sistēma.

[...] [...]

[...] (pārcelts uz 41. pantu) [...]

**Pilnvaras pieņemt lēmumus par [...] atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ražošanas iekārtu
pieslēgšanu sadales sistēmai**

Regulatīvās iestādes [...] sadales sistēmas operatoram **uzliek** pienākumu publicēt pārredzamas un efektīvas procedūras [...] atjaunīgo un mazoglekļa gāzu ražošanas objektu nediskriminējošai pieslēgšanai. Šādas procedūras jāapstiprina regulatīvajām iestādēm.

(pārcelts no 40. panta) [...]

Sadales sistēmu operatoru nodalīšana

1. Ja sadales sistēmas operators ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, tas ir neatkarīgs no pārējām darbībām, kas neattiecas uz sadali, vismaz tiktāl, ciktāl tas skar tā juridisko statusu, organizāciju un lēmumu pieņemšanu. Šie noteikumi nerada pienākumu no vertikāli integrētā uzņēmuma nodalīt īpašumtiesības uz sadales sistēmas aktīviem.
2. Papildus 1. punktam, ja sadales sistēmas operators ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, tas ir neatkarīgs no citām ar sadali nesaistītām darbībām tiktāl, ciktāl tas attiecas uz organizāciju un lēmumu pieņemšanu. Lai to panāktu, piemēro vismaz šādus obligātus kritērijus:
 - a) personas, kas atbildīgas par sadales sistēmas operatora pārvaldību, neiesaistās integrētā dabasgāzes uzņēmuma daļās, kas tieši vai netieši ir atbildīgas par gāzu ražošanu, pārvadi, transportēšanu [...] un piegādi ikdienā;
 - b) veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā to personu profesionālās intereses, kas atbildīgas par sadales sistēmas operatora vadību, vienlaikus ļaujot tām rīkoties neatkarīgi;

- c) attiecībā uz aktīviem, kas vajadzīgi tīkla vadīšanai, uzturēšanai vai attīstībai sadales sistēmas operatoram ir efektīvas tiesības pieņemt lēmumus neatkarīgi no integrētā dabasgāzes uzņēmuma. Šo uzdevumu veikšanai sadales sistēmas operatora rīcībā ir vajadzīgie resursi, tostarp cilvēkresursi, tehniskie, fiziskie un finanšu resursi. Tas neliedz veidot attiecīgus koordinācijas mehānismus, lai nodrošinātu to, ka ir aizsargātas mātesuzņēmuma ekonomiskās un vadības uzraudzības tiesības meitasuzņēmumā attiecībā uz ieņēmumiem no aktīviem, ko netieši regulē saskaņā ar 72. panta 7. punktu. Tas jo īpaši ļauj mātesuzņēmumam apstiprināt sadales sistēmas operatora gada finanšu plānus vai līdzvērtīgu instrumentu un noteikt vispārīgus ierobežojumus attiecībā uz meitasuzņēmuma parādsaistībām. Tas neļauj mātesuzņēmumam dot norādes par ikdienas darbību vai atsevišķiem lēmumiem par sadales līniju būvniecību vai modernizāciju, ja tie nepārsniedz apstiprināto finanšu plānu vai līdzvērtīgu instrumentu;
- d) sadales sistēmas operators izstrādā atbilstības programmu, kurā izklāsta pasākumus, ko veic, lai nodrošinātu diskriminējošas rīcības nepieļaušanu, un nodrošina, ka tās ievērošana tiek atbilstīgi kontrolēta. Atbilstības programmā paredz konkrētus darbinieku pienākumus, kas jāveic, lai sasniegtu šo mērķi. Persona vai struktūra, kas atbildīga par atbilstības programmas kontroli, proti, atbilstības amatpersona, iesniedz 70. panta 1. punktā minētajai regulatīvajai iestādei gada ziņojumu par veiktajiem pasākumiem, un šo ziņojumu publicē. Pārvades sistēmas operatora atbilstības amatpersona ir pilnīgi neatkarīga, un tai ir piekļuve visai sadales sistēmas operatora un visu saistīto uzņēmumu informācijai, kas vajadzīga tās uzdevumu veikšanai.

3. Ja sadales sistēmas operators ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvās iestādes vai citas kompetentas struktūras veic sadales sistēmas operatora darbības uzraudzību, lai tas nevarētu ļaunprātīgi izmantot vertikālo integrāciju, kropļojot konkurenci. Jo īpaši vertikāli integrēti sadales sistēmu operatori nedrīkst saziņā un zīmola veidošanā maldināt attiecībā uz vertikāli integrētā uzņēmuma piegādes struktūras atsevišķo identitāti.
4. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot 1., 2. un 3. punktu integrētiem dabasgāzes uzņēmumiem, kas apkalpo mazāk nekā 100 000 pieslēgtu lietotāju.

43. pants

Sadales sistēmu operatoru konfidencialitātes pienākumi

1. Neskarot 68. pantu vai citus tiesiskus pienākumus izpaust informāciju, sadales sistēmas operators ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta tā saimnieciskajā darbībā, un tas neļauj diskriminējošā veidā izpaust informāciju par savu darbību, kas var citiem dot komerciālas priekšrocības.
2. Ja dabasgāzi pārdod vai pērk saistīti uzņēmumi, sadales sistēmu operatori ļaunprātīgi neizmanto komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta no trešām personām, nodrošinot tām piekļuvi sistēmai vai risinot sarunas par tādu piekļuvi.

Slēgtas dabasgāzes sadales sistēmas

1. Dalībvalstis var paredzēt, ka regulatīvās iestādes vai citas kompetentās iestādes kā slēgtu sadales sistēmu klasificē sistēmu, kas dabasgāzi sadala ģeogrāfiski ierobežotās rūpnieciskās, komerciālās vai koplietojuma pakalpojumu vietās un, neskarot 4. punktu, nepiegādā gāzi mājtsaimniecību lietotājiem, ja:
 - a) īpašu tehnisku vai drošības iemeslu dēļ šādas sistēmas izmantotāju darbība vai ražošanas process ir integrēts; vai
 - b) šāda sistēma dabasgāzi sadala galvenokārt sistēmas īpašniekam vai operatoram vai ar tiem saistītiem uzņēmumiem.
2. Dalībvalstis var atļaut regulatīvajām iestādēm noteikt, ka slēgtas dabasgāzes sadales sistēmas operatorus atbrīvo no 27. panta 1. punkta prasības par to, ka tarifi vai to aprēķināšanas metodika pirms to stāšanās spēkā jāapstiprina saskaņā ar 72. pantu.

3. Ja 2. punktā minētais atbrīvojums tiek piešķirts, piemērojamos tarifus vai to aprēķināšanas metodiku saskaņā ar 72. pantu pārskata un apstiprina pēc slēgtās dabasgāzes sadales sistēmas izmantotāja pieprasījuma.
4. Šā panta 2. punktā paredzētos atbrīvojumus var piešķirt arī tad, ja ar slēgto sadales sistēmu vienlaikus apgādā arī nelielu skaitu mājsaimniecību, kurām ir profesionālas vai līdzīgas saiknes ar sadales sistēmas īpašnieku un kuras atrodas teritorijā, ko apgādā šī slēgtā sadales sistēma.
5. Šajā direktīvā slēgtas sadales sistēmas uzskata par sadales sistēmām.

45. pants

Apvienotais operators

Šīs direktīvas [...] 42. panta 1. punkts neliedz darboties apvienotam pārvades, *LNG*, uzglabāšanas un sadales sistēmas operatoram ar nosacījumu, ka attiecīgais operators izpilda 54. panta 1. punkta vai 55. un 56. panta, vai IX nodaļas prasības.

VII nodaļa

Specializētajiem ūdeņraža tīkliem piemērojamie noteikumi

46. pants

Ūdeņraža tīkla, uzglabāšanas un termināļu operatoru uzdevumi

1. Katrs ūdeņraža tīklu, uzglabāšanas vai termināļu operators ir atbildīgs par:
 - a) drošas un uzticamas ūdeņraža transportēšanas un uzglabāšanas sistēmas ekspluatāciju, uzturēšanu un attīstību ekonomiski izdevīgā veidā, pienācīgi ņemot vērā vides aspektus, ciešā sadarbībā ar savienotiem un kaimiņos esošiem ūdeņraža tīklu operatoriem;
 - b) ūdeņraža sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst pamatotām ūdeņraža transportēšanas un uzglabāšanas prasībām;
 - c) pienācīgu līdzekļu nodrošināšanu [...] savu pienākumu izpildīšanai;
 - d) pietiekamas informācijas sniegšanu citu tādu tīklu vai sistēmu operatoriem, kas ir starpsavienotas ar attiecīgo sistēmu, lai nodrošinātu starpsavienotās sistēmas drošu un efektīvu darbību, saskaņotu attīstību un sadarbību;
 - e) **ūdeņraža** sistēmas izmantotāju vai dažu kategoriju infrastruktūras izmantotāju nediskriminēšanu, it īpaši par labu saviem saistītajiem uzņēmumiem; un

- f) tās informācijas nodrošināšanu **ūdeņraža** sistēmas izmantotājiem, kas tiem vajadzīga, lai efektīvi piekļūtu infrastruktūrai;
- g) visu tādu pamatotu pasākumu veikšanu, kas pieejami, lai nepieļautu un līdz minimumam samazinātu ūdeņraža emisijas savā darbībā, un par ūdeņraža noplūdes atklāšanas un remonta apsekojumu regulāru veikšanu visām attiecīgajām sastāvdaļām, par kurām operators ir atbildīgs;
- h) ūdeņraža noplūdes konstatēšanas ziņojuma un vajadzības gadījumā remonta vai aizstāšanas programmas iesniegšanu kompetentajām iestādēm.

2. [...] Ūdeņraža tīkla operatori **cenšas nodrošināt** [...] pietiekamu pārrobežu jaudu, lai integrētu Eiropas ūdeņraža infrastruktūru, izpildot visas ekonomiski pamatotās un tehniski īstenojamās prasības saistībā ar jaudu un ņemot vērā ūdeņraža piegādes drošumu. **Kad dalībvalstu kompetentās iestādes veic sertifikāciju saskaņā ar šīs Direktīvas 65. pantu un [pārstrādātās Gāzes regulas, kas ierosināta COM(2021) 804] 13. pantu, tās var nolemt vienam ūdeņraža tīkla operatoram vai ierobežotam skaitam ūdeņraža tīklu operatoru [...] uzlikt atbildību par pārrobežu jaudas nodrošināšanu.**

3. **Regulatīvā iestāde vai nolemt ūdeņraža tīklu operatoriem uzlikt atbildību [...] par efektīvas ūdeņraža kvalitātes pārvaldības nodrošināšanu savos tīklos saskaņā ar piemērojamajiem ūdeņraža kvalitātes standartiem, ja tas vajadzīgs sistēmas pārvaldībai un ja to apstiprina regulatīvā iestāde [...].**
4. **No 2036. gada 1. janvāra vai no agrākas dienas, ja to paredzējusi [...] regulatīvā iestāde, ūdeņraža tīklu operatori ir atbildīgi par balansēšanu savos tīklos. Noteikumi, ko ūdeņraža tīklu operatori pieņem par ūdeņraža tīkla balansēšanu, tostarp noteikumi par maksas iekasēšanu no viņu tīklu izmantotājiem enerģijas nevienmērīgas piegādes gadījumā, ir objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši.**

Esošie ūdeņraža tīkli

1. Dalībvalstis drīkst **paredzēt, ka regulatīvās iestādes** var [...] piešķirt [...] atkāpi no **viena vai vairāku** turpmāk minēto pantu prasībām: šīs direktīvas 31., 62., 63., [...] 64. un 65. panta un [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] 804] 6. un 47. panta prasībām ūdeņraža tīkliem, kuri [spēkā stāšanās datums] piederēja vertikāli integrētam uzņēmumam. Atkāpes tvērums attiecas tikai uz [spēkā stāšanās datums] izmantojamo tīkla jaudu.
2. Atkāpe [...] zaudē spēku:
 - a) ja vertikāli integrēts uzņēmums iesniedz regulatīvajai iestādei pieprasījumu izbeigt atkāpes piemērošanu un ja regulatīvā iestāde apstiprina šādu pieprasījumu;
 - b) ja ūdeņraža tīkls, uz kuru attiecas atkāpe, tiek pieslēgts citam ūdeņraža tīklam;

- c) ja tiek paplašināts ūdeņraža tīkls, uz kuru attiecas atkāpe, vai palielināta tā jauda **par vairāk nekā [5 %] garuma vai jaudas ziņā salīdzinājumā ar [šīs direktīvas spēkā stāšanās dienu]; [...]; vai**
- d) [...]ja regulatīvā iestāde, pieņemdamā lēmumu, secina, ka atkāpes turpmāka piemērošana varētu kavēt konkurenci vai negatīvi ietekmēt ūdeņraža infrastruktūras sekmīgu ieviešanu vai ūdeņraža tirgus attīstību minētajā dalībvalstī vai Savienībā.

3. Regulatīvās iestādes var pieprasīt esošo ūdeņraža tīklu operatoriem sniegt tiem visu informāciju, kas nepieciešama to uzdevumu izpildei.

Ģeogrāfiski ierobežoti ūdeņraža tīkli

1. Dalībvalstis var paredzēt, ka regulatīvās iestādes [...] piešķir atkāpi no 62. **un 65.** panta ūdeņraža tīkliem, ar kuriem ūdeņradi transportē [...] uz ierobežotu skaitu izejas punktu ģeogrāfiski ierobežotā [...] zonā. **Atkāpes darbības laikā šāds tīkls atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem.**
 - i. Tas neietver ūdeņraža starpsavienotājus. [...]
 - ii. Tam nav tiešu savienojumu ar ūdeņraža [...] krātuvēm vai ūdeņraža termināļiem, ja vien šādas krātuves vai termināļi arī nav pieslēgti ūdeņraža tīklam, uz kuru neattiecas atkāpe saskaņā ar šo pantu vai 47. pantu.
 - iii. [...]
 - iv. [...] Tā galvenais mērķis ir piegādāt ūdeņradi patērētājiem, kas ir tieši pieslēgti šim tīklam.

2. Valsts regulatīvā iestāde pieņem lēmumu atcelt atkāpi, kas noteikta, ievērojot 1. punktu, ja tā secina, ka atkāpes turpmāka piemērošana varētu kavēt konkurenci vai negatīvi ietekmēt sekmīgu ūdeņraža infrastruktūras ieviešanu vai ūdeņraža tirgus attīstību minētajā dalībvalstī vai Savienībā, vai ja vairs netiek izpildīts kāds no 1. punktā minētajiem nosacījumiem.

[...]

[...]

Ūdeņraža starpsavienotāji ar trešām valstīm

1. **Savienība attiecībā uz katru ūdeņraža starpsavienotāju starp dalībvalstīm un trešām valstīm, pirms tiek sākta tā ekspluatācija, ar savienoto trešo valsti vai trešām valstīm noslēdz starptautisku nolīgumu saskaņā ar LESD 218. pantu, kurā nosaka attiecīgā ūdeņraža starpsavienotāja ekspluatācijas noteikumus, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību un saskaņotību ar ūdeņraža tīkliem piemērojamajiem noteikumiem, kas izklāstīti šajā direktīvā un [Gāzes regulas pārstrādātajā redakciju, kas ierosināta ar COM(2021) 804 final]. Starptautisku nolīgumu neuzskata par vajadzīgu, ja dalībvalsts, kura ir savienota vai kuru ir paredzēts savienot ar ūdeņraža starpsavienotāju, risina sarunas un noslēdz starpvaldību nolīgumu ar attiecīgo savienoto trešo valsti ar savienoto trešo valsti vai trešām valstīm saskaņā ar 82. pantu, kurā nosaka attiecīgā ūdeņraža starpsavienotāja ekspluatācijas noteikumus, lai nodrošinātu atbilstību un saskaņotību ar ūdeņraža tīkliem piemērojamajiem noteikumiem, kas izklāstīti šajā direktīvā un [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta ar COM(2021) 804 final].**

[...]

2. Šā panta 1. punkts neskar 79. pantu un Savienības un tās dalībvalstu kompetenču sadalījumu.

[...]

3. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. pantā minēto noteikumu izpildē tiek ņemta vērā to iedarbīga piemērošana Savienības teritorijā un minētā starpsavienotāja integrētais raksturs.

[...]

Konfidencialitāte ūdeņraža tīklu, ūdeņraža krātuvju un ūdeņraža termināļu operatoriem

1. Neskarot juridisko pienākumu izpaust informāciju, katrs ūdeņraža tīkla, ūdeņraža krātuves vai ūdeņraža termināļa operators un katrs ūdeņraža tīkla īpašnieks, ievēro konfidencialitāti attiecībā uz sensitīvu komercinformāciju, kas iegūta to darbības gaitā, un neļauj diskriminējošā veidā izpaust tādu informāciju par savu darbību, kas var citiem dot komerciālas priekšrocības. Jo īpaši, ja ūdeņraža tīkla, ūdeņraža krātuves vai ūdeņraža termināļa operators vai ūdeņraža tīkla īpašnieks ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, tas neizpauž nekādu sensitīvu komercinformāciju pārējām uzņēmuma daļām, **kas nav pārvades vai sadales sistēmu operatori vai ūdeņraža tīklu operatori**, ja vien tas nav nepieciešams uzņēmējdarbības darījuma veikšanai.

2. Ja dabasgāzi pārdod vai pērk saistīti uzņēmumi, ūdeņraža tīkla, ūdeņraža krātuves vai ūdeņraža termināļa operators ļaunprātīgi neizmanto no trešām personām iegūtu sensitīvu komercinformāciju saistībā ar piekļuves nodrošināšanu sistēmai vai risinot sarunas par piekļuvi sistēmai.
3. Informāciju, kas vajadzīga efektīvai konkurencei un efektīvai tirgus darbībai, dara publiski pieejamu. Šis pienākums neattiecas uz aizsargājamu komerciāli jutīgu informāciju.

VIII nodaļa

Integrēta tīkla plānošana

51. pants

Dabasgāzes tīklu attīstība un pilnvaras pieņemt lēmumus par ieguldījumiem

1. Vismaz reizi divos gados visi pārvades sistēmu operatori pēc apspriešanās ar visām ieinteresētajām personām iesniedz attiecīgajai regulatīvajai iestādei tīkla attīstības desmit gadu plānu, kura pamatā ir pašreizējais un plānotais piedāvājums un pieprasījums. Katrai dalībvalstij ir vismaz viens vienots tīkla attīstības plāns. Infrastruktūras operatoriem, tostarp LNG termināļu operatoriem, uzglabāšanas operatoriem, sadales sistēmu operatoriem, kā arī ūdeņraža, centralizētās siltumapgādes infrastruktūras un elektroenerģijas operatoriem ir jāsniedz pārvades sistēmu operatoriem visa attiecīgā informācija, kas vajadzīga vienotā plāna izstrādei, un jāapmainās ar šādu informāciju. Minētajā tīkla attīstības plānā ietver efektīvus pasākumus, lai garantētu dabasgāzes sistēmas piemērotību un piegādes drošumu, jo īpaši atbilstību infrastruktūras standartiem saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1938. Tīkla attīstības desmit gadu plānu publicē un dara pieejamu tīmekļa vietnē.

2. Tīkla attīstības desmit gadu plāns jo īpaši:

- a) ietver **izsmelšu un sīku informāciju par** galveno infrastruktūru, kas jāizveido vai jāatjaunina nākamajos desmit gados, **ņemot vērā jebkādu infrastruktūru, kas vajadzīga, lai savienotu atjaunīgo un mazoglekļa gāzu iekārtas, un ietverot infrastruktūru, ko attīsta, [...] lai nodrošinātu reversu plūsmu uz pārvades tīklu;**
- b) ietver visus ieguldījumus, par kuriem jau pieņemts lēmums, un nosaka jaunus ieguldījumus, kas jāveic nākamajos trīs gados;
- c) ietver **izsmelšu un sīku** informāciju par infrastruktūru, kas var tikt izņemta vai tiks izņemta no ekspluatācijas; [...]
- d) paredz grafikus visiem ieguldījumu un izņemšanas no ekspluatācijas projektiem;
- e) balstās uz kopīgu scenāriju sistēmu, ko izstrādā vismaz **dabasgāzes** un elektroenerģijas attiecīgie infrastruktūras operatori, tostarp attiecīgie sadales sistēmu operatori. **Šādu scenāriju pamatā ir pamatoti pieņēmumi attiecībā uz to, kā attīstīsies ražošana, piegāde, patēriņš un apmaiņa ar citām valstīm;**

- f) atbilst kopīgo un valstu riska novērtējumu rezultātiem saskaņā ar Regulas 2017/1938 7. pantu;
 - g) atbilst integrētajam nacionālajam enerģētikas un klimata plānam un tā atjauninājumiem un integrētajiem nacionālajiem enerģētikas klimata ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999, un atbalsta Regulas (ES) 2021/1119 2. panta 1. punktā nosprausto klimatneitralitātes mērķi.
3. Izstrādājot tīkla attīstības desmit gadu plānu, pārvades sistēmas operators pilnībā ņem vērā alternatīvu potenciālu sistēmas paplašināšanai, piemēram, pieprasījuma reakciju, kā arī paredzamo patēriņu pēc principa "energoefektivitāte pirmajā vietā" piemērošanas **un saskaņā ar pieprasījuma samazināšanas mērķiem**, tirdzniecību ar citām valstīm un Savienības tīkla attīstības plānu. **Saistībā ar energosistēmas integrāciju [...]** pārvades sistēmas operators izvērtē, kā, ja iespējams, risināt vajadzību elektroenerģijas un gāzes sistēmās, tostarp informāciju par enerģijas uzkrāšanas un elektrogāzes līdzekļu optimālu atrašanās vietu un izmēriem.

4. Regulatīvā iestāde atklāti un pārredzami apspriežas ar visiem pašreizējiem vai iespējamajiem tīkla izmantotājiem par tīkla attīstības desmit gadu plānu. Personas un uzņēmumus, kas vēlas būt potenciālie tīkla izmantotāji, var lūgt pamatot šādas prasības. Regulatīvā iestāde publicē apspriešanās procesā gūtos rezultātus, jo īpaši attiecībā uz iespējamajām ieguldījumu vajadzībām.
5. Regulatīvā iestāde pārbauda, vai tīkla attīstības desmit gadu plāns attiecas uz visām ieguldījumu vajadzībām, kas identificētas apspriešanās procesā, un vai tas atbilst jaunākajai Savienības mēroga simulācijai par traucējumu scenārijiem, ko saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 7. pantu veic *ENTSO-G*, reģionālajiem un valstu riska novērtējumiem un nesaistošajiem Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāniem (Savienības tīkla attīstības plāni), kā minēts Regulas (ES) 2019/943 30. panta 1. punkta b) apakšpunktā, **[pārstrādātās Gāzes regulas, kas ierosināta ar COM(2021) 804] 29. pantā un [pārstrādātās Gāzes regulas, kas ierosināta ar COM(2021) 804] 43. pantā.** Ja rodas šaubas par atbilstību Savienības tīkla attīstības plānam, regulatīvā iestāde apspriežas ar *ACER*. Regulatīvā iestāde var lūgt pārvades sistēmas operatoru grozīt viņa tīkla attīstības desmit gadu plānu.

Kompetentās nacionālās iestādes pārbauda tīkla attīstības desmit gadu plāna atbilstību **Regulas (ES) 2021/1119 2. panta 1. punktā nospraustajam klimatneitralitātes mērķim**, nacionālajam enerģētikas un klimata plānam un tā atjauninājumiem, kā arī integrētajiem nacionālajiem enerģētikas klimata ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999, **un neatbilstības gadījumā var regulatīvajai iestādei sniegt pamatotu atzinumu, kurā izklāstīta neatbilstība un kas pienācīgi jāņem vērā.**

6. Regulatīvā iestāde uzrauga un izvērtē tīkla attīstības desmit gadu plāna īstenošanu.
7. Ja tādu iemeslu dēļ, kas nav sevišķi svarīgi un kas ir ārpus tā kontroles, neatkarīgs sistēmas operators vai neatkarīgs pārvades operators neveic ieguldījumus, kas atbilstīgi tīkla attīstības desmit gadu plānam bija jāveic tuvākajos trīs gados, dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajai iestādei ir jāveic vismaz viens no turpmāk norādītajiem pasākumiem, lai nodrošinātu, ka attiecīgie ieguldījumi tiek veikti, ja šie ieguldījumi, pamatojoties uz jaunāko tīkla attīstības desmit gadu plānu, joprojām ir nozīmīgi:

- a) jāliek pārvades sistēmas operatoram veikt attiecīgos ieguldījumus;
- b) jārīko konkurss, kas attiecīgā ieguldījuma gadījumā būtu atvērts visiem ieguldītājiem;
- c) jāliek pārvades sistēmas operatoram pieņemt kapitāla palielinājumu, lai finansētu vajadzīgos ieguldījumus, un jāļauj neatkarīgiem ieguldītājiem piedalīties kapitāla veidošanā.

Ja regulatīvā iestāde ir izmantojusi šā punkta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzētās pilnvaras, tā var likt pārvades sistēmas operatoram piekrist vienam vai vairākiem no turpmāk norādītajiem:

- a) trešās personas nodrošinātam finansējumam;
- b) trešās personas veiktiem būvdarbiem;
- c) pašam veikt attiecīgo jauno aktīvu būvniecību;
- d) pašam ekspluatēt attiecīgos jaunus aktīvus.

Pārvades sistēmas operators sniedz ieguldītājiem visu ieguldījuma veikšanai vajadzīgo informāciju, un tas saista jaunus aktīvus ar pārvades sistēmu un cenšas veicināt ieguldījumu projekta īstenošanu.

Attiecīgos finanšu pasākumus apstiprina regulatīvā iestāde.

8. Ja regulatīvā iestāde ir izmantojusi 7. punktā paredzētās pilnvaras, attiecīgie tarifu noteikumi attiecas uz izmaksām, kas saistītas ar attiecīgajiem ieguldījumiem.

Ziņošana par ūdeņraža tīkla attīstību

1. Ūdeņraža tīklu operatori [...] **reizi divos gados** [...] regulatīvajai iestādei, iesniedz pārskatu par tā ūdeņraža tīkla infrastruktūru, ko tie plāno attīstīt. **Pirmo pārskatu iesniedz sešos mēnešos pēc ūdeņraža tīkla operatora [...] sertifikācijas, ievērojot šīs direktīvas 65. pantu un [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021)[...] 804] 13. pantu, vai 12 mēnešu laikā pēc [...] atkāpes saņemšanas, ievērojot 47. vai 48. pantu, atkarībā no tā, kurš termiņš ir agrāks. Šīs direktīvas spēkā stāšanās laikā pastāvošo ūdeņraža tīklu operatori pirmo pārskatu iesniedz sešos mēnešos pēc tam, kas stājas spēkā šī direktīva. Minētais pārskats jo īpaši:**
 - a) ietver informāciju par jaudas vajadzībām gan apjoma, gan ilguma ziņā, par ko vienojušies **ūdeņraža tīkla lietotāji un ūdeņraža tīkla operatori, kā arī par vietām, kur atrodas potenciāli nākotnes [...] ūdeņraža tīklu un ūdeņraža piegādes tiešie lietotāji, kurus ir grūti dekarbonizēt;**

- b) ietver informāciju par to, cik lielā mērā pārprofilēti dabasgāzes cauruļvadi tiks izmantoti ūdeņraža transportēšanai;
- c) atbilst integrētajam nacionālajam enerģētikas un klimata plānam un tā atjauninājumiem un integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999, un atbalsta Regulas (ES) 2021/1119 2. panta 1. punktā nosprausto klimatneitralitātes mērķi;
- d) **ietver informāciju, ar kuru, ievērojot 2. punktu, ir notikusi apmaiņa ar ūdeņraža tīklu operatoriem kaimiņos esošajās dalībvalstīs.**

2. Ūdeņraža krātuvju un **ūdeņraža** termināļu operatori sniedz vai apmainās ar ūdeņraža tīklu operatoriem ar visu attiecīgo informāciju, kas vajadzīga pārskata sagatavošanai. **Ūdeņraža tīklu operatori ar citiem ūdeņraža tīklu operatoriem, tostarp ar ūdeņraža tīklu operatoriem kaimiņos esošajās dalībvalstīs [...], apmainās ar visu attiecīgo informāciju, kas vajadzīga pārskata sagatavošanai.**

3. Regulatīvā iestāde pārbauda pārskatu **un sniedz ieteikumus grozījumiem ūdeņraža tīkla operatora pārskatā** [...]. Šajā pārbaudē tā ņem vērā ūdeņraža tīkla vispārējo energoekonomisko nepieciešamību, kā arī kopīgo scenāriju sistēmu, kas izstrādāta saskaņā ar 51. panta 2. punkta e) apakšpunktu. **Regulatīvā iestāde var neizskatīt pārskatus, ko iesniedz saistībā ar ūdeņraža tīkliem, kuri izmanto 47. vai 48. pantā paredzēto atkāpi, un nesniegt ieteikumus grozījumiem.**
4. Apstiprinot īpašās maksas [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**] 4. panta nozīmē, regulatīvā iestāde ņem vērā pārskata pārbaudi.
5. Ūdeņraža tīkla operatori [...] **reizi divos gados** publicē kopīgu ziņojumu par ūdeņraža sistēmas attīstību, pamatojoties uz regulatīvajai iestādei iesniegto pārskatu. Tās ņem vērā [...] 3. punktā minēto pārvaldes iestādes veikto pārbaudi **un ieteikumus**. **Regulatīvā iestāde var sniegt atzinumu par ziņojumu.**

- 5.a** Līdz 2035. gada 31. janvārim, neskarot regulatīvās iestādes pilnvaras uzraudzīt noteikumus par piekļuvi tīklam, dalībvalstis var citai kompetentajai iestādei uzticēt pienākumu izskatīt pārskatu un sniegt ieteikumus grozījumiem ūdeņraža tīkla operatora pārskatā, lai nodrošinātu atbilstību integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem un to atjauninājumiem. [...]
- 6.** Ja dalībvalstis piemēro sistēmu regulētai trešo pušu piekļuvei ūdeņraža tīkliem saskaņā ar **31. panta 1. punktu**, dalībvalstis ūdeņraža tīkla operatoriem [...] piemēro prasības saskaņā ar 51. pantu, izņemot prasības, kas saistītas ar Regulu (ES) 2017/1938. Šādā gadījumā regulatīvā iestāde izskata arī to, vai ūdeņraža tīklu operatoru iesniegtais tīkla attīstības desmit gadu plāns atbilst Savienības ūdeņraža tīkla attīstības desmit gadu plānam, kas paredzēts [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas] **43. pantā**.
- 7.** Dalībvalstis var nolemt no [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena] ūdeņraža tīklu operatoriem šā panta vietā piemērot prasības, kas izklāstītas [...] **51. pantā**.

Ūdeņraža pārrobežu infrastruktūras finansēšana

1. **Ja dalībvalstis piemēro sistēmu regulētai trešo pušu piekļuvei ūdeņraža tīkliem saskaņā ar 31. panta 1. punktu un ja ūdeņraža starpsavienotāja projekts [...] nav kopīgu interešu projekts, kā minēts [Regulas xxx, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes II nodaļā un I pielikuma 3. punktā], blakusesošo un ietekmēto ūdeņraža tīklu operatori sedz projekta izmaksas un var tās iekļaut savās attiecīgajās tarifu sistēmās. Ja tie konstatē būtisku ieguvumu un izmaksu atšķirību, tie var [...] izstrādāt projekta plānu, tostarp pieprasījumu izmaksu pārrobežu sadalei, un kopīgi iesniegt to attiecīgajām regulatīvajām iestādēm kopīga apstiprinājuma saņemšanai.**

2. **Ja ūdeņraža tīklu operatori iesniedz šā panta 1. punktā minēto projekta plānu [...], tiek ievēroti šādi principi:**

- a) Projekta plānam un izmaksu pārrobežu sadales pieprasījumam pievieno konkrētu projekta izmaksu un ieguvumu analīzi, ņemot vērā ieguvumus ārpus attiecīgo dalībvalstu robežām, un uzņēmējdarbības plānu, kurā novērtēta projekta finansiālā dzīvotspēja, kas ietver finansēšanas risinājumu un norādi, vai iesaistītie ūdeņraža tīklu operatori piekrīt pamatotam priekšlikumam par izmaksu pārrobežu sadali.
- b) Attiecīgās regulatīvās iestādes pēc apspriešanās ar ūdeņraža tīkla operatoriem **var** [...]pieņemt koordinētus lēmumus par to, kā sadalāmas ieguldījumu izmaksas, kas katram tīkla operatoram jāsedz saistībā ar projektu.
- c) Ja attiecīgās regulatīvās iestādes nespēj panākt [...] vienošanos par pieprasījumu, **tās var nolemt lietu kopīgi nodot ACER. ACER** pieņem lēmumu, ievērojot Regulas (ES) 2019/942 6. panta 10. punktā noteikto procedūru.

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

IX nodaļa

Pārvades sistēmu operatoru nodalīšana

1. IEDAĻA

ĪPAŠUMTIESĪBU NODALĪŠANA

54. pants

Pārvades sistēmu un pārvades sistēmu operatoru nodalīšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka:
 - a) visi uzņēmumi, kam pieder pārvades sistēma, darbojas kā pārvades sistēmas operatori;
 - b) viena un tā pati persona vai personas nevar:
 - i) tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, un tieši vai netieši kontrolēt kādu pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu vai izmantot tiesības šajos uzņēmumos; vai
 - ii) tieši vai netieši kontrolēt pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu un tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, vai izmantot tiesības šādā uzņēmumā;

- c) viena un tā pati persona vai personas nevar iecelt Uzraudzības padomes, Administratīvās valdes vai tādu struktūru locekļus, kas juridiski pārstāv uzņēmumu, pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu, nedz arī tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, vai izmantot tiesības šādā uzņēmumā;
- d) viena un tā pati persona nav tiesīga kļūt par Uzraudzības padomes, Administratīvās valdes vai to struktūru locekli, kas juridiski pārstāv uzņēmumu, ne uzņēmumā, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, ne pārvades sistēmas operatorā vai pārvades sistēmā.

2. Šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētās tiesības attiecas jo īpaši uz:

- a) iespējām izmantot balsstiesības;
- b) tiesībām iecelt Uzraudzības padomes, Administratīvās valdes vai to struktūru locekļus, kas juridiski pārstāv uzņēmumu; vai
- c) kontrolpaketes turēšanu.

3. Šā panta 1. punkta b) apakšpunktā termins "uzņēmums, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām" jāsaprot kā tāds, kas ietver "uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām" nozīmē, kas paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2019/944 ²⁶, un termini "pārvades sistēmas operators" un "pārvades sistēma" jāsaprot kā tādi, kas ietver "pārvades sistēmas operatoru" un "pārvades sistēmu" minētās direktīvas nozīmē.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

[...] [...]

5. Šā panta 1. punktā noteikto prasību uzskata par izpildītu, ja divi vai vairāk uzņēmumi, kam pieder pārvades sistēmas, ir nodibinājuši kopuzņēmumu, kas attiecīgajās pārvades sistēmās divās vai vairāk dalībvalstīs darbojas kā pārvades sistēmas operators. Cits uzņēmums kopuzņēmumā drīkst iesaistīties vienīgi tad, ja atbilstīgi 55. pantam tas ir apstiprināts par neatkarīgu sistēmas operatoru vai par neatkarīgu pārvades operatoru 3. iedaļas vajadzībām.
6. Ja 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā minētā persona ir dalībvalsts vai cita publiska struktūra, tad divas atsevišķas publiskas struktūras, kas kontrolē pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu, no vienas puses, un uzņēmumu, kas veic ražošanas vai piegādes funkcijas, no otras puses, šā panta īstenošanas nolūkā neuzskata par vienu un to pašu personu vai personām.

7. Dalībvalstis nodrošina, ka ne 36. pantā minēto komerciāli jutīgo informāciju, ko ieguvis pārvades sistēmas operators, kurš ir bijis daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, ne šāda pārvades sistēmas operatora darbiniekus nenodod tāda uzņēmuma rīcībā, kas veic kādu no ražošanas un piegādes funkcijām.
8. Ja 2009. gada 3. septembrī pārvades sistēma piederēja vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalsts var nolemt nepiemērot 1. punktu. Attiecībā uz pārvades sistēmas, kura savieno dalībvalsti ar trešo valsti, daļu starp minētās dalībvalsts robežu un pirmo savienojuma punktu ar minētās dalībvalsts tīklu – ja 2019. gada 23. maijā pārvades sistēma pieder vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot 1. punktu.

Šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts vai nu:

- a) norīko neatkarīgu sistēmas operatoru atbilstīgi 55. pantam; vai arī
- b) ievēro 3. iedaļas noteikumus.

9. Ja 2009. gada 3. septembrī pārvades sistēma piederēja vertikāli integrētam uzņēmumam un ir ieviesti pasākumi, kas garantē lielāku pārvades sistēmas operatora neatkarību nekā 3. iedaļas noteikumi, dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot šā panta šā panta 1. punktu.

Attiecībā uz pārvades sistēmas, kas savieno dalībvalsti ar trešo valsti, daļu starp minētās dalībvalsts robežu un pirmo savienojuma punktu ar minētās dalībvalsts tīklu, ja 2019. gada 23. maijā pārvades sistēma pieder vertikāli integrētam uzņēmumam un ir ieviesti pasākumi, kas garantē lielāku pārvades sistēmas operatora neatkarību nekā 3. iedaļas noteikumi, dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot šā panta 1. punktu.

10. Pirms uzņēmumu apstiprina un norīko par pārvades sistēmas operatoru saskaņā ar šā panta 9. punktu, to sertificē saskaņā ar procedūrām, kuras noteiktas šīs direktīvas 65. panta 4., 5. un 6. punktā un **Regulas COM(2021) 804 final [atsauce uz pārstrādāto regulu]** 1 3. pantā. [...] Pēc tam Komisija pārbauda, vai veiktie pasākumi viennozīmīgi garantē efektīvāku pārvades sistēmas operatoru neatkarību nekā 3. iedaļa.
11. Vertikāli integrētiem uzņēmumiem, kam pieder pārvades sistēmas, nekādā gadījumā nav liegts veikt pasākumus, lai panāktu atbilstību 1. punktam.
12. Uzņēmumiem, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, nekādā gadījumā nedrīkst būt iespēja tieši vai netieši iegūt kontroli vai izmantot jebkādas tiesības attiecībā uz nodalītiem pārvades sistēmu operatoriem dalībvalstīs, kuras piemēro 1. punktu.

2. IEDAĻA

NEATKARĪGI SISTĒMU OPERATORI

55. pants

Neatkarīgi sistēmu operatori

1. Ja 2009. gada 3. septembrī pārvades sistēma piederēja vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot [...] **54.** panta 1. punktu un pēc pārvades sistēmas īpašnieka priekšlikuma norīkot neatkarīgu sistēmas operatoru.

Attiecībā uz pārvades sistēmas, kas savieno dalībvalsti ar trešo valsti, daļu starp minētās dalībvalsts robežu un pirmo savienojuma punktu ar minētās dalībvalsts tīklu, ja pārvades sistēma 2019. gada 23. maijā piederēja vertikāli integrētam uzņēmumam, minētā dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot **54.** panta 1. punktu un pēc pārvades sistēmas īpašnieka priekšlikuma norīkot neatkarīgu sistēmas operatoru.

Neatkarīga sistēmas operatora norīkošanu apstiprina Komisija.

2. Dalībvalstis var apstiprināt un norīkot neatkarīgu sistēmas operatoru vienīgi tad, ja:
- a) potenciālais operators ir apliecinājis savu atbilstību 54. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunkta prasībām;
 - b) potenciālais operators ir apliecinājis, ka tā rīcībā ir cilvēkresursi, tehniskie, fiziskie un finanšu resursi, kas vajadzīgi 35. pantā paredzēto uzdevumu veikšanai;
 - c) potenciālais operators ir apņēmis ievērot regulatīvās iestādes pārraudzīto tīkla attīstības desmit gadu plānu;
 - d) pārvades sistēmas īpašnieks ir apliecinājis spēju ievērot saistības, kas izriet no 5. punkta. Lai to apliecinātu, viņš iesniedz projektus visiem līgumiem, ko šis potenciālais uzņēmums slēgs ar citām attiecīgām struktūrām;
 - e) potenciālais operators ir apliecinājis spēju izpildīt [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta ar COM(2021) [...] 804,] paredzētās saistības, tostarp īstenot pārvades sistēmu operatoru sadarbību Eiropas un reģionālā līmenī.
3. Uzņēmumus, ko regulatīvā iestāde sertificējusi kā atbilstīgus 66. panta un šā panta 2. punkta prasībām, dalībvalstis apstiprina un norīko par neatkarīgiem pārvades sistēmu operatoriem. Piemēro sertifikācijas procedūru, kas paredzēta vai nu šīs direktīvas 65. pantā un Regulas (EK) Nr. 715/2009 3. pantā, vai arī šīs direktīvas 66. pantā.

4. Neatkarīgo sistēmas operatoru uzdevums ir piešķirt un pārvaldīt trešo personu piekļuvi, tostarp iekasēt piekļuves maksu un pārslodzes maksu, vadīt, uzturēt un uzlabot pārvades sistēmu un ar ieguldījumu plānošanu panākt, lai sistēma ilgtermiņā atbilstu pamatotam pieprasījumam. Attīstot pārvades sistēmu, neatkarīgais sistēmas operators ir atbildīgs par jaunu infrastruktūras objektu plānošanu (tostarp apstiprināšanas procedūru), būvniecību un nodošanu ekspluatācijā. Šajā nolūkā neatkarīgais sistēmas operators darbojas kā pārvades sistēmas operators atbilstīgi šai sadaļai. Pārvades sistēmas īpašnieks nav atbildīgs ne par trešo personu piekļuves piešķiršanu un pārvaldību, ne par ieguldījumu plānošanu.
5. Ja ir norīkots neatkarīgs sistēmas operators, pārvades sistēmas īpašnieks:
- a) pienācīgi sadarbojas ar neatkarīgo sistēmas operatoru un palīdz tam veikt pienākumus, tostarp sniedzot visu attiecīgo informāciju;
 - b) finansē ieguldījumus, par kuriem nolemj neatkarīgais sistēmas operators un kurus apstiprina regulatīvā iestāde, vai piekrīt, ka to finansē cita ieinteresētā persona, arī neatkarīgais sistēmas operators; attiecīgos finanšu līgumus apstiprina regulatīvā iestāde; pirms šādas apstiprināšanas regulatīvā iestāde apspriežas ar pārvades sistēmas īpašnieku un citām ieinteresētajām personām;

- c) nodrošina segumu saistībām, kas attiecas uz tīkla aktīviem, izņemot to saistību daļu, kas ir saistīta ar neatkarīgā sistēmas operatora uzdevumiem;
- d) nodrošina garantijas, kas ir vajadzīgas finansējuma piesaistei tīkla paplašināšanai, izņemot ieguldījumus, attiecībā uz kuriem saskaņā ar b) apakšpunktu pārvades sistēmas īpašnieks ir piekritis, ka finansējumu nodrošina cita ieinteresētā persona, arī neatkarīgais sistēmas operators.

6. Attiecīgajai valsts konkurences iestādei piešķir visas vajadzīgās pilnvaras, lai ciešā sadarbībā ar regulatīvo iestādi varētu efektīvi uzraudzīt, kā pārvades sistēmas īpašnieks pilda 5. punktā paredzētās saistības.

Pārvades sistēmu īpašnieku, ūdeņraža tīklu īpašnieku, uzglabāšanas sistēmu un ūdeņraža krātuvju operatoru nodalīšana

Pārvades sistēmu un ūdeņraža tīklu īpašnieki, ja ir norīkots neatkarīgs sistēmas operators vai neatkarīgs ūdeņraža tīkla **operators**, un uzglabāšanas sistēmu operatori vai ūdeņraža krātuvju operatori, kas ir daļa no vertikāli integrētiem uzņēmumiem, vismaz juridiskās formas, organizācijas un lēmumu pieņemšanas aspektā ir neatkarīgs no citām darbībām, kas nav saistītas ar gāzu pārvadi, sadali, transportēšanu un uzglabāšanu.

Šis pants attiecas tikai uz tādām dabasgāzes krātuvēm, kas ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīgas, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai lietotāju apgādes vajadzībām atbilstoši 29. pantam.

Lai nodrošinātu **pirmajā daļā** [...] minēto pārvades sistēmas vai ūdeņraža tīkla īpašnieka un uzglabāšanas sistēmas vai ūdeņraža krātuves operatora neatkarību, piemēro vismaz šādus obligātus kritērijus:

- a) personas, kas atbildīgas par pārvades sistēmas vai ūdeņraža tīkla īpašnieka un uzglabāšanas sistēmas vai ūdeņraža krātuves operatora pārvaldību, neiesaistās integrētā dabasgāzes uzņēmuma struktūrās, kas tieši vai netieši ir ikdienā atbildīgas par gāzu ražošanu un piegādi;
- b) veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā to personu profesionālās intereses, kuras atbildīgas par pārvades sistēmas vai ūdeņraža tīkla īpašnieka un uzglabāšanas sistēmas vai ūdeņraža krātuves operatora pārvaldību, vienlaikus ļaujot tām rīkoties neatkarīgi;
- c) uzglabāšanas sistēmas vai ūdeņraža krātuves operatoram ir reālas tiesības pieņemt lēmumus par aktīviem, kas vajadzīgi uzglabāšanas objektu vadīšanai, uzturēšanai vai attīstīšanai – neatkarīgi no integrētā dabasgāzes uzņēmuma; tas neliedz veidot attiecīgus koordinācijas mehānismus, lai nodrošinātu to, ka ir aizsargātas mātesuzņēmuma ekonomiskās un vadības uzraudzības tiesības meitasuzņēmumā attiecībā uz ieņēmumiem no aktīviem, ko netieši regulē saskaņā ar 72. panta 7. punktu; tas jo īpaši ļauj mātesuzņēmumam apstiprināt uzglabāšanas sistēmas vai ūdeņraža krātuves operatora gada finanšu plānu vai līdzvērtīgu instrumentu un noteikt vispārējus meitasuzņēmuma parādsaistību ierobežojumus; tas neļauj mātesuzņēmumam dot norādes par ikdienas darbību vai atsevišķiem lēmumiem par krātuvju būvniecību vai modernizāciju, ja tie nepārsniedz apstiprināto finanšu plānu vai līdzvērtīgu instrumentu;

- d) pārvades sistēmas vai ūdeņraža tīkla īpašnieks un uzglabāšanas sistēmas vai ūdeņraža krātuves operators izstrādā atbilstības programmu, kurā izklāsta pasākumus, kas veikti, lai nodrošinātu diskriminējošas rīcības nepieļaušanu, un nodrošina, ka tās ievērošana tiek atbilstīgi kontrolēta; tajā paredz arī konkrētus darbinieku pienākumus, kas jāveic šo mērķu sasniegšanai; par atbilstības programmas kontroli atbildīgā persona vai struktūra iesniedz regulatīvajai iestādei gada ziņojumu par veiktajiem pasākumiem, un šo ziņojumu publicē.

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 83. pantu, lai papildinātu [...] šo direktīvu nolūkā noteikt pamatnostādnes, lai nodrošinātu, ka pārvades sistēmas vai ūdeņraža tīkla īpašnieks un uzglabāšanas sistēmas vai ūdeņraža krātuves operators pilnībā ievēro šā panta 2. punktu.

3. IEDAĻA

NEATKARĪGI PĀRVADES OPERATORI

57. pants

Aktīvi, iekārtas, darbinieki un identitāte

1. Pārvades sistēmu operatoru rīcībā ir vajadzīgie cilvēkresursi, tehniskie, fiziskie un finanšu resursi, lai tie varētu pildīt šajā direktīvā noteiktos pienākumus un veikt gāzes pārvades darbības, jo īpaši:
 - a) gāzes pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi, tostarp pārvades sistēma, pieder pārvades sistēmas operatoram;
 - b) gāzes pārvades darbības veikšanai, tostarp korporatīvo uzdevumu veikšanai, vajadzīgais personāls ir pārvades sistēmas operatora darbinieki;
 - c) aizliegta darbinieku nomāšana un pakalpojumu sniegšana vertikāli integrētiem uzņēmumiem vai no tiem. Pārvades sistēmas operators tomēr var sniegt pakalpojumus vertikāli integrētam uzņēmumam tiktāl, ciktāl:
 - i) minēto pakalpojumu sniegšana nediskriminē sistēmas izmantotājus, ir pieejama visiem sistēmas izmantotājiem ar vienādiem noteikumiem un nosacījumiem un neierobežo, nekropļo un nekavē konkurenci ražošanas vai piegādes jomā;
 - ii) šo pakalpojumu sniegšanas noteikumus un nosacījumus apstiprina regulatīvā iestāde;

- d) neskarot saskaņā ar 60. pantu pieņemtos uzraudzības struktūras lēmumus, vertikāli integrētais uzņēmums pēc pārvades sistēmas operatora atbilstīga pieprasījuma savlaicīgi dara pārvades sistēmas operatoram pieejamus atbilstīgus finanšu resursus turpmākiem ieguldījumu projektiem vai pašreizējo aktīvu aizstāšanai.

2. Papildus 35. pantā minētajām darbībām gāzes pārvades darbība ietver vismaz šādas darbības:

- a) pārvades sistēmas operatora pārstāvēšana un kontaktu uzturēšana attiecībās ar trešām personām un regulatīvajām iestādēm;
- b) pārstāvēt pārvades sistēmu operatoru gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklā (ENTSO-G);
- c) piešķirt un pārvaldīt trešo personu piekļuvi, nediskriminējot sistēmas izmantotājus vai sistēmas izmantotāju kategorijas;
- d) iekasēt visas maksas, kas ir saistītas ar pārvades sistēmu, tostarp piekļuves maksas, balansēšanas maksas par palīgpakalpojumiem, piem., pakalpojumu iepirkumu (balansēšanas izmaksas, enerģijas zudumi);
- e) nodrošināt, uzturēt un pilnveidot drošu, efektīvu un saimnieciski izdevīgu pārvades sistēmas darbību;

- f) plānot ieguldījumus, nodrošinot sistēmas ilgtermiņa spēju apmierināt saprātīgu pieprasījumu un garantēt piegāžu drošumu;
 - g) izveidot atbilstīgus kopuzņēmumus, ietverot vienu vai vairākus pārvades sistēmu operatorus, gāzes apmaiņas uzņēmumus un citas attiecīgas iesaistītās personas, kas cenšas attīstīt reģionālu tirgu izveidi vai veicināt liberalizācijas procesu;
 - h) visi korporatīvie pakalpojumi, tostarp juridiskie pakalpojumi, grāmatvedība un IT pakalpojumi.
3. Pārvades sistēmu operatorus izveido juridiskajā formā, kas minēta Eiropas Parlamenta un Padomes [...] Direktīvas **(ES) 2017/1132** ²⁷ [...] **II pielikumā**.
4. Pārvades sistēmas operators tā korporatīvajā identitātē, saziņā, zīmola veidošanā un telpās nedrīkst maldināt attiecībā uz vertikāli integrēta uzņēmuma atsevišķo vai kādas tā daļas identitāti.
5. Saistībā ar IT sistēmām vai aprīkojumu un drošības piekļuves sistēmām pārvades sistēmas operators neizmanto ne IT sistēmas vai iekārtas, ne fiziskās telpas un drošības piekļuves sistēmas kopīgi ar vertikāli integrēta uzņēmuma jebkuru daļu, ne arī vienus un tos pašus konsultantus vai ārējos līgumslēdzējus.
6. Pārvades sistēmu operatoru grāmatvedības revīziju veic revidents, kas nav tas pats revidents, kurš veic grāmatvedības revīziju vertikāli integrētā uzņēmumā vai kādā no tā daļām.

[...] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/101/EK (2009. gada 16. septembris) par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām Līguma 48. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses (OV L 258, 1.10.2009., 11. lpp.).

Pārvades sistēmas operatora neatkarība

1. Neskarot atbilstīgi 60. pantam pieņemtus uzraudzības struktūras lēmumus, pārvades sistēmas operatoram ir:
 - a) neatkarīgi no vertikāli integrēta uzņēmuma – reālas lēmumu pieņemšanas tiesības pārvades sistēmas darbībai, uzturēšanai un attīstīšanai vajadzīgajiem aktīviem;
 - b) tiesības piesaistīt līdzekļus kapitāla tirgū, jo īpaši, aizņemoties un palielinot kapitālu.
2. Pārvades sistēmas operators vienmēr nodrošina, ka viņam ir vajadzīgie resursi, lai pienācīgi un efektīvi veiktu pārvades darbību kā arī lai uzturētu un attīstītu efektīvas, drošas un saimnieciski izdevīgas pārvades sistēmas.

3. Vertikāli integrētu uzņēmumu meitasuzņēmumiem, kas veic ražošanas vai piegādes funkcijas, nav tieša vai netieša kapitāla pārvades sistēmas operatorā. Pārvades sistēmas operatoram nav nekāda nedz tieša, nedz netieša kapitāla vertikāli integrētā ražošanas vai piegādes uzņēmumā, nedz tas saņem dividendes vai citu finansiālu labumu no šā meitasuzņēmuma.
4. Pārvades sistēmas operatora vispārējās pārvaldes struktūra un korporatīvie statūti nodrošina pārvades sistēmas operatora efektīvu neatkarību atbilstīgi šai nodaļai. Vertikāli integrēts uzņēmums tieši vai netieši nenosaka pārvades sistēmas operatora konkurētspējīgu rīcību attiecībā uz pārvades sistēmas operatora ikdienas darbu un tīkla pārvaldību vai attiecībā uz darbībām, kas vajadzīgas, lai sagatavotu tīkla attīstības desmit gadu plānu, kas izstrādāts atbilstīgi 51. pantam.

5. Pildot šīs direktīvas 35. pantā un 57. panta 2. punktā uzskaitītos uzdevumus un ievērojot [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] 804] 15. panta 1. punktu, 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu, 9. panta 2., 3. un 5. punktu, 30. panta 6. punktu un 12. panta 1. punktu, pārvades sistēmu operatori nediskriminē dažādas personas vai struktūras un neierobežo, nekropļo vai netraucē konkurenci ražošanas vai piegādes jomā.
6. Tirdzniecības un finansiālas attiecības starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru, tostarp pārvades sistēmas operatora aizdevumi vertikāli integrētam uzņēmumam, atbilst tirgus noteikumiem. Pārvades sistēmas operatoram ir šādu komerciālu un finansiālu attiecību detalizēta uzskaite, un tas šo uzskaiti dara pieejamu pēc regulatīvās iestādes pieprasījuma.
7. Pārvades sistēmas operators iesniedz regulatīvajai iestādei apstiprināšanai visus tirdzniecības un finanšu nolīgumus ar vertikāli integrēto uzņēmumu.
8. Pārvades sistēmas operators informē regulatīvo iestādi par 57. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajiem finanšu līdzekļiem, kas ir pieejami turpmākiem ieguldījumu projektiem vai esošo aktīvu aizstāšanai.

9. Vertikāli integrēts uzņēmums atturas no jebkādas rīcības, kas kavētu vai ierobežotu pārvades sistēmas operatoru pildīt šajā nodaļā minētās saistības un liktu pārvades sistēmas operatoram lūgt vertikāli integrēta uzņēmuma atļauju, lai izpildītu šīs saistības.
10. Uzņēmumu, ko regulatīvā iestāde sertificējusi kā atbilstīgu šīs nodaļas prasībām, attiecīgā dalībvalsts apstiprina un norīko kā pārvades sistēmas operatoru. Piemēro sertifikācijas procedūru, kas paredzēta vai nu šīs direktīvas 65. pantā un **[Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas [...] [...], kas ierosināta ar COM X/Y,] 13. pantā, vai arī šīs direktīvas 66. pantā.**
11. Pārvades sistēmas operators publisko detalizētu informāciju par tā tīklos transportēto gāzu kvalitāti, pamatojoties uz Regulas (ES) 2015/703 16. un 17. pantu.

Pārvades sistēmas operatora darbinieku un vadības neatkarība

1. Lēmumu par pieņemšanu darbā un atjaunošanu amatā, darba apstākļiem, tostarp atalgojumu un amata pilnvaru termiņa beigām personai, kas atbildīga par vadību, vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem pieņem pārvades sistēmas operatora uzraudzības struktūra, kas iecelta saskaņā ar 60. pantu.
2. Regulatīvajai iestādei dara zināmu to personu identitāti, kuras uzraudzības struktūra ierosinājusi iecelt par personām, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai par pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem vai atjaunot šajos amatos, un nosacījumus, kas reglamentē šo personu amata pilnvaru termiņu, tā ilgumu un izbeigšanos, kā arī iemeslus jebkuram ierosinājumam pārtraukt šādu amata pilnvaru termiņu. Šā panta 1. punktā minētie nosacījumi un lēmumi kļūst saistoši vienīgi tad, ja trīs nedēļās pēc paziņošanas regulatīvā iestāde nav iebildusi pret tiem.

Regulatīvā iestāde var iebilst pret 1. punktā minētajiem lēmumiem, ja:

- a) rodas šaubas par tās personas profesionālo neatkarību, kuru ierosināts iecelt par personu, kas atbildīga par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai par pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekli; vai
- b) amata pilnvaru termiņa priekšlaicīgas izbeigšanas gadījumā pastāv šaubas par šādas priekšlaicīgas izbeigšanas pamatotību.

3. Trīs gadus pirms iecelšanas amatā personām, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem, uz kuriem attiecas šis punkts, nav bijis profesionāla amata vai pienākumu, tiešas vai netiešas līdzdalības vai uzņēmējdarbības attiecību ar vertikāli integrēto uzņēmumu vai kādu tā daļu, vai to kontrolējošo akcionāru, kas nav pārvades sistēmas operators.

4. Personām, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem un darbiniekiem nevienā citā vertikāli integrētā uzņēmuma daļā vai to kontrolējošā akcionārā nav nekāda cita profesionāla amata vai atbildības, tiešas vai netiešas līdzdalības un uzņēmējdarbības attiecību.
5. Personām, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem un darbiniekiem nevienā vertikāli integrētā uzņēmuma daļā kā vien pārvades sistēmas operatorā nav līdzdalības, un viņi tieši vai netieši negūst nekādu finansiālu labumu. Viņu atalgojums nav atkarīgs no vertikāli integrēta uzņēmuma darbībām vai rezultātiem kā vien no pārvades sistēmas operatora darbībām vai rezultātiem.
6. Efektīvas tiesības pārsūdzēt regulatīvajai iestādei ir garantētas attiecībā uz visām sūdzībām, ko par amata pilnvaru termiņa priekšlaicīgu pārtraukšanu iesniedz personas, kuras atbildīgas par vadību, vai pārvades sistēmas operatora administratīvās struktūras locekļi.
7. Pēc amata pilnvaru termiņa beigām pārvades sistēmas operatorā par vadību atbildīgajām personām vai administratīvo struktūru locekļiem vismaz četrus gadus nav profesionāla amata vai atbildības, līdzdalības vai uzņēmējdarbības attiecību nevienā no vertikāli integrēta uzņēmuma daļām kā vien pārvades sistēmas operatorā, vai to kontrolējošā akcionārā.

8. Šā panta 3. punktu piemēro lielākajai daļai personu, kas atbild par pārvades sistēmas operatora vadību, vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem.

Personas, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļi, uz kuriem neattiecas 3. punkts, vismaz sešus mēnešus pirms viņu iecelšanas amatā nav veikuši vadības vai citas attiecīgas darbības vertikāli integrētajā uzņēmumā.

Šā punkta pirmo daļu un 4. līdz 7. punktu piemēro attiecībā uz visām personām, kas pieder izpildvadībai, un personām, kas ir viņu tiešā pakļautībā jautājumos, kuri saistīti ar tīkla darbību, uzturēšanu vai attīstību.

Uzraudzības struktūra

1. Pārvades sistēmas operatoram ir uzraudzības struktūra, kas atbild par tādu lēmumu pieņemšanu, kuri varētu būtiski ietekmēt pārvades sistēmas operatora akcionāru akciju vērtību, jo īpaši tādu lēmumu pieņemšanu, kas attiecas uz gada un ilgtermiņa finanšu plāna apstiprināšanu, pārvades sistēmas operatora parādsaistībām un akcionāriem izdalīto dividendžu apjomu. Uzraudzības struktūras kompetencē nav lēmumi, kas attiecas uz pārvades sistēmas operatora ikdienas darbu un tīkla pārvaldību, un uz darbībām, kas vajadzīgas, lai sagatavotu tīkla attīstības desmit gadu plānu, kas izstrādāts atbilstīgi 51. pantam.
2. Uzraudzības struktūrā ir locekļi no vertikāli integrēta uzņēmuma, trešo personu akcionāriem un, ja to nosaka attiecīgi dalībvalstu tiesību akti, locekļi no citām ieinteresētajām personām, piemēram, pārvades sistēmas operatora darbinieki.
3. Šīs direktīvas 59. panta 2. punkta pirmo daļu un 59. panta 3. līdz 7. punktu piemēro vismaz pusei uzraudzības struktūras locekļu, atņemot vienu no uzraudzības struktūras locekļu kopskaita.

Šīs direktīvas 59. panta 2. punkta otrās daļas b) apakšpunktu piemēro visiem uzraudzības struktūras locekļiem.

Atbilstības programma un atbilstības amatpersona

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pārvades sistēmu operatori izstrādā un īsteno atbilstības programmu, kurā izklāstīti pasākumi, ko veic, lai nodrošinātu diskriminācijas nepieļaušanu, un nodrošina atbilstīgu kontroli pār tās ievērošanu. Atbilstības programmā paredz konkrētus darbinieku pienākumus, kas jāveic šo mērķu sasniegšanai. Programmu nodod apstiprināšanai regulatīvajā iestādē. Neskarot valsts regulatora pilnvaras, atbilstību programmai neatkarīgi uzrauga atbilstības amatpersona.
2. Atbilstības amatpersonu ieceļ uzraudzības struktūra, un to apstiprina regulatīvā iestāde. Regulatīvā iestāde var atteikties apstiprināt atbilstības amatpersonas iecelšanu tikai neatkarības vai profesionālo spēju trūkuma dēļ. Atbilstības amatpersona var būt fiziska vai juridiska persona. Uz atbilstības amatpersonu attiecas 59. panta 2. līdz 8. punkts.

3. Atbilstības amatpersonas pienākums ir:
- a) uzraudzīt atbilstības programmas īstenošanu;
 - b) sagatavot gada ziņojumu, norādot pasākumus, kas veikti atbilstības programmas īstenošanai, un iesniegt to regulatīvajai iestādei;
 - c) ziņot uzraudzības struktūrai un sniegt ieteikumus attiecībā uz atbilstības programmu un tās īstenošanu;
 - d) informēt regulatīvo iestādi par jebkādiem būtiskiem pārkāpumiem attiecībā uz atbilstības programmas īstenošanu;
 - e) ziņot regulatīvajai iestādei par tirdzniecības un finansiālām attiecībām starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru.
4. Atbilstības amatpersona iesniedz regulatīvajai iestādei ierosinātos lēmumus par ieguldījumu plānu vai par atsevišķiem ieguldījumiem. Tas notiek, vēlākais, tad, kad pārvades sistēmas operatora vadība vai kompetentā administratīvā iestāde tos iesniedz uzraudzības struktūrai.

5. Ja vertikāli integrēts uzņēmums pilnsapulcē vai pēc tās ieceltu vadības locekļu balsojuma ir apturējis tāda lēmuma pieņemšanu, tādējādi apturot vai kavējot ieguldījumus tīklā, kuri saskaņā ar tīkla attīstības desmit gadu plānu ir jāveic turpmākajos trijos gados, atbilstības amatpersona par to ziņo regulatīvajai iestādei, kura tad rīkojas saskaņā ar 51. pantu.
6. Noteikumus, ar ko reglamentē atbilstības amatpersonas pilnvaras vai nodarbināšanas nosacījumus, tostarp tās pilnvaru termiņu, apstiprina regulatīvā iestāde. Šie noteikumi nodrošina atbilstības amatpersonas neatkarību, tostarp nodrošina to ar visiem tās pienākumu izpildei nepieciešamajiem resursiem. Atbilstības amatpersonai pilnvaru laikā nedrīkst būt nekāds cits amats vai profesionāli pienākumi, kā arī tieša vai netieša līdzdalība kādā no vertikāli integrētā uzņēmuma daļām vai to kontrolējošajos akcionāros.
7. Atbilstības amatpersona regulāri vai nu mutiski, vai rakstiski ziņo regulatīvajai iestādei, un tai ir tiesības regulāri vai nu mutiski, vai rakstiski ziņot pārvades sistēmas operatora uzraudzības struktūrai.
8. Atbilstības amatpersona var piedalīties visās pārvades sistēmas operatora vadības un administratīvās struktūras un uzraudzības struktūras sanāsmēs, kā arī pilnsapulcēs. Atbilstības amatpersona piedalās visās sanāsmēs, kurās izskata šādus jautājumus:

- a) tīkla piekļuves nosacījumi, kā noteikts [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta ar COM(2021)[...] 804], jo īpaši attiecībā uz tarifiem, trešo personu piekļuvi pakalpojumiem, jaudas sadali un pārslodzes vadību, pārredzamību, balansēšanu un sekundāriem tirgiem;
 - b) projekti, kas uzsākti, lai pārvades sistēma darbotos, tiktu uzturēta un attīstīta, tostarp ieguldījumi jaunos starpsavienojumos, jaudas paplašināšanā un esošo jaudu optimizācijā;
 - c) enerģijas pirkšana vai pārdošana pārvades sistēmas darbības vajadzībām.
9. Atbilstības amatpersona uzrauga pārvades sistēmas operatora atbilstību 36. pantam.
10. Atbilstības amatpersonai ir piekļuve visiem pārvades sistēmas operatora attiecīgajiem datiem un birojiem, un visai informācijai, kas vajadzīga tās pienākumu izpildei.
11. Uzraudzības struktūra pēc regulatīvās iestādes apstiprinājuma var atlaist no amata atbilstības amatpersonu. Tā atlaiž atbilstības amatpersonu pēc regulatīvās iestādes pieprasījuma neatkarības vai profesionālo spēju trūkuma dēļ.
12. Atbilstības amatpersonai bez iepriekšēja paziņojuma ir piekļuve pārvades sistēmas operatora birojiem.

4. IEDAĻA

SPECIALIZĒTU ŪDEŅRAŽA TĪKLU OPERATORU NODALĪŠANA

62. pants

Ūdeņraža tīklu operatoru nodalīšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka no [transponēšanas perioda [...] **beigas** + 1 gads] ūdeņraža tīklu operatorus nodala saskaņā ar [...] **4. panta 1. līdz 3., 6., 7. un 12. [...]** punkta noteikumiem par dabasgāzes pārvades sistēmu operatoriem.
2. Šajā pantā, Direktīvas (ES) 2019/944 42. un 54. pantā un 35. un 43. pantā "ražošana vai piegāde" ietver ūdeņraža ražošanu un piegādi un "pārvade" ietver ūdeņraža transportēšanu.
3. [...] **Attiecībā uz** ūdeņraža sistēmām [...], **kas pieder [...]** vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalsts var nolemt 1. punktu nepiemērot. Šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts norīko neatkarīgu ūdeņraža tīkla operatoru, kas nodalīts saskaņā ar 55. panta noteikumiem par neatkarīgiem dabasgāzes sistēmu operatoriem. Ūdeņraža tīklu operatori un gāzes pārvades sistēmu operatori, kas nodalīti saskaņā ar 54. panta 1. punktu, **drikst [...]** darboties kā neatkarīgi ūdeņraža tīklu operatori, ievērojot 63. pantā noteiktās prasības.

4. [...] Atkāpjoties no 54. panta, ja ūdeņraža tīkls pieder sertificētam gāzes pārvades tīkla operatoram vai [...] ja [direktīvas spēkā stāšanās brīdī] [...] ūdeņraža tīkls piederēja vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalstis drīkst **nolemt nepiemērot 1. punktu un** norīkot struktūru, ko pilnībā kontrolē pārvades sistēmas operators vai **vertikāli integrēts [...] ūdeņraža uzņēmums [...], par** integrētu ūdeņraža tīkla operatoru, kas nodalīts saskaņā ar IX nodaļas 3. iedaļas noteikumiem par neatkarīgiem dabasgāzes pārvades operatoriem. [...]
5. Ūdeņraža tīklu operatoriem piemēro 66. panta noteikumus, kas piemērojami pārvades sistēmu operatoriem.

63. pants

Ūdeņraža tīklu operatoru horizontāla nodalīšana

Ja ūdeņraža tīkla operators ir daļa no uzņēmuma, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas pārvadi vai sadali, tas ir neatkarīgs vismaz savas juridiskās formas ziņā.

64. pants

Ūdeņraža sistēmu operatoru atsevišķa uzskaite

Dalībvalstis nodrošina, ka ūdeņraža sistēmu operatoru uzskaite tiek veikta saskaņā ar 69. pantu.

5. IEDAĻA

DABASGĀZES UN ŪDEŅRAŽA TĪKLU OPERATORU NORĪKOŠANA UN SERTIFIKĀCIJA

65. pants

Pārvades sistēmu operatoru un ūdeņraža tīklu operatoru norīkošana un sertifikācija

1. Pirms uzņēmumu apstiprina un norīko par pārvades sistēmas operatoru vai ūdeņraža tīkla operatoru, to sertificē saskaņā ar kārtību, kas noteikta šā panta 4., 5. un 6. punktā un [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta COM(2021) [...] 804] 13. pantā.
2. Uzņēmumus, ko regulatīvā iestāde saskaņā ar turpmāk izklāstīto sertifikācijas procedūru sertificējusi kā atbilstošus 54. vai 62. panta prasībām, dalībvalstis apstiprina un norīko par pārvades sistēmu operatoriem vai ūdeņraža tīklu operatoriem. Pārvades sistēmu operatorus un ūdeņraža tīklu operatorus dara zināmus Komisijai un publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
3. Sertificēti uzņēmumi regulatīvajai iestādei ziņo par visiem plānotajiem darījumiem, kuru dēļ varētu būt vajadzība atkārtoti izvērtēt viņu atbilstību 54. vai 62. panta prasībām.

4. Regulatīvās iestādes uzrauga sertificētu uzņēmumu pastāvīgu atbilstību 54. vai 62. panta prasībām. Tās sāk sertifikācijas procedūru atbilstības nodrošināšanai:
- a) ja tās saņem sertificēta uzņēmuma paziņojumu atbilstīgi 3. punktam;
 - b) pēc savas iniciatīvas, ja tās ir informētas, ka plānotās tiesību vai ietekmes izmaiņas sertificētos uzņēmumos vai pārvades sistēmu īpašniekos var radīt 54. vai 62. panta pārkāpumu, vai ja tām ir iemesls uzskatīt, ka šāds pārkāpums varētu būt noticis; vai
 - c) pēc pamatota Komisijas pieprasījuma.
5. Regulatīvās iestādes pieņem lēmumu par [...] pārvades sistēmas operatora vai ūdeņraža tīkla operatora sertifikāciju 100 darba dienu laikā no [...] pārvades sistēmas operatora vai ūdeņraža tīkla operatora paziņojuma iesniegšanas dienas vai no Komisijas pieprasījuma dienas. Pēc šā termiņa beigām sertifikāciju uzskata par piešķirtu. Regulatīvās iestādes skaidri izteikts vai noklusējuma lēmums stājas spēkā vienīgi pēc 6. punktā izklāstītās procedūras pabeigšanas.

6. Skaidri izteiktu vai noklusējuma lēmumu par regulatīvā iestāde kopā ar visu atbilstīgo informāciju, kas saistīta ar šo lēmumu, bez kavēšanās paziņo Komisijai. Komisija rīkojas saskaņā ar [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta COM(2021) [...] **804**] 13. pantā paredzēto procedūru.
7. Regulatīvās iestādes un Komisija no pārvades sistēmu operatoriem, ūdeņraža tīklu operatoriem un uzņēmumiem, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, var pieprasīt visu informāciju, kas tām vajadzīga šajā pantā paredzēto uzdevumu veikšanai.
8. Regulatīvās iestādes un Komisija ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli jutīgu informāciju.

Sertifikācija attiecībā uz trešām valstīm

1. Ja sertifikāciju lūdz pārvades sistēmas īpašnieks, pārvades sistēmas operators, udeņraža tīkla operators vai udeņraža tīkla īpašnieks, kuru kontrolē kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm, regulatīvā iestāde to dara zināmu Komisijai.

Regulatīvā iestāde arī tūlīt dara zināmus Komisijai visus apstākļus, kuru dēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm varētu iegūt kontroli pār kādu pārvades sistēmu, pārvades sistēmas operatoru, udeņraža tīklu [...] vai udeņraža tīkla **operatoru** [...].

2. Pārvades sistēmas operators vai udeņraža tīkla operators regulatīvajai iestādei dara zināmus visus apstākļus, kādēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm varētu iegūt pārvades sistēmas vai pārvades sistēmas operatora, **vai udeņraža tīkla vai udeņraža tīkla operatora kontroli**.

3. Regulatīvā iestāde pieņem lēmumu par pārvades sistēmas operatora vai ūdeņraža tīkla operatora sertifikāciju 100 darba dienu laikā no pārvades sistēmas operatora **vai ūdeņraža tīkla operatora** paziņojuma iesniegšanas dienas. Tā atsaka sertifikāciju, ja nav pierādīts:
- a) ka attiecīgais operators atbilst 54. vai 62. panta prasībām; un
 - b) regulatīvajai iestādei vai citai kompetentai dalībvalsts norīkotai iestādei, ka sertifikācijas piešķiršana neapdraudēs dalībvalstu un Savienības energoapgādes drošumu. Izskatot šo jautājumu, regulatīvā iestāde vai cita norīkotā kompetentā iestāde ņem vērā:
 - i) Savienības tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek starptautiskās tiesības, tostarp jebkādu ar vienu vai vairākām trešām valstīm noslēgtu nolīgumu, kura līgumslēdzēja puse ir Savienība un kurā ir risināti ar energoapgādes drošumu saistīti jautājumi;
 - ii) dalībvalstu tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek ar to noslēgti nolīgumi, ciktāl tie atbilst Savienības tiesību aktiem;
 - iii) citus konkrētus lietas faktus un apstākļus un attiecīgo trešo valsti.

4. Regulatīvā iestāde lēmumu nekavējoties dara zināmu Komisijai kopā ar visu attiecīgo informāciju par šo lēmumu.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvā iestāde vai 3. punkta b) apakšpunktā minētā norīkotā kompetentā iestāde pirms lēmuma pieņemšanas par sertifikāciju lūdz Komisijas atzinumu par to, vai:
 - a) attiecīgais operators atbilst 54. vai 62. panta prasībām; un
 - b) sertifikācijas piešķiršana neapdraudēs Savienības energoapgādes drošumu.
6. Komisija izskata 5. punktā minēto lūgumu tūlīt pēc saņemšanas. 50 darba dienu laikā pēc lūguma saņemšanas Komisija sniedz atzinumu regulatīvajai iestādei vai norīkotajai kompetentajai iestādei, ja lūgumu iesniegusi šī iestāde.

Gatavojot atzinumu, Komisija var lūgt ACER, attiecīgās dalībvalsts un ieinteresēto personu viedokļus. Ja Komisija izsaka šādu lūgumu, 50 darba dienu termiņu pagarina par vēl 50 darba dienām.

Ja Komisija šā punkta pirmajā un otrajā daļā minētajā termiņā nesniedz atzinumu, uzskata, ka tai nav iebildumu pret regulatīvās iestādes lēmumu.

7. Izvērtējot, vai kontrole, ko īsteno kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm, apdraudēs Savienības energoapgādes drošumu, Komisija ņem vērā:
- a) konkrētus lietas faktus un attiecīgo trešo valsti vai trešās valstis; un
 - b) Savienības tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti vai trešām valstīm, ko uzliek starptautiskās tiesības, tostarp jebkādu ar vienu vai vairākām trešām valstīm noslēgtu nolīgumu, kura līgumslēdzēja puse ir Savienība un kurā ir risināti ar energoapgādes drošumu saistīti jautājumi.
8. Regulatīvā iestāde pēc 6. punktā minētā 50 darba dienu termiņa beigām pieņem galīgo lēmumu par sertifikāciju. Pieņemot galīgo lēmumu, regulatīvā iestāde pilnībā ņem vērā Komisijas atzinumu. Dalībvalstīm jebkurā gadījumā ir tiesības atteikt sertifikāciju, ja sertifikācijas piešķiršana apdraud attiecīgās dalībvalsts vai citas dalībvalsts energoapgādes drošumu. Ja dalībvalsts ir norādījusi citu kompetentu iestādi, lai izvērtētu 3. punkta b) apakšpunktu, tā var prasīt, lai regulatīvā iestāde galīgo lēmumu pieņem saskaņā ar attiecīgās kompetentās iestādes izvērtējumu. Valsts regulatīvās iestādes galīgo lēmumu un Komisijas atzinumu publicē kopā. Ja galīgais lēmums atšķiras no Komisijas atzinuma, attiecīgā dalībvalsts sniedz un kopā ar minēto lēmumu publicē šāda lēmuma pamatojumu.

9. Šis pants neietekmē dalībvalstu tiesības atbilstīgi Savienības tiesību aktiem veikt savas juridiskās kontroles, lai sargātu leģitīmās intereses saistībā ar sabiedrisko kārtību.
10. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 83. pantu, lai **papildinātu šo direktīvu**, nosakot [...] pamatnostādnes, kurās detalizēta procedūra, kas jāievēro, piemērojot šo pantu.

67. pants

Dabasgāzes krātuvju operatoru, ūdeņraža krātuvju, LNG kompleksu un ūdeņraža termināļu operatoru norīkošana

Dalībvalstis norīko vai paredz, ka uzņēmumi, kam pieder dabasgāzes krātuve, ūdeņraža krātuve, LNG kompleksi un ūdeņraža termināļi, norīko vienu vai vairākus šo infrastruktūru operatorus uz laiku, ko dalībvalstis nosaka, ņemot vērā ar efektivitāti un ekonomisko līdzsvaru saistītus apsvērumus.

6. IEDAĻA

ATSEVIŠĶA UZSKAITE UN GRĀMATVEDĪBAS PĀRREDZAMĪBA

68. pants

Tiesības uz piekļuvi grāmatvedībai

1. Dalībvalstīm vai to norīkotām kompetentām iestādēm, tostarp 70. panta 1. punktā minētajām regulatīvajām iestādēm un 24. panta 3. punktā minētajām domstarpību izšķiršanas iestādēm, ciktāl tas vajadzīgs to funkciju veikšanai, ir tiesības uz piekļuvi dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumu grāmatvedībai, kā noteikts 71. pantā.
2. Dalībvalstis un visas norīkotās kompetentās iestādes, tostarp 70. panta 1. punktā minētās regulatīvās iestādes un domstarpību izšķiršanas iestādes, ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli jutīgu informāciju. Dalībvalstis var paredzēt šādas informācijas izpaušanu, ja tas vajadzīgs, lai kompetentās iestādes varētu veikt savas funkcijas.

Atsevišķa uzskaitē

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumos uzskaiti veic saskaņā ar 2. līdz 5. punktu.
2. Neatkarīgi no īpašumtiesību sistēmas vai juridiskās formas dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumi sagatavo, iesniedz revīzijai un publicē savus gada pārskatus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību normām par uzņēmumu ar ierobežotu atbildību gada pārskatiem, kuras ir pieņemtas atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2013/34/ES ²⁸.

Uzņēmumi, kam juridiski nav pienākuma publicēt gada pārskatus, to eksemplāru glabā galvenajā birojā, kur tas ir publiski pieejams.

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

3. Uzņēmumi savā iekšējā grāmatvedībā atsevišķi uzskaita pārvades, sadales, *LNG*, ūdeņraža termināļu, dabasgāzes un ūdeņraža uzglabāšanas un ūdeņraža transportēšanas darbības, kā tas būtu jādara, ja attiecīgās darbības veiktu atsevišķi uzņēmumi, lai tādējādi izvairītos no diskriminācijas, šķērssubsidēšanas un konkurences izkropļošanas. Tie arī veic konsolidējamu uzskaiti par citām darbībām, kas neattiecas uz pārvades, sadales, *LNG*, ūdeņraža termināļu, dabasgāzes un ūdeņraža uzglabāšanas un ūdeņraža transportēšanas darbībām. . Uzskaitē norāda ieņēmumus no īpašumā esošas pārvades sadales vai ūdeņraža sistēmas. Attiecīgā gadījumā tie veic konsolidētu uzskaiti par citām darbībām, kas nav saistītas ar gāzi. Iekšējā grāmatvedība ietver bilanci un peļņas un zaudējumu pārskatu par katru darbību.
4. Veicot 2. punktā minēto revīziju, jo īpaši pārbauda 3. punktā minētā pienākuma ievērošanu attiecībā uz diskriminācijas un šķērssubsidēšanas nepieļaušanu.
5. Iekšējā grāmatvedībā uzņēmumi precizē noteikumus par aktīvu un pasīvu, izdevumu un ieņēmumu sadali, kā arī par amortizāciju, neskarot attiecīgās valsts grāmatvedības noteikumus, ko tie ievēro, gatavojot 3. punktā minētos atsevišķos pārskatus. Šos iekšējos noteikumus var grozīt vienīgi ārkārtas gadījumos. Minētos grozījumus norāda un pienācīgi pamato.
6. Gada pārskatu piezīmēs norāda visus konkrēta apjoma darījumus, kas veikti ar saistītiem uzņēmumiem.

X nodaļa

Regulatīvās iestādes

70. pants

Regulatīvo iestāžu norīkošana un neatkarība

1. Katra dalībvalsts norīko vienu regulatīvo iestādi valsts līmenī.
2. Šā panta 1. punkts neliedz dalībvalstīs norīkot citas regulatīvās iestādes reģionu līmenī, ja vien tur ir viens vadošais pārstāvis Savienības mēroga pārstāvības un kontaktu nodrošināšanai *ACER* Regulatoru valdē, kā noteikts Regulas (ES) 2019/942 7. panta 1. punktā.
3. Atkāpjoties no 1. punkta, dalībvalsts var norīkot regulatīvās iestādes mazām sistēmām ģeogrāfiski nodalītā reģionā, kurā 2008. gadā patēriņš nepārsniedza 3 % no tās dalībvalsts kopējā patēriņa, kurā tā atrodas. Šī atkāpe neskar to, ka tiek iecelts viens vadošais pārstāvis Savienības līmeņa pārstāvības un kontaktu nodrošināšanai *ACER* Regulatoru valdē saskaņā ar Regulas (ES) 2019/942 7. panta 1. punktu.
4. Dalībvalstis garantē regulatīvās iestādes neatkarību un nodrošina, ka tā izmanto savas pilnvaras taisnīgi un pārredzami. Tādēļ dalībvalsts nodrošina, ka regulatīvā iestāde, veicot šajā direktīvā un saistītajos tiesību aktos paredzētos regulatīvos uzdevumus:
 - a) ir juridiski un funkcionāli neatkarīga no citām publiskām vai privātām struktūrām;

- b) nodrošina, ka tās personāls un par tās vadību atbildīgās personas:
 - i) darbojas neatkarīgi no tirgus interesēm;
 - ii) veicot regulatīvus uzdevumus, neprasa un nepieņem tiešus norādījumus no valdības vai citām publiskām vai privātām struktūrām. Attiecīgos gadījumos šīs prasības neskar ciešu sadarbību ar citām attiecīgām valsts iestādēm vai valdības noteiktās vispārējās politikas nostādnes, kas nav saistītas ar 72. pantā noteiktajām regulatīvajām pilnvarām un uzdevumiem.

5. Lai aizsargātu regulatīvās iestādes neatkarību, dalībvalstis jo īpaši nodrošina, ka:

- a) regulatīvā iestāde var pieņemt lēmumus neatkarīgi no politiskām struktūrām;
- b) regulatīvajai iestādei ir visi nepieciešamie cilvēkresursi un finanšu resursi, kas tai vajadzīgi, lai efektīvi un lietderīgi pildītu savus pienākumus un īstenotu savas pilnvaras;
- c) regulatīvajai iestādei ir atsevišķi ikgadēji budžeta piešķirumi un iespēja neatkarīgi īstenot piešķirto budžetu;
- d) regulatīvās iestādes valdes locekļus vai, ja valdes nav, regulatīvās iestādes vadību ieceļ uz noteiktu laiku no pieciem līdz septiņiem gadiem, un šo termiņu drīkst pagarināt vienu reizi.

- e) regulatīvās iestādes valdes locekļus vai, ja valdes nav, regulatīvās iestādes vadību ieceļ, pamatojoties uz objektīviem, pārredzamiem un publicētiem kritērijiem, izmantojot neatkarīgu un objektīvu procedūru, kas nodrošina, ka kandidātiem ir nepieciešamās prasmes un pieredze jebkādam attiecīgam amatam regulatīvajā iestādē; f)

ir spēkā noteikumi par interešu konfliktu, un regulatīvās iestādes valdes locekļu vai, ja valdes nav, regulatīvās iestādes vadības konfidencialitātes pienākumi nebeidzas līdz ar tiem piešķirtā pilnvaru termiņa beigām regulatīvajā iestādē;

- g) regulatīvās iestādes valdes locekļus vai, ja valdes nav, regulatīvās iestādes vadību drīkst atlaist tikai, pamatojoties uz iepriekšnoteiktiem pārredzamiem kritērijiem;
- h) Dalībvalstis drīkst paredzēt regulatīvo iestāžu gada pārskatu *ex post* kontroli, ko veic neatkarīgs revidents.

Attiecībā uz šā punkta pirmās daļas d) apakšpunktu dalībvalstis nodrošina atbilstīgu valdes vai vadības rotācijas sistēmu. Valdes locekļus vai, ja valdes nav, vadības locekļus var atbrīvot no amata pirms pilnvaru termiņa beigām vienīgi tad, ja viņi vairs neatbilst šajā pantā minētajiem nosacījumiem vai ir vainīgi attiecīgās valsts tiesību aktu pārkāpumā.

- 6. Komisija līdz 2022. gada 5. jūlijam un pēc tam reizi četros gados iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par valsts iestāžu atbilstību neatkarības principam, kā noteikts šajā pantā.

Regulatīvās iestādes vispārējie mērķi

Pildot šajā direktīvā noteiktos regulatīvos uzdevumus, regulatīvā iestāde veic visus piemērotos pasākumus, lai 72. pantā izklāstīto pienākumu un pilnvaru robežās ciešā sadarbībā ar citām atbilstīgām valsts iestādēm, tostarp konkurences iestādēm un kaimiņvalstu, tostarp trešo valstu, iestādēm, un neskarot to kompetenci, sekmētu šādu mērķu sasniegšanu:

- a) ciešā sadarbībā ar citu dalībvalstu regulatīvajām iestādēm Komisiju un ACER sekmēt Savienībā konkurētspējīgu, elastīgu, un drošu dabasgāzes, atjaunīgo un mazoglekļa gāzu un ūdeņraža iekšējo tirgu, kurš ilgtermiņā neapdraud vidi, kā arī nodrošināt atbilstošus apstākļus dabasgāzes un ūdeņraža tīklu efektīvai un uzticamai darbībai **un veicināt energosistēmas integrāciju**, ņemot vērā ilgtermiņa mērķus, tādējādi veicinot Savienības tiesību aktu konsekventu, efektīvu un iedarbīgu piemērošanu nolūkā sasniegt Savienības mērķus klimata un enerģētikas jomā;
- b) attīstīt konkurējošus un pienācīgi funkcionējošus reģionālos pārrobežu tirgus Savienībā, lai sasniegtu a) punktā minēto mērķi;

- c) likvidēt ierobežojumus dabasgāzes un ūdeņraža tirdzniecībai starp dalībvalstīm, tostarp likvidēt ierobežojumus saistībā ar gāzu kvalitāti vai atšķirīgo ūdeņraža tilpumu, kas piemaisīts dabasgāzes sistēmā, vai ūdeņraža kvalitātes atšķirībām ūdeņraža sistēmā, attīstīt pieprasījumam atbilstīgas pārrobežu pārvades un/vai transportēšanas jaudas, lai apmierinātu pieprasījumu un palielinātu valstu tirgu integrāciju, nodrošinot ES savstarpēji savienotās dabasgāzes sistēmas vai Savienības ūdeņraža sistēmas sadarbību, kas var sekmēt dabasgāzes plūsmu visā Savienībā;
- d) **piemērojot principu "energoefektivitāte pirmajā vietā"**, iespējami rentablākā veidā palīdzēt panākt uz patērētājiem orientētu drošu, uzticamu un efektīvu nediskriminējošu sistēmu izstrādi, kā arī veicināt sistēmu piemērotību un – atbilstīgi vispārīgiem enerģētikas un klimata politikas mērķiem – energoefektivitāti, kā arī gan liela un neliela apjoma gāzes ražošanas no atjaunīgiem avotiem, gan decentralizētās ražošanas integrāciju pārvades un sadales tīklos un to darbības veicināšanu saistībā ar citiem elektroenerģijas un siltumtīkliem; un;
- e) sekmēt jaunu ražošanas jaudu piekļuvi tīklam, jo īpaši atceļot šķēršļus, kas varētu kavēt jaunu dalībnieku un no atjaunīgiem avotiem iegūtas gāzes un ūdeņraža piekļuvi;
- f) nodrošināt īstermiņā un ilgtermiņā atbilstošu stimulu sistēmu operatoriem un sistēmu izmantotājiem palielināt sistēmas efektivitāti, jo īpaši energoefektivitāti, un sekmēt tirgus integrāciju;
- g) nodrošināt, ka lietotāji gūst labumu no valsts tirgus efektīvas darbības, sekmējot efektīvu konkurenci un palīdzot nodrošināt patērētāju aizsardzību ciešā sadarbībā ar attiecīgām patērētāju aizsardzības iestādēm;
- h) palīdzēt sasniegt augstus standartus attiecībā uz dabasgāzes universālo pakalpojumu, veicinot neaizsargāto lietotāju aizsardzību un nodrošinot piegādātāja maiņai nepieciešamo datu apmaiņas procesu atbilstību.

Regulatīvās iestādes pienākumi un pilnvaras

1. Regulatīvajai iestādei ir šādi pienākumi:
 - a) atbilstīgi pārredzamiem kritērijiem noteikt vai apstiprināt pārvades vai sadales tarifus vai to aprēķināšanas metodiku, vai abus;
 - b) no [...] **2036.** gada 1. janvāra vai no šīs direktīvas 31. panta 1. punkta **piemērošanas** dienas, saskaņā ar pārredzamiem kritērijiem noteikt vai apstiprināt udeņraža tīkla piekļuves tarifus vai to aprēķināšanas metodiku, vai abus;
 - c) atbilstīgi pārredzamiem kritērijiem noteikt vai apstiprināt:
 - i) [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804,** 4. pantā minētās īpašās maksas apmēru un ilgumu vai tās aprēķināšanas metodiku, vai abas;
 - ii) pārvesto aktīvu vērtību un rezultātā radušās iespējamās peļņas un zaudējumu saņēmēju un iii) iemaksu iedalīšanu īpašajā maksā;

- d) nodrošināt, ka pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori un, attiecīgā gadījumā, sistēmu īpašnieki, udeņraža tīklu operatori, kā arī visi dabasgāzes un udeņraža uzņēmumi un citi tirgus dalībnieki, tostarp iedzīvotāju energokopienas, pilda saistības, kas izriet no šīs direktīvas, [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**], tīkla kodeksiem un vadlīnijām, kas pieņemtas saskaņā ar Gāzes regulas (Regula (ES) 2017/1938) 52. un 53. pantu, un citiem attiecīgiem Savienības tiesību aktiem, tostarp saistības, kas attiecas uz pārrobežu jautājumiem, kā arī *ACER* lēmumiem;
- e) ciešā sadarbībā ar citām regulatīvajām iestādēm nodrošināt, ka *ENTSO-G* un ES SSO struktūra, un *ENNOH* pilda saistības, kas izriet no šīs direktīvas, [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**], tīkla kodeksiem un vadlīnijām, kas pieņemtas saskaņā ar [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**] 52. līdz 56. pantu, un citiem attiecīgiem Savienības tiesību aktiem, tostarp saistības, kas attiecas uz pārrobežu jautājumiem, kā arī *ACER* lēmumiem, un kopīgi konstatēt, ja *ENTSO-G* un ES SSO struktūras, un *ENNOH* nepilda savas attiecīgās saistības; ja regulatīvās iestādes nav spējušas panākt vienošanos četru mēnešu laikā pēc tam, kad sākušās apspriedes nolūkā kopīgi konstatēt saistību nepildīšanu, jautājumu lēmuma pieņemšanai nodot *ACER*, ievērojot Regulas (ES) 2019/942 6. panta 10. punktu;

- f) uzraudzīt gāzes kvalitātes attīstību un gāzes kvalitātes pārvaldību, ko īsteno pārvades sistēmu operatori un attiecīgā gadījumā sadales sistēmu operatori, tostarp uzraudzīt ar sistēmu operatoru veikto gāzes kvalitātes pārvaldību saistīto izmaksu attīstību un norises saistībā ar ūdeņraža piemaisīšanu **un atdalīšanu [...]** dabasgāzes sistēmā; **Ja dalībvalstī cita kompetentā iestāde jau ir pilnvarota vākt šo informāciju, kompetentā iestāde šo informāciju dara zināmu regulatīvajai iestādei.**
- g) attiecīgā gadījumā uzraudzīt ūdeņraža kvalitātes attīstību un tīklu operatoru īstenoto ūdeņraža kvalitātes pārvaldību, kā minēts 46. pantā, tostarp uzraudzīt ar ūdeņraža kvalitātes pārvaldību saistīto izmaksu attīstību;
- h) pārbaudīt un sniegt novērtējumu par pārskatu, **kā arī sniegt atzinumu un ieteikt grozījumus ziņojumā**, ko iesnieguši ūdeņraža tīklu operatori par ūdeņraža transportēšanas infrastruktūras attīstību saskaņā ar 52. pantu, šajā pārbaudē ņemot vērā ūdeņraža tīkla vispārējo energoekonomisko nepieciešamību, kā arī kopīgo scenāriju sistēmu saskaņā ar 51. panta 2. punkta e) apakšpunktu par tīkla attīstības plānošanu **un Savienības ūdeņraža tīkla attīstības desmit gadu plānu, kā noteikts [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas] 43. pantā;**

- i) apstiprinot īpašās maksas [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] 804,] 4. panta nozīmē, ņemt vērā ūdeņraža transportēšanas infrastruktūras attīstības pārskata, kā prasīts [...] h) punktā, pārbaudes un novērtējuma rezultātus;
- j) saistībā ar pārrobežu jautājumiem sadarboties ar attiecīgo dalībvalstu regulatīvo iestādi vai iestādēm un ACER, jo īpaši, piedaloties ACER Regulatoru valdes darbā saskaņā ar Regulas (ES) 2019/942 21. pantu. Attiecībā uz infrastruktūru uz trešo valsti un no tās regulatīvā iestāde dalībvalstī, kurā atrodas pirmais starpsavienojuma punkts ar dalībvalstu tīklu, var sadarboties ar attiecīgajām trešās valsts iestādēm pēc apspriešanās ar citu attiecīgo dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, lai attiecībā uz minēto infrastruktūru nodrošinātu, ka šīs direktīvas noteikumi tiek konsekventi piemēroti dalībvalstu teritorijā;

- k) ievērot un izpildīt visus atbilstīgos juridiski saistošos ACER un Komisijas lēmumus;
- l) katru gadu ziņot par savu darbību un pienākumu izpildi attiecīgajām dalībvalsts iestādēm, ACER un Komisijai. Šajos ziņojumos ietver veiktos pasākumus un panāktos rezultātus attiecībā uz katru šajā pantā uzskaitīto uzdevumu;
- m) nodrošināt to, ka netiek veikta pārvades, sadales, ūdeņraža transportēšanas, dabasgāzes un ūdeņraža uzglabāšanas, *LNG* un ūdeņraža termināļu un dabasgāzes un ūdeņraža piegādes darbību šķērssubsidēšana, **ja vien Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi;**
- n) pārraudzīt pārvades sistēmu operatoru ieguldījumu plānus un savā gada ziņojumā ietvert pārvades sistēmu operatoru ieguldījumu plānu izvērtējumu attiecībā uz to atbilstību Savienības tīkla attīstības plānam, kas minēts [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**,] 29. panta x) punktā; šādā izvērtējumā var iekļaut ieteikumus par minēto ieguldījumu plānu grozījumiem;

- o) pārraudzīt tīkla drošuma un uzticamības noteikumu ievērošanu un darbības rezultātu atbilstību, kā arī noteikt vai apstiprināt pakalpojumu un piegādes kvalitātes standartus un prasības vai arī veikt šos uzdevumus kopā ar citām kompetentām iestādēm;
- p) pārraudzīt pārredzamības līmeni, tostarp saistībā ar vairumtirdzniecības cenām, un nodrošināt, ka dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumi ievēro pārredzamības pienākumus;
- q) pārraudzīt tirgus atvērtības līmeni un efektivitāti, un konkurenci vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā, tostarp saistībā ar dabasgāzes un ūdeņraža biržām, cenām mājtsaimniecību lietotājiem, arī priekšapmaksas sistēmām, operatoru maiņas maksām, maksām par atteikšanos no pieslēguma, maksām par uzturēšanas pakalpojumiem un to īstenošanu un sūdzībām no mājtsaimniecību lietotājiem, kā arī konkurences kropļojumiem vai ierobežojumiem, tostarp sniedzot attiecīgu informāciju, un nodot attiecīgos gadījumus attiecīgajām konkurences iestādēm;

- r) uzraudzīt ierobežojošu līgumisku praksi, tostarp ekskluzīvu tiesību klauzulas, kuras lieliem lietotājiem, kas nav mājāsaimniecību lietotāji, var liegt vai ierobežot izvēli vienlaikus slēgt līgumus ar vairāk nekā vienu piegādātāju. Attiecīgā gadījumā valsts regulatīvās iestādes par šādu praksi informē valsts konkurences iestādes;
- s) ievērot līgumisko brīvību attiecībā uz ilgtermiņa līgumiem, ja tie ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem un atbilst Savienības politikas virzieniem un ja tie palīdz sasniegt dekarbonizācijas mērķus. Ilgtermiņa līgumus par fosilās gāzes, kuras dedzināšana notiek bez oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas, neslēdz uz termiņu, kas ilgāks par 2049. gada beigām;
- t) pārraudzīt laiku, ko dabasgāzes pārvades un sadales sistēmu operatori vai ūdeņraža tīklu operatori patērē, lai izveidotu pieslēgumus un veiktu remontdarbus;
- u) pārraudzīt un pārskatīt nosacījumus par piekļuvi krātuvēm, saspiestas gāzes uzglabāšanas sistēmai un citiem palīgpakalpojumiem, kā paredzēts 29. pantā vai 33. pantā. Ja piekļuves režīmu dabasgāzes krātuvēm nosaka saskaņā ar 29. panta 3. punktu, uzdevumā neiekļauj tarifu pārskatīšanu;

- y) kopā ar citām attiecīgām iestādēm palīdzēt nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzības pasākumu, tostarp I pielikumā minēto, efektivitāti un piemērošanu;
- w) vismaz reizi gadā publicēt ieteikumus par piegādes cenu atbilstību 6. pantam un attiecīgā gadījumā nosūtīt tos konkurences iestādēm;
- x) nodrošināt nediskriminējošu piekļuvi lietotāju patēriņa datiem, valsts līmenī nodrošināt neobligātu saskaņotu un viegli saprotamu formātu patēriņa datiem un nodrošināt visiem lietotājiem tūlītēju piekļuvi šādiem datiem saskaņā ar 22. un 23. pantu;
- y) pārraudzīt, kā īsteno noteikumus par pārvades sistēmu operatoru, sadales sistēmu operatoru, ūdeņraža tīklu operatoru, piegādātāju un lietotāju un citu tirgus dalībnieku tiesībām un pienākumiem atbilstoši [Gāzes regulas pārstrādātajai redakcijai, kas ierosināta ar COM(2021) [...] 804];

- z) pārraudzīt, vai pareizi piemēro kritērijus, kā noteikt dabasgāzes krātuves atbilstību 29. panta 3. vai 4. punktam; un
- aa) pārraudzīt 77. pantā minēto aizsardzības pasākumu īstenošanu;
- bb) veicināt datu apmaiņas procesu savietojamību attiecībā uz svarīgākajām tirgus norisēm reģionālā līmenī;
- cc) īstenot tīkla kodeksus un vadlīnijas, kas pieņemti saskaņā ar **[Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas]** 52. pantu, izmantojot valsts pasākumus vai, ja tas nepieciešams, koordinētus reģionālus vai Savienības mēroga pasākumus;
- dd) nodrošināt pārredzamu un efektīvu procesu valsts tīkla attīstības plāna izstrādei saskaņā ar 51. un 52. pantā noteiktajām prasībām;
- ee) apstiprināt un grozīt tīkla attīstības plānus, **kā minēts 51. pantā [...], 52. panta 6. un 7. punktā;**

[...]

[...];

- hh) pārraudzīt salīdzināšanas tīmekļa vietņu, tostarp 12. panta kritērijiem atbilstošu salīdzināšanas rīku, pieejamību;
- ii) pārraudzīt nepamatotu šķēršļu un ierobežojumu atcelšanu pašražotas atjaunīgās dabasgāzes patēriņa attīstībai un iedzīvotāju energokopienų veidošanai.

2. Ja dalībvalsts tā noteikusi, 1. punktā izklāstītos pārraudzības pienākumus var veikt citas iestādes, kas nav regulatīvā iestāde. Tādā gadījumā informāciju, ko gūst no šādas pārraudzības, pēc iespējas drīz dara pieejamu regulatīvajai iestādei.

Rīkojoties neatkarīgi, neskarot to īpašās kompetences un saskaņā ar labāka regulējuma principiem, regulatīvā iestāde, veicot 1. punktā izklāstītos pienākumus, attiecīgā gadījumā apspriežas ar dabasgāzes pārvades sistēmu un ūdeņraža tīklu operatoriem un attiecīgā gadījumā cieši sadarbojas ar citām attiecīgām valsts iestādēm.

3. Ja saskaņā ar 55. pantu vai 62. pantu ir norīkots neatkarīgs sistēmas operators vai neatkarīgs udeņraža tīkla operators, papildus uzdevumiem, kādi tai ir saskaņā ar šā panta 1. punktu, regulatīvā iestāde:
- a) pārrauga, kā pārvades sistēmas īpašnieks un neatkarīgais sistēmas operators, un udeņraža tīkla īpašnieks un neatkarīgais udeņraža tīkla operators pilda šajā pantā paredzētos pienākumus, un saskaņā ar 4. punkta d) apakšpunktu piemēro sankcijas par neizpildi;
 - b) pārrauga attiecības un saziņu starp neatkarīgo sistēmas operatoru un pārvades sistēmas īpašnieku vai udeņraža tīkla īpašnieku un neatkarīgo udeņraža tīkla operatoru, nodrošinot neatkarīgā sistēmas operatora vai neatkarīgā udeņraža tīkla operatora saistību izpildi, un jo īpaši apstiprina līgumus un darbojas kā domstarpību izšķiršanas iestāde starp neatkarīgo sistēmas operatoru un pārvades sistēmas īpašnieku vai udeņraža tīkla īpašnieku un neatkarīgo udeņraža tīkla operatoru attiecībā uz sūdzībām, ko saskaņā ar 11. punktu iesniegusi kāda no pusēm;

- c) neskarot 55. panta 2. punkta c) apakšpunktā noteikto procedūru, attiecībā uz pirmo tīkla attīstības desmit gadu plānu apstiprina ieguldījumu plānus un tīkla attīstības daudzgadu plānu, ko katru gadu iesniedz neatkarīgais sistēmas operators vai neatkarīgais udeņraža tīkla operators;
- d) nodrošina, ka neatkarīgā sistēmas operatora vai neatkarīgā udeņraža tīkla operatora iekasētās tīkla piekļuves tarīfos noteiktās maksas ietver atlīdzību tīkla īpašniekam vai īpašniekiem, kas nodrošina pienācīgu atdevi no tīkla aktīviem un no jauniem ieguldījumiem tajā, ja vien tie ir ekonomiski un efektīvi integrējušies;
- e) ir pilnvarota veikt pārbaudes, tostarp bez iepriekšēja paziņojuma, pārvades sistēmas īpašnieka un neatkarīgā sistēmas operatora vai udeņraža tīkla īpašnieka un neatkarīgā udeņraža tīkla operatora telpās.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajām iestādēm ir piešķirtas vajadzīgās pilnvaras, lai tās varētu efektīvi un bez kavēšanās veikt 1., 3. un 6. punktā minētos pienākumus. Tādēļ regulatīvajai iestādei ir vismaz šādas pilnvaras:

- a) pieņemt dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumiem saistošus lēmumus;
- b) analizēt gāzu tirgu darbību, kā arī noteikt un piemērot jebkādas nepieciešamus un samērīgus pasākumus, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu gāzu tirgu pareizu darbību, un attiecīgā gadījumā regulatīvajai iestādei, veicot izmeklēšanu saistībā ar konkurences tiesību aktiem, ir arī pilnvaras sadarboties ar valsts konkurences iestādi un finanšu tirgus regulatoriem vai Komisiju;
- c) pieprasīt no dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumiem informāciju, kas vajadzīga tās uzdevumu veikšanai, tostarp pamatojumu atteikumam piešķirt piekļuvi trešām personām un informāciju par pasākumiem, kas vajadzīgi tīkla pastiprināšanai;

- d) piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas dabasgāzes un ūdeņraža uzņēmumiem, kas nepilda saistības, kuras izriet no šīs direktīvas vai no juridiski saistošiem regulatīvās iestādes vai *ACER* lēmumiem, vai ierosināt, lai kompetenta tiesa piemēro šādas sankcijas, tostarp pilnvaras noteikt vai ierosināt noteikt, attiecīgi, pārvades sistēmas operatoram, ūdeņraža tīkla operatoram vai vertikāli integrētam uzņēmumam sankcijas līdz pat 10 % apjomā no pārvades sistēmas operatora vai ūdeņraža tīkla operatora gada apgrozījuma vai līdz pat 10 % apjomā no vertikāli integrēta uzņēmuma gada apgrozījuma, ja tie neievēro šajā direktīvā noteiktos attiecīgos pienākumus;
- e) atbilstīgas tiesības veikt izmeklēšanu un attiecīgas pilnvaras izšķirt domstarpības atbilstīgi 11. un 12. punktam.

5. Regulatīvajai iestādei, kas atrodas dalībvalstī, kurā atrodas *ENTSO-G*, ūdeņraža tīklu operatoru Eiropas tīkla vai ES SSO struktūras mītne, ir pilnvaras piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas minētajām struktūrām, ja tās nepilda savus pienākumus saskaņā ar šo direktīvu, [Gāzes regulas pārstrādāto redakciju, kas ierosināta ar COM(2021) [...] 804,] vai jebkādiem attiecīgiem juridiski saistošiem regulatīvās iestādes vai *ACER* lēmumiem, vai ierosināt, lai šādas sankcijas piemēro kompetenta tiesa.

6. Ja saskaņā ar IX nodaļas 3. iedaļu ir norīkots neatkarīgs pārvades operators vai integrēta ūdeņraža tīkla operators, papildus pienākumiem un pilnvarām, kādas tai ir saskaņā ar šā panta 1. un 4. punktu, regulatīvajai iestādei piešķir vismaz šādus pienākumus un pilnvaras:
- a) atbilstīgi 4. punkta d) apakšpunktam noteikt sankcijas par diskriminējošu rīcību vertikāli integrēta uzņēmuma labā;
 - b) uzraudzīt saziņu starp pārvades sistēmas operatoru vai integrēta ūdeņraža tīkla operatoru un vertikāli integrētu uzņēmumu, nodrošinot pārvades sistēmas operatora vai integrētā ūdeņraža tīkla operatora atbilstību pienākumiem;
 - c) darboties kā domstarpību izšķiršanas iestādei starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru vai integrētā ūdeņraža tīkla operatoru attiecībā uz sūdzībām, kas iesniegtas saskaņā ar 11. punktu;
 - d) uzraudzīt tirdzniecības un finanšu attiecības, tostarp pārvades sistēmas operatora vai integrētā ūdeņraža tīkla operatora un vertikāli integrēta uzņēmuma aizņēmumus;

- e) apstiprināt visus tirdzniecības un finansiālus nolīgumus starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru vai integrēto udeņraža tīkla operatoru, ja vien tie atbilst tirgus noteikumiem;
- f) lūgt vertikāli integrētam uzņēmumam sniegt paskaidrojumu, kad to atbilstīgi 64. panta 4. punktam ir informējusi atbilstības amatpersona, jo īpaši ietverot pierādījumus tam, ka nav notikusi nekāda diskriminējoša rīcība par labu vertikāli integrētam uzņēmumam;
- g) veikt pārbaudes, tostarp iepriekš nepaziņotas, vertikāli integrēta uzņēmuma un pārvades sistēmas īpašnieka vai integrētā udeņraža tīkla operatora telpās;
- h) ja pārvades sistēmas operators vai integrētā udeņraža tīkla operators nepārtraukti pārkāpj šajā direktīvā noteiktos pienākumus – jo īpaši attiecībā uz atkārtotu diskriminējošu rīcību par labu vertikāli integrētam uzņēmumam – piešķirt visus vai konkrētus pārvades sistēmas operatora vai neatkarīgā udeņraža tīkla operatora pienākumus neatkarīgam sistēmas operatoram vai integrētā udeņraža tīkla operatoram, kas norīkots atbilstīgi 64. pantam.

7. Regulatīvo iestāžu kompetencē ir noteikt vai pietiekamu laiku pirms tās stāšanās spēkā apstiprināt vismaz tādu metodiku, ko izmanto, lai aprēķinātu vai paredzētu noteikumus un nosacījumus attiecībā uz:
- a) pieslēgumu un piekļuvi valsts dabasgāzes tīkliem, tostarp pārvades un sadales tarifiem, un noteikumiem un tarifiem, kas attiecas uz piekļuvi LNG kompleksiem tā, lai šie tarifi vai metodika ļauj veikt visus vajadzīgos ieguldījumus tīklos un LNG kompleksos, lai nodrošinātu tīklu un LNG kompleksu dzīvotspēju;
 - b) pieslēgumu un piekļuvi valsts ūdeņraža tīkliem, tostarp, sākot ar 2031. gada 1. janvāri, **attiecīgos gadījumos** – ūdeņraža tīkla tarifiem, kā arī noteikumiem, nosacījumiem un tarifiem, kas attiecas uz piekļuvi ūdeņraža krātuvēm un ūdeņraža termināļiem [...];
 - c) balansēšanas pakalpojumu nodrošināšanu, kurus sniedz visekonomiskākajā veidā un kuri nodrošina pienācīgus stimulus tīkla izmantotājiem, lai balansētu to jaudu un patēriņu taisnīgi un nediskriminējoši, un to pamatojoties uz objektīviem kritērijiem;
 - d) īpašo maksu apstiprināšanu un uzraudzību saskaņā ar [Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta COM(2021) [...] **804**] 4. pantu;
 - e) piekļuvi pārrobežu infrastruktūrai, tostarp jaudas sadalījuma un pārslodzes vadības procedūras.
8. Šā panta 7. punktā minēto metodiku vai noteikumus publicē.

9. Nosakot vai apstiprinot tarifus vai metodiku un balansēšanas pakalpojumus, regulatīvās iestādes nodrošina pārvades un sadales sistēmu operatoriem un, sākot ar 203[...]**6.** gada 1. janvāri **vai sākot ar 31. panta 1. punkta piemērošanas dienu**, ūdeņraža tīklu operatoriem atbilstīgu stimulu īstermiņā un ilgtermiņā palielināt efektivitāti, sekmēt tirgus integrāciju un piegādes drošumu un atbalstīt attiecīgus pētniecības pasākumus.
10. Regulatīvās iestādes uzrauga gan pārslodzes vadību valstu pārvades tīklos un ūdeņraža tīklos, tostarp starpsavienotājus, gan arī pārslodzes vadības noteikumu īstenošanu. Šim nolūkam pārvades sistēmu operatori, ūdeņraža tīklu operatori vai tirgus dalībnieki iesniedz regulatīvajām iestādēm pārslodzes vadības noteikumus, tostarp par jaudas sadalījumu. Regulatīvās iestādes var prasīt izdarīt grozījumus šajos noteikumos.

Lēmumi un sūdzības

1. Regulatīvās iestādes ir pilnvarotas vajadzības gadījumā prasīt dabasgāzes pārvades, krātuvju, *LNG* un sadales sistēmu operatoriem, ūdeņraža krātuvju un termināļu operatoriem un [...] ūdeņraža tīklu **operatoriem** grozīt noteikumus, tostarp šajā pantā minētos tarifus un metodiku, lai nodrošinātu to samērīgumu un nediskriminējošu piemērošanu. Ja piekļuves režīmu krātuvēm nosaka saskaņā ar 29. panta 3. punktu, šajā uzdevumā neiekļauj tarifu modifikācijas. **Ja piekļuves režīms ūdeņraža krātuvēm vai ūdeņraža tīkliem ir balstīts uz vienošanos par trešo personu piekļuvi saskaņā ar 31. panta 4. punktu, 32. panta 1. punktu vai 33. panta 1. punktu, minētajā uzdevumā neiekļauj tarifu modifikācijas.** Ja dabasgāzes pārvades un sadales tarifu un, attiecīgos gadījumos, ūdeņraža tīklu tarifu noteikšana kavējas, regulatīvajām iestādēm ir tiesības noteikt vai apstiprināt pārvades un sadales pagaidu tarifus vai metodiku un ūdeņraža tīkla tarifus un metodiku un pieņemt lēmumu par atbilstīgiem kompensācijas pasākumiem tad, ja galīgie tarifi vai metodika atšķiras no šiem pagaidu tarifiem vai metodikas.

2. Visas personas, kam ir sūdzības par dabasgāzes pārvades, krātuvju, LNG vai sadales sistēmas operatoriem vai ūdeņraža tīklu, krātuvju vai termināļu operatoriem saistībā ar šajā direktīvā noteiktajiem operatora pienākumiem, var iesniegt sūdzību regulatīvajai iestādei, kas – rīkojoties kā domstarpību izšķiršanas iestāde – pieņem lēmumu divos mēnešos pēc sūdzības saņemšanas. Šo termiņu var pagarināt par diviem mēnešiem, ja regulatīvā iestāde lūdz papildu informāciju. Šo pagarināto termiņu var vēl pagarināt, ja tam piekrīt sūdzības iesniedzējs. Regulatīvās iestādes lēmums ir saistošs, ja vien un kamēr tas netiek atcelts pārsūdzības kārtībā.
3. Ikviena persona, ko skar attiecīgais lēmums un kam ir tiesības iesniegt sūdzību par lēmumu, kurš attiecas uz metodiku un pieņemts saskaņā ar šo pantu, vai – ja regulatīvajai iestādei ir pienākums apspriesties – par ierosinātajiem tarifiem vai metodiku, var, vēlākais, divos mēnešos vai dalībvalstu noteiktā īsākā termiņā pēc lēmuma vai lēmuma priekšlikuma publicēšanas iesniegt sūdzību tā pārskatīšanas nolūkā. Šāda sūdzība neaptur lēmuma piemērošanu.

4. Dalībvalstis izveido atbilstīgus un efektīvus regulatīvos, kontroles un pārredzamības mehānismus, lai izvairītos no dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, jo īpaši, kaitējot patērētāju interesēm, un no cenu nosišanas. Šajos mehānismos ņem vērā LESD noteikumus un jo īpaši tā 102 . pantu.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek veikti atbilstīgi pasākumi, tostarp administratīvu lietu vai kriminālprocesa sākšana atbilstīgi attiecīgās valsts tiesību aktiem, pret atbildīgajām fiziskām un juridiskām personām gadījumos, kad nav ievēroti šajā direktīvā paredzētie konfidencialitātes noteikumi.
6. Šā panta 2. un 3. punktā minētās sūdzības neskar pārsūdzības tiesību izmantošanu saskaņā ar Savienības vai attiecīgo valstu tiesību aktiem.
7. Regulatīvās iestādes savus lēmumus pilnībā pamato, lai ļautu tiesu iestādēm veikt pārskatīšanu. Lēmumiem jābūt publiski pieejamiem, vienlaikus nodrošinot komerciāli jutīgas informācijas konfidencialitāti.
8. Dalībvalstis nodrošina piemērotus valsts līmeņa mehānismus, lai puse, kuru skar regulatīvās iestādes lēmums, varētu šo lēmumu pārsūdzēt no iesaistītajām pusēm un no valdībām neatkarīgā struktūrā.

Reģionālā sadarbība starp regulatīvajām iestādēm pārrobežu jautājumos

1. Regulatīvās iestādes savstarpēji un jo īpaši ACER cieši apspriežas un sadarbojas, kā arī savstarpēji un ACER sniedz vajadzīgo informāciju, lai veiktu šajā direktīvā paredzētos uzdevumus. Informācijas apmaiņas procesā iestāde, kas saņem informāciju, nodrošina tādu konfidencialitātes līmeni, kādu prasa informācijas nosūtītāja iestāde.
2. Regulatīvās iestādes sadarbojas vismaz reģionālā līmenī, lai:
 - a) sekmētu operatīvu mehānismu izveidi, lai panāktu tīkla optimālu pārvaldību, veicinātu kopīgu gāzes un ūdeņraža biržu izveidi un pārrobežu jaudu piešķiršanu, kā arī lai nodrošinātu pietiekamu starpsavienojuma jaudu, tostarp ar jauniem starpsavienojumiem, un lai reģionā un starp reģioniem varētu izvērst efektīvu konkurenci un uzlabotu piegādes drošumu, nediskriminējot dažādu dalībvalstu piegādes uzņēmumus;
 - b) saskaņotu visu tīklu kodeksu izstrādi attiecīgajiem pārvades sistēmu operatoriem, ūdeņraža tīklu operatoriem un citiem tirgus dalībniekiem;
 - c) saskaņotu to noteikumu izstrādi, kas reglamentē pārslodzes vadību;
 - d) nodrošinātu to juridisko personu regulatīvo atbilstību, kuras pilda pārvades operatoru un tīklu operatoru uzdevumus pārrobežu vai reģionālā līmenī.

3. Regulatīvajām iestādēm ir tiesības savstarpēji slēgt sadarbības nolīgumus, lai veicinātu regulatīvo sadarbību.
4. Šā panta 2. punktā minētās darbības vajadzības gadījumā veic ciešā saziņā ar citām attiecīgām valsts iestādēm un neskarot to konkrētās kompetences.
5. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 83. pantu, lai papildinātu šo direktīvu, nosakot vadlīnijas attiecībā uz regulatīvo iestāžu pienākumu sadarbīties savā starpā un ar *ACER*.
6. Regulatīvās iestādes vai attiecīgā gadījumā citas kompetentās iestādes var apspriesties un sadarbīties ar attiecīgajām trešo valstu iestādēm, tostarp Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm, saistībā ar gāzes un ūdeņraža infrastruktūras uz trešām valstīm un no tām darbību, lai attiecībā uz konkrēto infrastruktūru nodrošinātu, ka šī direktīva tiek konsekventi piemērota dalībvalsts teritorijā un teritoriālajā jūrā.

Tīkla kodeksu un pamatnostādņu ievērošana

1. Jebkura regulatīvā iestāde un Komisija var lūgt *ACER* sniegt atzinumu par regulatīvās iestādes pieņemtā lēmuma atbilstību šajā direktīvā vai [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**] minētajiem tīkla kodeksiem un pamatnostādnēm.
2. *ACER* trīs mēnešos no lūguma saņemšanas dienas sniedz atzinumu lūguma iesniedzējai regulatīvajai iestādei vai, attiecīgi, Komisijai un regulatīvajai iestādei, kas ir pieņēmusi attiecīgo lēmumu.
3. *ACER* attiecīgi informē Komisiju, ja regulatīvā iestāde, kas pieņēmusi attiecīgo lēmumu, neizpilda *ACER* atzinumu četros mēnešos no tā saņemšanas dienas.

4. Jebkura regulatīvā iestāde, ja tā uzskata, ka citas regulatīvās iestādes pieņemtais lēmums, kas ir nozīmīgs pārrobežu tirdzniecībai, neatbilst šajā direktīvā vai [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**] minētajiem **tīkla kodeksiem un** pamatnostādnēm, var divos mēnešos no minētā lēmuma pieņemšanas informēt Komisiju.
5. Ja Komisija divos mēnešos pēc informācijas saņemšanas no *ACER* saskaņā ar 3. punktu vai no regulatīvās iestādes – saskaņā ar 4. punktu, vai pēc savas iniciatīvas trijos mēnešos pēc lēmuma pieņemšanas konstatē, ka regulatīvās iestādes pieņemtais lēmums liek nopietni apšaubīt tā atbilstību šajā direktīvā vai [Gāzes regulas pārstrādātajā redakcijā, kas ierosināta ar COM(2021) [...] **804**] paredzētajiem tīkla kodeksiem un pamatnostādnēm, Komisija var pieņemt lēmumu lietu izskatīt sīkāk. Tādā gadījumā Komisija aicina attiecīgo regulatīvo iestādi un procedūrā iesaistītās puses iesniegt apsvērumus.
6. Ja Komisija pieņem lēmumu lietu izskatīt sīkāk, tā četros mēnešos pēc minētā lēmuma pieņemšanas pieņem galīgu lēmumu:
 - a) neiebilst pret regulatīvās iestādes lēmumu; vai
 - b) pieprasīt attiecīgajai regulatīvajai iestādei atcelt savu lēmumu, pamatojoties uz to, ka nav ievēroti tīkla kodeksi un pamatnostādnes.

7. Ja Komisija nav pieņēmusi lēmumu izskatīt šo lietu sīkāk vai galīgo lēmumu, attiecīgi, 5. un 6. punktā noteiktajos termiņos, uzskata, ka Komisija neiebilst pret regulatīvās iestādes lēmumu.
8. Regulatīvā iestāde divos mēnešos izpilda Komisijas lēmumu atcelt lēmumu un attiecīgi informē Komisiju.
9. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 83. pantu, **lai** papildinātu [...] šo direktīvu, nosakot pamatnostādnes, kurās detalizēta procedūra, kas jāievēro, piemērojot šo pantu.

Lietvedība

1. Dalībvalstis prasa, lai piegādes uzņēmumi vismaz piecus gadus glabā pieejamu valsts iestādēm, tostarp valsts regulatīvajai iestādei, valsts konkurences iestādēm un Komisijai to attiecīgo uzdevumu veikšanai, atbilstīgus datus par visiem notikušiem dabas gāzes un ūdeņraža piegādes līgumu un dabas gāzes un ūdeņraža atvasināto instrumentu darījumiem ar vairumtirgotājiem un pārvades sistēmu operatoriem, ar krātuvju un LNG operatoriem, kā arī ūdeņraža tīklu, krātuvju un termināļu operatoriem.
2. Minētie dati ietver informāciju par darījuma ilgumu, piegādes un līguma izpildes noteikumiem, enerģijas apjomu, izpildes dienu un laiku, darījumu cenām un attiecīgā vairumtirgotāja pārvades cenām un identifikācijas datiem, kā arī konkrētas ziņas par visiem neizpildītajiem dabas gāzes un ūdeņraža piegādes līgumiem un dabasgāzes un ūdeņraža atvasinātajiem instrumentiem.
3. Regulatīvā iestāde var nolemt sniegt daļu informācijas citiem tirgus dalībniekiem ar noteikumu, ka netiek atklāta komerciāli jutīga informācija par konkrētiem tirgus dalībniekiem vai atsevišķiem darījumiem. Šo punktu nepiemēro informācijai par finanšu instrumentiem, uz ko attiecas Direktīva 2014/65/ES.

4. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 83. pantu, **lai** papildinātu [...] šo direktīvu, nosakot pamatnostādnes, ar kurām nosaka lietvedības metodes un kārtību, kā arī saglabājamo datu formātu un saturu.
5. Attiecībā uz dabasgāzes un ūdeņraža atvasināto instrumentu darījumiem starp piegādes uzņēmumiem un vairumtirgotājiem un dabasgāzes pārvades sistēmu operatoriem, krātuvju un *LNG* operatoriem, kā arī ūdeņraža tīklu, krātuvju un termināļu operatoriem šo pantu piemēro vienīgi tad, kad Komisija ir pieņēmusi 4. punktā minētās pamatnostādnes.
6. Struktūrām, uz ko attiecas Direktīva 2014/65/ES, šis pants nerada papildu saistības pret 1. punktā minētajām iestādēm.
7. Ja 1. punktā minētajām iestādēm jāpiekļūst to struktūru datiem, uz kurām attiecas Direktīva 2014/65/ES, minētajā direktīvā paredzētās atbildīgās iestādes sniedz tām vajadzīgos datus.

XI nodaļa

Nobeiguma noteikumi

77. pants

Aizsardzības pasākumi

1. Ja enerģētikas tirgū rodas pēkšņa krīze vai ja ir apdraudēta fiziskā drošība vai personu, aparātūras vai iekārtu, vai sistēmas viengabalainības drošība, dalībvalsts var **veikt valsts ārkārtas rīcības plānā paredzētos pasākumus** un **attiecīgā gadījumā** izsludināt ārkārtas stāvokli saskaņā ar Regulas (ES 2017/ 1938)[...] 11. pantu.

78. pants

Vienādi noteikumi

1. Pasākumi, ko dalībvalstis saskaņā ar šo direktīvu var īstenot, lai nodrošinātu vienādus noteikumus, ir saderīgi ar LESD, jo īpaši ar tā 36 . pantu, un Savienības tiesību aktiem.
2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi ir samērīgi, nediskriminējoši un pārredzami. Šos pasākumus var īstenot vienīgi pēc tam, kad par tiem paziņots Komisijai un saņemts tās apstiprinājums.
3. Attiecībā uz 2. punktā minēto paziņojumu Komisija rīkojas divos mēnešos pēc paziņojuma saņemšanas. Šis termiņš sākas nākamajā dienā pēc pilnīgas informācijas saņemšanas. Ja Komisija šajā divu mēnešu termiņā nav rīkojusies, uzskata, ka tai nav iebildumu pret paziņotajiem pasākumiem.

Tehniski nolīgumi par dabasgāzes un ūdeņraža cauruļvadu līniju ar trešām valstīm darbību

Šī direktīva **neietekmē** [...]pārvades sistēmu operatoru, ūdeņraža tīklu operatoru vai citu ekonomikas dalībnieku brīvību saglabāt spēkā vai slēgt tehniskus nolīgumus par jautājumiem, kas attiecas uz cauruļvadu darbību starp dalībvalsti un trešo valsti, ciktāl minētie nolīgumi ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem un attiecīgo dalībvalstu regulatīvo iestāžu attiecīgiem lēmumiem. Par šādiem nolīgumiem paziņo attiecīgo dalībvalstu regulatīvajām iestādēm.

Atkāpes attiecībā uz dabasgāzes sistēmu

1. Dalībvalstis, kam nav tieša pieslēguma citas dalībvalsts starpsavienotai sistēmai, drīkst **atkāpties [...]** no 3., 7., **30.**, 54. panta vai 27. panta **1. punkta**. Jebkāda šāda atkāpe zaudē spēku, tiklīdz ir pabeigts pirmais starpsavienotājs ar attiecīgo dalībvalsti. **Par visām šādām atkāpēm ziņo Komisijai.**
2. Dalībvalstis drīkst pieprasīt Komisijai atkāpes no 3., 7., 54. vai 27. panta piemērošanas tālākajiem reģioniem LESD 349. panta nozīmē vai citiem ģeogrāfiski izolētiem apgabaliem. Jebkāda šāda atkāpe zaudē spēku, tiklīdz ir pabeigts reģiona vai apgabala savienojums ar kādu dalībvalsti ar starpsavienotu sistēmu.
- 2.a Luksemburga var atkāpties no 54. panta. Par visām šādām atkāpēm ziņo Komisijai.**
3. Komisija pirms lēmuma pieņemšanas informē dalībvalstis par [...] **2. [...]** punktā minēto atkāpju pieteikumiem, ņemot vērā pamatotus pieprasījumus ievērot komerciāli sensitīvas informācijas konfidencialitāti.

4. Komisijas **saskaņā ar 2. punktu** piešķirtās atkāpes ir ierobežotas laikā un uz tām attiecas nosacījumi, kuru mērķis ir palielināt konkurenci iekšējā tirgū un tā integrāciju un nodrošināt, ka atkāpes nekavē pāreju uz atjaunīgo energoresursu enerģiju vai principa "energoefektivitāte pirmajā vietā" piemērošanu Regulas (ES) 2018/1999 2. panta 18. punkta nozīmē.
5. Saskaņā ar Direktīvu 2009/73/EK paredzētās atkāpes bez termiņa **vai bez noteikta piemērošanas perioda** beidzas 2025. gada 31. decembrī. Dalībvalstis, kuras šīs direktīvas spēkā stāšanās brīdī joprojām izmanto šīs atkāpes, var **pieņemt lēmumu par jaunu atkāpi, ievērojot 1. vai 5.a punktu, vai tās var** iesniegt Komisijai pieteikumu par jaunu atkāpi saskaņā ar **2. punktā [...]** paredzētajiem nosacījumiem.
- 5.a [...]Dalībvalstis, kuras sava pirmā ilgtermiņa dabasgāzes piegādes līguma pirmo komerciālo piegādi saņem pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, var atkāpties [...] no [...] 3. panta 1.–4. punkta, 4. panta 1. punkta, 7. panta, 27. panta 1. punkta, 30. panta, 35. panta 1. punkta līdz 5) punktam, 39. panta, 40. panta 6. punkta, 42., 54., 55. un 69. panta. [...] Par visām šādām atkāpēm ziņo Komisijai.
6. **Paziņojumus par [...] atkāpēm, kā arī [...] lēmumus piešķirt 1., 2., 2.a un 5.a punktā minētās atkāpes publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.**

80.a pants

Atkāpes attiecībā uz ūdeņradi

Līdz 2030. gada 31. decembrim Igaunija, Latvija un Lietuva var atkāpties no 63. panta. Par visām šādām atkāpēm ziņo Komisijai.

81. pants

Atkāpes attiecībā uz dabasgāzes pārvades līnijām uz trešām valstīm un no tām

1. Attiecībā uz gāzes pārvades līnijām starp dalībvalsti un trešo valsti, kas pabeigtas pirms 2019. gada 23. maija, dalībvalsts, kurā atrodas šādas pārvades līnijas pirmais savienojuma punkts ar dalībvalsts tīklu, var nolemt atkāpties no 54., 65., 66. un 27. panta un 72. panta 7., 9. punkta un 73. panta 1. punkta attiecībā uz šādas gāzes pārvades līnijas posmiem, kas atrodas tās teritorijā un teritoriālajā jūrā, objektīvu iemeslu dēļ, piemēram, tādēļ, lai varētu atgūt veiktās investīcijas, vai ar piegādes drošumu saistītu iemeslu dēļ, ar noteikumu, ka attiecīgā atkāpe negatīvi neietekmē konkurenci vai dabasgāzes iekšējā tirgus efektīvu darbību, vai piegādes drošumu Savienībā.

Atkāpes laiks ir ierobežots līdz 20 gadiem, tā balstās uz objektīvu pamatojumu, to var atjaunot, ja tas ir pamatoti, un uz to var attiecināt nosacījumus, kas palīdz izpildīt punkta pirmās daļas nosacījumus.

Šādas atkāpes nepiemēro pārvades līnijām starp dalībvalsti un trešo valsti, kurai ir izvirzīta prasība transponēt šo direktīvu un kura efektīvi to ir īstenojusi saskaņā ar nolīgumu, kas noslēgts ar Savienību.

2. Ja attiecīgā pārvades līnija atrodas vairāk nekā vienas dalībvalsts teritorijā, dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas pirmais savienojuma punkts ar dalībvalstu tīklu, pēc apspriešanās ar visām attiecīgajām dalībvalstīm lemj par to, vai piešķirt atkāpi attiecībā uz minēto gāzes pārvades līniju.

Pēc attiecīgo dalībvalstu lūguma Komisija var nolemt būt par novērotāju apspriedēs starp to dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas pirmais savienojuma punkts, un trešo valsti saistībā ar šīs direktīvas konsekvētu piemērošanu tās dalībvalsts teritorijā un teritoriālajā jūrā, kurā atrodas pirmais starpsavienojuma punkts, tostarp atkāpju piešķiršanu šādām pārvades līnijām.

3. Lēmumus saskaņā ar 1. un 2. punktu pieņem līdz 2020. gada 24. maijam. Dalībvalstis par šādiem lēmumiem paziņo Eiropas Komisijai un tos publicē.

Pilnvarojuma procedūra

1. Neskarot citus pienākumus, kas noteikti ar Savienības tiesību aktiem, un Savienības un tās dalībvalstu kompetenču sadalījumu, esošie nolīgumi starp dalībvalsti un trešo valsti par pārvades līnijas vai augšposma cauruļvadu tīkla darbību var palikt spēkā, līdz starp Savienību un to pašu trešo valsti stājas spēkā vēlāks nolīgums vai tiek piemērota šā panta 2.–15. punktā paredzētā procedūra.
2. Neskarot Savienības un tās dalībvalstu kompetenču sadalījumu, ja dalībvalsts plāno sākt sarunas ar trešo valsti, lai grozītu, paplašinātu, pielāgotu, atjaunotu vai slēgtu nolīgumu par pārvades līnijas darbību ar trešo valsti **vai ūdeņraža starpsavienotāja darbību ar trešo valsti** attiecībā uz jautājumiem, kas pilnīgi vai daļēji ietilpst šīs direktīvas vai **[Gāzes regulas pārstrādātās redakcijas]** darbības jomā, tā par savu nodomu rakstiski paziņo Komisijai.

Šādā paziņojumā ietver attiecīgo dokumentāciju un norāda noteikumus, kuri tiks aplūkoti sarunās vai tiks pārskatīti, sarunu mērķus un jebkādu citu attiecīgu informāciju, un to nosūta Komisijai vismaz piecus mēnešus pirms plānotā sarunu sākuma.

3. Papildus paziņošanai, ko veic, ievērojot 2. punktu, Komisija atļauj attiecīgajai dalībvalstij sākt oficiālas sarunas ar trešo valsti attiecībā uz to daļu, kas var ietekmēt Savienības kopīgos noteikumus, izņemot, ja tā uzskata, ka šādu sarunu sākšana:
- a) būtu pretrunā Savienības tiesību aktiem, neņemot vērā nesaderības, kuras izriet no Savienības un dalībvalstu savstarpējā kompetenču sadalījuma;
 - b) kaitētu iekšējā dabasgāzes **vai ūdenraža** tirgus darbībai, konkurencei vai piegādes drošumam dalībvalstī vai Savienībā, **ņemot vērā dalībvalstu solidaritātes principu saskaņā ar LESD 194. panta 1. punktu**;
 - c) apdraudētu mērķus, kas izvirzīti Savienības un trešās valsts notiekošām sarunām par [...] **starptautiskiem** nolīgumiem;
 - d) būtu diskriminējoša.
4. Veicot novērtējumu saskaņā ar 3. punktu, Komisija ņem vērā to, vai paredzētais nolīgums attiecas uz pārvades līniju vai augšposma cauruļvadu, kas veicina dabasgāzes piegāžu un piegādātāju dažādošanu, izmantojot jaunus dabasgāzes avotus.

5. Komisija 90 dienu laikā pēc 2. punktā minētā paziņojuma saņemšanas pieņem lēmumu, ar ko dalībvalstij atļauj vai atsaka atļauju sākt sarunas, lai grozītu, paplašinātu, pielāgotu, atjaunotu vai slēgtu nolīgumu ar trešo valsti. Ja lēmuma pieņemšanai ir vajadzīga papildu informācija, 90 dienu laikposmu skaita no dienas, kad saņemta šāda papildu informācija.
6. Ja Komisija pieņem lēmumu, ar ko dalībvalstij atsaka atļauju sākt sarunas, lai grozītu, paplašinātu, pielāgotu, atjaunotu vai slēgtu nolīgumu ar trešo valsti, tā informē attiecīgo dalībvalsti par to un norāda iemeslus.
7. Lēmumus, ar ko dalībvalstij atļauj vai atsaka atļauju sākt sarunas, lai grozītu, paplašinātu, pielāgotu, atjaunotu vai slēgtu nolīgumu ar trešo valsti, pieņem ar īstenošanas aktiem saskaņā ar procedūru, kas minēta 83. panta 2. punktā.
8. Komisija var sniegt norādījumus un var lūgt paredzētajā nolīgumā iekļaut konkrētus noteikumus, lai nodrošinātu saderību ar Savienības tiesību aktiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2017/684 ²⁹.

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2017/684 (2017. gada 5. aprīlis), ar ko izveido informācijas apmaiņas mehānismu attiecībā uz starpvaldību nolīgumiem un nesaistošiem aktiem starp dalībvalstīm un trešām valstīm enerģētikas jomā un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 994/2012/ES (OV L 99, 12.4.2017., 1. lpp.).

9. Komisija tiek regulāri informēta par nolīguma grozīšanas, paplašināšanas, pielāgošanas, atjaunošanas vai slēgšanas sarunu virzību un rezultātiem visās šādu sarunu dažādajās stadijās, un tā var lūgt iespēju piedalīties šādās sarunās starp dalībvalsti un trešo valsti saskaņā ar Lēmumu (ES) 2017/684.
10. Komisija informē Eiropas Parlamentu un Padomi par lēmumiem, kas pieņemti, ievērojot 5. punktu.
11. Pirms tiek parakstīts nolīgums ar trešo valsti, attiecīgā dalībvalsts paziņo Komisijai sarunu iznākumu un nosūta Komisijai nolīguma tekstu, par ko sarunās panākta vienošanās.
12. Saņemot paziņojumu, ievērojot 11. punktu, Komisija izvērtē nolīgumu, par ko sarunās panākta vienošanās, ievērojot 3. punktu. Ja Komisija konstatē, ka sarunu rezultātā panāktais nolīgums atbilst 3. punkta prasībām, tā atļauj dalībvalstij parakstīt un noslēgt nolīgumu.

13. Komisija 90 dienu laikā pēc 11. punktā minētā paziņojuma saņemšanas pieņem lēmumu, ar ko dalībvalstij atļauj vai atsaka atļauju parakstīt un noslēgt nolīgumu ar trešo valsti. Ja lēmuma pieņemšanai ir vajadzīga papildu informācija, 90 dienu laikposmu skaita no dienas, kad saņemta šāda papildu informācija.
14. Ja Komisija saskaņā ar 13. punktu pieņem lēmumu, ar ko dalībvalstij atļauj parakstīt un noslēgt nolīgumu ar trešo valsti, attiecīgā dalībvalsts paziņo Komisijai par nolīguma noslēgšanu un stāšanos spēkā, kā arī par visām turpmākām izmaiņām minētā nolīguma statusā.
15. Ja Komisija saskaņā ar 13. punktu pieņem lēmumu, ar ko dalībvalstij atsaka atļauju parakstīt un noslēgt nolīgumu ar trešo valsti, tā informē attiecīgo dalībvalsti par to un norāda iemeslus.

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 8., 56., 66., 74., 75. un 76. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no [spēkā stāšanās datums].
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā drīkst atsaukt 8., 56., 66., 74., 75. un 76. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 8., 56., 66., 74., 75. un 76. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

84. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

Pārskatīšana un ziņošana

1. Komisija līdz 2030. gada 31. decembrim pārskata šo direktīvu un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, **kam vajadzības gadījumā pievienoti attiecīgi tiesību aktu priekšlikumi**. Pārskatīšanā īpašu uzmanību pievērš:
 - i. 8. panta piemērošanai un saistītajām definīcijām 2. pantā, lai novērtētu, vai iekārtām, kuru ekspluatācija sākas ar 2031. gada 1. janvāri, būtu jāpierāda lielāks siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījums no mazoglekļa degvielu un mazoglekļa ūdeņraža izmantošanas, lai saņemtu sertifikāciju saskaņā ar minēto pantu;
 - ii. **vienota tiesiskā regulējuma piemērošanai ūdeņraža tīklu operatoriem, nenošķirot ūdeņraža pārvades [...] un ūdeņraža sadales funkcijas, tostarp ietekmei, ko rada 62. pantā izklāstīto prasību piemērošana visiem ūdeņraža tīkliem.**
2. Līdz 2031. gada 31. decembrim [...] Komisija novērtē, kā tiek īstenoti noteikumi par neatkarīgiem dabasgāzes pārvades operatoriem un izraudzītiem integrētu ūdeņraža tīklu operatoriem, ņemot vērā ūdeņraža tirgus darbību, konkurenci, likviditāti un ūdeņraža infrastruktūras attīstību, un iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Ziņojumā izklāsta Komisijas veiktajā novērtēšanā konstatēto. Attiecīgā gadījumā Komisija ierosina pārskatīt šajā punktā izklāstītos noteikumus.

Grozījumi Direktīvā 2012/27/ES

Direktīvu 2012/27/ES groza šādi:

- 1) direktīvas 9., 10. un 11. pantu svītro;
- 2) direktīvas VII pielikumu svītro.

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz [...] **divi gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā**] izpildītu **2.–5. panta, 7.–[...]27. panta, [...]29. panta, 31.–34. panta, 35. panta 1. punkta a) apakšpunkta, 3., 4., 7., 8. un 9. punkta, 37. un 38. panta, 40. panta 1., 2., 7., 8. un 9. punkta, 41. panta, 42. panta 2. punkta, 46.–53. panta, 56. panta un 58. panta 11. punkta, 62.–69. panta, 70. panta 5. un 6. punkta, 71.–73. panta, 75. panta 1., 5., 6. un 9. punkta, 76. un 77. panta, I un II pielikuma prasības**. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsaucē un kā formulējams minētais paziņojums.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

88. pants

Atcelšana

No [2023. gada 1. janvāra] atceļ Direktīvu 2009/73/EK, kas grozīta ar III pielikuma A daļā uzskaitījumiem aktiem, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem, kad tām III pielikuma B daļā noteiktās direktīvas jātransponē savos tiesību aktos, un piemērošanas datumu.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu IV pielikumā.

89. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

90. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

I PIELIKUMS

**PRASĪBU MINIMUMS RĒĶINIEM UN RĒĶINU INFORMĀCIJAI ATTIECĪBĀ UZ
GĀZĒM**

1. RĒĶINĀ IETVERTĀS UN RĒĶINU INFORMĀCIJAS MINIMUMS ATTIECĪBĀ UZ GĀZĒM

1.1. Galalietotājiem izdotajā rēķinā atsevišķi no pārējām rēķina daļām ir uzskatāmi norādīta šāda galvenā informācija:

- (a) maksājamā cena un, ja iespējams, cenas komponenti kopā ar skaidru norādi, ka visi enerģijas avoti var arī gūt labumu no stimuliem, kuri netika finansēti ar cenas komponentos norādītajām nodevām;
- (b) datums, kad jābūt veiktai apmaksai.

1.2. Galalietotājiem izdotajā rēķinā un rēķina informācijā atsevišķi no pārējām rēķina un rēķina informācijas daļām ir uzskatāmi norādīta šāda galvenā informācija:

- (a) gāzu patēriņš rēķina periodā;
- (b) piegādātāja nosaukums un kontaktinformācija, tostarp patērētāju palīdzības dienesta tālruņa numurs un e-pasta adrese;
- (c) tarifa nosaukums;
- (d) attiecīgā gadījumā līguma beigu datums;
- (e) informācija par piegādātāja maiņas iespējām un maiņas sniegtajiem ieguvumiem;
- (f) galalietotāja piegādātāja maiņas kods vai galalietotāja piegādes punkta unikālais identifikācijas kods;
- (g) informācija par galalietotāja tiesībām attiecībā uz ārpustiesas strīdu izšķiršanu, tostarp atbilstīgi [...] **24. pantam** atbildīgās vienības kontaktinformācija;
- (h) vienotais kontaktpunkts, kas minēts [...] **23. pantā**;
- (i) tikai attiecībā uz dabasgāzi — hipersaite vai atsauce uz vietu, kur atrodami salīdzināšanas instrumenti, kas minēti [...] **12. pantā**.

- 1.3. Ja rēķinu pamatā ir faktiskais patēriņš vai operatora attālināti nolasīti rādījumi, galalietotājiem izdotajā rēķinā un periodiskajā kopsavilkumā, līdz ar tiem vai ar norādēm līdztekus tiem dara pieejamu šādu informāciju:
- (a) galalietotāja pašreizējā gāzu patēriņa grafisks salīdzinājums ar galalietotāja patēriņu šajā pašā periodā iepriekšējā gadā;
 - (b) patērētāju organizāciju, energoagentūru vai citu līdzīgu struktūru kontaktinformācija, tostarp tīmekļa vietņu adreses, kur var iegūt informāciju par pieejamiem enerģiju patērējošu iekārtu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem;
 - (c) salīdzinājumi ar tādas pašas izmantotāju kategorijas vidējo normalizēto galalietotāju vai salīdzinājumam izraudzītu enerģijas galalietotāju.

2. RĒĶINU IZRAKSTĪŠANAS BIEŽUMS UN RĒĶINU INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA:

- (a) rēķinus izraksta vismaz reizi gadā, pamatojoties uz faktisko patēriņu;
- (b) ja galalietotājam nav skaitītāja, kura rādījumu operators var nolasīt attālināti, vai ja galalietotājs ir aktīvi izvēlējies deaktivizēt attālinātu nolasīšanu saskaņā ar valsts tiesību aktu noteikumiem, tad precīzu rēķina informāciju, kuras pamatā ir faktiskais patēriņš, galalietotājam dara pieejamu vismaz reizi sešos mēnešos vai reizi trīs mēnešos pēc pieprasījuma vai ja galalietotājs ir izvēlējies rēķinu saņemt elektroniski;

- (c) ja galalietotājam nav skaitītāja, kura rādījumu operators var nolasīt attālināti, vai ja galalietotājs ir aktīvi izvēlējies deaktivizēt attālinātu nolasīšanu saskaņā ar valsts tiesību aktu noteikumiem, a) un b) punktā minētos pienākumus var izpildīt, izmantojot sistēmu, saskaņā ar kuru galalietotājs pastāvīgi nolasa skaitītāja rādījumus un paziņo tos operatoram; rēķinu vai rēķinu informācijas pamatā var būt patēriņa aplēse vai fiksēta likme tikai tad, ja galalietotājs nav iesniedzis skaitītāja rādījumu par konkrētu rēķina periodu;
- (d) ja galalietotājam ir skaitītājs, kura rādījumu operators var nolasīt attālināti, precīzu rēķina informāciju, kuras pamatā ir faktiskais patēriņš, sniedz vismaz katru mēnesi; šādu informāciju var arī darīt pieejamu internetā un atjaunināt tik bieži, cik to atļauj izmantotās mērierīces un sistēmas.

3. GALALIETOTĀJA CENU VEIDOJOŠIE KOMPONENTI

Lietotāja cena ir summa, ko veido šādi trīs komponenti: enerģijas un piegādes komponents, tīkla komponents (pārvade, sadale, transportēšana) un komponents, ko veido nodokļi, nodevas un maksas.

Ja galalietotāja cenu veidojošos komponentus norāda rēķinā, visā Savienībā izmanto trīs komponentu vienotās definīcijas, kas paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/1952.

4. Piekļuve papildinformācijai par agrāko patēriņu

Dalībvalstis pieprasa, lai tādā mērā, kādā ir pieejama papildinformācija par agrāko patēriņu, šādu papildinformāciju pēc galalietotāja pieprasījuma darītu pieejamu galalietotāja izraudzītam piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam.

Ja galalietotājam ir uzstādīts skaitītājs, no kura informāciju operators var nolasīt attālināti, galalietotājam ir iespēja viegli piekļūt papildinformācijai par agrāko patēriņu, kas ļauj sākt sekot līdzi savam patēriņam.

Papildu informācijā par patēriņa vēsturi ietilpst:

- (a) kumulatīvi dati par vismaz trim iepriekšējiem gadiem vai par laikposmu kopš [...] **gāzes** piegādes līguma sākuma, ja minētais laikposms ir īsāks. Šie dati atbilst intervāliem, par kuriem ir sagatavota regulārā rēķinu informācija; un
- (b) detalizēti dati atbilstoši lietošanas laikam jebkurā dienā, nedēļā, mēnesī un gadā. Šie dati bez liekas kavēšanās tiek darīti pieejami galalietotājam, izmantojot internetu vai skaitītāja saskarni, aptverot laikposmu par vismaz iepriekšējiem 24 mēnešiem, vai laikposmu kopš [...] **gāzes** piegādes līguma sākuma, ja minētais laikposms ir īsāks.

5. Enerģijas avotu norādīšana

Piegādātāji rēķinos norāda atjaunīgās un atsevišķi mazoglekļa gāzes īpatsvaru, ko galalietotājs pārskatīdza ar gāzu piegādes līgumu (norādīšana produkta līmenī). Maisījuma gadījumā piegādātājs sniedz to pašu informāciju atsevišķi par dažādām gāzu kategorijām, tostarp par atjaunīgo vai mazoglekļa gāzi.

Galalietotājiem rēķinos un rēķinu informācijā, līdz ar tiem vai ar norādēm līdztekus tiem dara zināmu šādu informāciju:

- (a) saprotamā un skaidri salīdzināmā veidā – atjaunīgo un mazoglekļa gāzu īpatsvars piegādātāja energoresursu struktūrā (valsts līmenī, proti, dalībvalstī, kurā noslēgts gāzu piegādes līgums, kā arī piegādātāja līmenī, ja piegādātājs darbojas vairākās dalībvalstīs) iepriekšējā gadā;
- (b) informācija par ietekmi uz vidi, vismaz attiecībā uz CO2 emisijām, kas rodas no piegādātāja iepriekšējā gadā piegādātajām gāzēm.

Attiecībā uz otrās daļas a) apakšpunktu saistībā ar gāzēm, kas iegūtas gāzes biržā vai importēta no uzņēmuma ārpus Savienības, drīkst izmantot agregētos rādītājus, ko iepriekšējā gadā sniegusi birža vai attiecīgais uzņēmums.

Informāciju par galalietotāju iepirktās atjaunīgās gāzes īpatsvaru norāda, izmantojot izcelsmes apliecinājumus, **kuru pamatā ir Direktīva (ES) 2018/2001. Ja lietotāji patērē gāzi no ūdeņraža vai dabasgāzes tīkla, tiek nodrošināts, ka atceltie izcelsmes apliecinājumi atbilst attiecīgajiem tīkla raksturlielumiem.**

Regulatīvā iestāde vai cita kompetenta valsts iestāde veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka informācija, ko piegādātāji sniedz galalietotājiem saskaņā ar šo punktu, ir uzticama un tiek sniegta valsts līmenī skaidri salīdzināmā veidā.

II PIELIKUMS

VIDĒS UZSKAITES SISTĒMAS DABASGĀZEI UN ŪDEŅRADIM

[...] **1.** Dalībvalstis nodrošina viedās uzskaites sistēmu [...] izvēršanu savās teritorijās, kam var veikt ekonomisku novērtējumu par visām ilgtermiņa izmaksām un ieguvumiem gan tirgum, gan individuālajiem patērētājiem vai arī par to, kāda veida viedās uzskaites sistēma ir ekonomiski pamatota un izmaksu ziņā izdevīga, un kāds grafiks būtu piemērots to ieviešanai.

2. Šādā novērtējumā ņem vērā izmaksu un ieguvumu analīzes metodiku un viedo uzskaites sistēmu minimālās funkcijas, kas paredzētas Komisijas Ieteikumā 2012/148/ES ³⁰, ciktāl tās ir piemērojamas dabasgāzei **un ūdeņradim**, kā arī labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, lai nodrošinātu visaugstāko kibernetikas un datu aizsardzības līmeni.

Šādā novērtējumā pienācīgi ņem vērā arī iespējamās sinerģijas ar jau ieviestu viedo elektroenerģijas uzskaites infrastruktūru vai selektīvu ieviešanu variantus gadījumos, kas var ātri dot neto ieguvumus izmaksu kontrolēšanai.

³⁰ Komisijas Ieteikums 2012/148/ES (2012. gada 9. marts) par gatavošanos viedo mērierīču sistēmu izvēršanai (OV L 73, 13.3.2012., 9. lpp.).

3. Pamatojoties uz šo novērtējumu, dalībvalstis sagatavo grafiku, kurā noteikts mērķis viedās uzskaites sistēmas izvērst [...] ilgākais desmit gadu laikā. Ja viedās uzskaites sistēmu izvērtēšana tiek novērtēta pozitīvi, vismaz 80 % galalietotāju septiņu gadu laikā no pozitīvā novērtējuma dienas aprīko ar viedajiem skaitītājiem.

III PIELIKUMS

A daļa

Atceltā direktīva
ar tajā secīgi veikto grozījumu sarakstu
(minēti 90. pantā)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.)	
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.)	Tikai 51. pants
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/692 (OV L 117, 3.5.2019., 1. lpp.)	

B daļa

Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos un piemērošanas datums

(minēts(-i) 90. pantā)

Direktīva	Transponēšanas termiņš	Piemērošanas datums
Direktīva 2009/73/EK	2011. gada 3. marts	2011. gada 3. marts, izņemot attiecībā uz 11. pantu 2013. gada 3. marts attiecībā uz 11. pantu
Direktīva (ES) 2019/692	2020. gada 24. februāris	

IV PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Direktīva 2009/73/EK	Šī direktīva
1. panta 1. punkts	1. panta 1. punkts
1. panta 2. punkts	–
–	1. panta 2., 3. un 4. punkts
2. panta ievaddaļa	2. panta ievaddaļa
–	2. panta 1.–13. punkts
2. panta 1. punkts	2. panta 14. punkts
2. panta 2. punkts	2. panta 15. punkts
2. panta 3. punkts	2. panta 16. punkts
2. panta 4. punkts	2. panta 17. punkts
2. panta 5. punkts	2. panta 18. punkts
2. panta 6. punkts	2. panta 19. punkts
–	2. panta 20.–22. punkts
2. panta 7. punkts	2. panta 23. punkts
2. panta 8. punkts	2. panta 24. punkts
2. panta 9. punkts	2. panta 252. punkts
2. panta 10. punkts	2. panta 26. punkts
2. panta 11. punkts	2. panta 27. punkts
2. panta 12. punkts	2. panta 28. punkts
2. panta 13. punkts	2. panta 29. punkts

2. panta 14. punkts	2. panta 30. punkts
2. panta 15. punkts	2. panta 31. punkts
2. panta 16. punkts	2. panta 32. punkts
2. panta 17. punkts	2. panta 33. punkts
–	2. panta 34. punkts
2. panta 18. punkts	2. panta 35. punkts
2. panta 19. punkts	2. panta 36. punkts
2. panta 20. punkts	2. panta 37. punkts
2. panta 21. punkts	2. panta 38. punkts
2. panta 22. punkts	2. panta 39. punkts
2. panta 23. punkts	2. panta 40. punkts
2. panta 24. punkts	2. panta 41. punkts
2. panta 25. punkts	2. panta 42. punkts
2. panta 26. punkts	2. panta 43. punkts
2. panta 27. punkts	2. panta 44. punkts
2. panta 28. punkts	2. panta 45. punkts
–	2. panta 46.–47. punkts
2. panta 32. punkts	2. panta 48. punkts
2. panta 34. punkts	2. panta 49. punkts
2. panta 35. punkts	2. panta 50. punkts
2. panta 36. punkts	2. panta 51. punkts

–	2. panta 52.–71. punkts
37. pants	3. pants
–	4. pants
3. pants	5. panta 1. un 2. punkts
–	5. panta 3. un 4. punkts
5. panta 11. punkts	5. panta 5. punkts
7. pants	6. pants
4. panta 1. punkts	7. panta 1. punkts
–	7. panta 2. punkts
4. panta 2. punkts	7. panta 3. punkts
–	7. panta 4. punkts
–	7. panta 5.–9. punkts
4. panta 3. punkts	7. panta 10. punkts
4. panta 4. punkts	7. panta 11. punkts
–	8. pants
8. pants	9. pants
–	10. pants
–	11. pants
–	12. pants
–	13. pants
–	14. pants

—	15. pants
—	16. pants
—	17. pants
—	18. pants
—	19. pants
—	20. pants
—	21. pants
—	22. pants
—	23. pants
—	24. pants
—	25. pants
—	26. pants
32. pants	27. pants
—	27. panta 3. punkts
34. pants	28. pants
33. pants	29. pants
38. pants	30. pants
—	31. pants
—	32. pants
—	33. pants
35. pants	34. pants

–	34. panta 3. punkts
13. panta 1.–2. punkts	35. panta 1.–2. punkts
–	35. panta 3.–4. punkts
13. panta 3. punkts	35. panta 5. punkts
–	35. panta 7.–9. punkts
13. panta 5. punkts	35. panta 10. punkts
16. pants	36. pants
–	37. pants
23. pants	38. pants
24. pants	39. pants
25. panta 1. punkts	40. panta 1. punkts
–	40. panta 2. punkts
25. panta 2. punkts	40. panta 3. punkts
25. panta 3. punkts	40. panta 4. punkts
25. panta 4. punkts	40. panta 5. punkts
25. panta 5. punkts	40. panta 6. punkts
–	40. panta 7.–9. punkts
–	41. pants
26. pants	42. pants
27. pants	43. pants
28. panta 1.–4. punkts	44. panta 1.–4. punkts

–	44. panta 5. punkts
29. pants	45. pants
–	46. pants
–	47. pants
–	48. pants
–	49. pants
–	50. pants
22. pants	51. pants
–	52. pants
–	53. pants
9. pants	54. pants
14. pants	55. pants
15. pants	56. pants
17. pants	57. pants
18. panta 1.–10. punkts	58. panta 1.–10. punkts
–	58. panta 11. punkts
19. pants	59. pants
20. pants	60. pants
21. pants	61. pants
–	62. pants
–	63. pants

–	64. pants
10. pants	65. pants
11. pants	66. pants
12. pants	67. pants
30. pants	68. pants
31. pants	69. pants
39. pants	70. panta 1.–5. punkts
–	70. panta 6. punkts
40. pants	71. pants
41. pants	72. pants
–	72. panta 5. punkts
41. panta 5.–9. punkts	72. panta 6.–10. punkts
41. panta 10.– 17. punkts	73. panta 1.–8. punkts
42. panta 1.–4. punkts	74. panta 1.–4. punkts
–	74. panta 5. punkts
42. panta 6. punkts	74. panta 6. punkts
43. pants	75. pants
44. pants	76. pants
46. pants	77. pants
47. pants	78. pants
48.a pants	79. pants

—	80. pants
49.a pants	81. pants
49.b pants	82. pants
—	83. pants
—	84. pants
—	85. pants
—	86. pants
54. pants	87. pants
53. pants	88. pants
55. pants	89. pants
56. pants	90. pants
I pielikums	I pielikums
—	II PIELIKUMS
—	III PIELIKUMS
II PIELIKUMS	IV pielikums